

Acc. 4095

Acc no = 4095

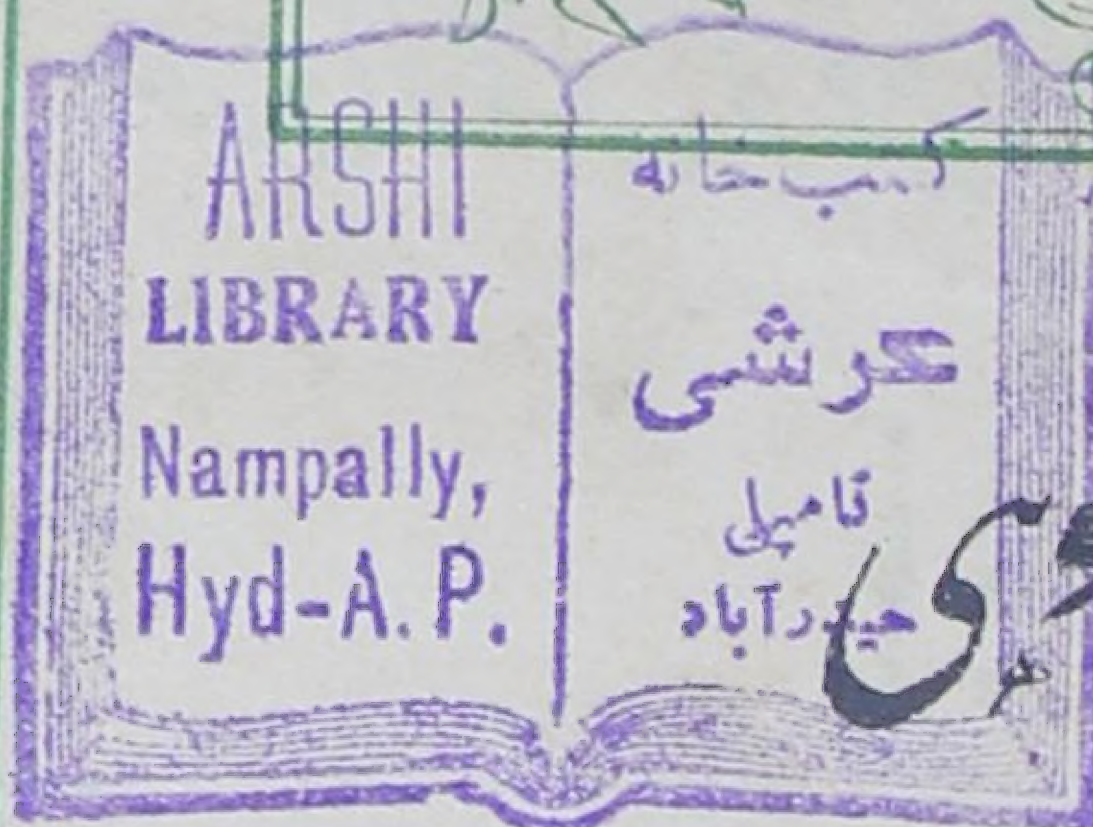
طبقات خیابان عرفان

نمبر	تاریخ طبقات	مضمون	تعداد باب و ایام	صفحات
۱	طبقه اول	توحید و معرفت	۲۱۵	۱ تا ۷۳
۲	طبقه دوم	نعت و منقبت	۴۷	۷۳ تا ۸۰
۳	طبقه سوم	شرف انسان و صفت آفرینش	۱۵۸	۸۱ تا ۱۴۱
۴	طبقه چهارم	علم و جهل خود شناسی	۶۲	۱۴۲ تا ۱۹۲
۵	طبقه پنجم	کبر و پستی و ریا و سالوس	۹۸	۱۹۳ تا ۲۹۱
۶	طبقه ششم	بے ثباتی دنیا و عزت	۲۲۱	۲۹۲ تا ۵۱۲
	مجموعه	عشق حقیقی	۲۷۸	۲۷۲ تا ۳۶۵

ردیف	تجربہ طبقات	مضمون	تعداد ابواب و فصول	صفحات
۸	طبقہ ہشتم	سخن و خاموشی	۳۵	۲۶۶ تا ۳۷۸
۹	طبقہ نهم	آز و امل و ترک ہوا و ہوس	۱۰۱	۳۷۹ تا ۴۱۳
۱۰	طبقہ دہم	طاعت و ورع و لطف و کرم	۵۳	۴۱۴ تا ۴۳۲
۱۱	طبقہ یازدہم	جوانی و پیری و حیات و ممات	۵۶	۴۳۳ تا ۴۵۲
۱۲	طبقہ دوازدہم	جبر و اختیار و گنہ و توبہ	۴۷	۴۵۳ تا ۴۶۹
۱۳	طبقہ سیزدہم	آخرت و رحمت الہی	۶۸	۴۷۰ تا ۴۹۳
۱۴	طبقہ چہاردهم	مناجات	۲۱	۴۹۴ تا ۵۰۱

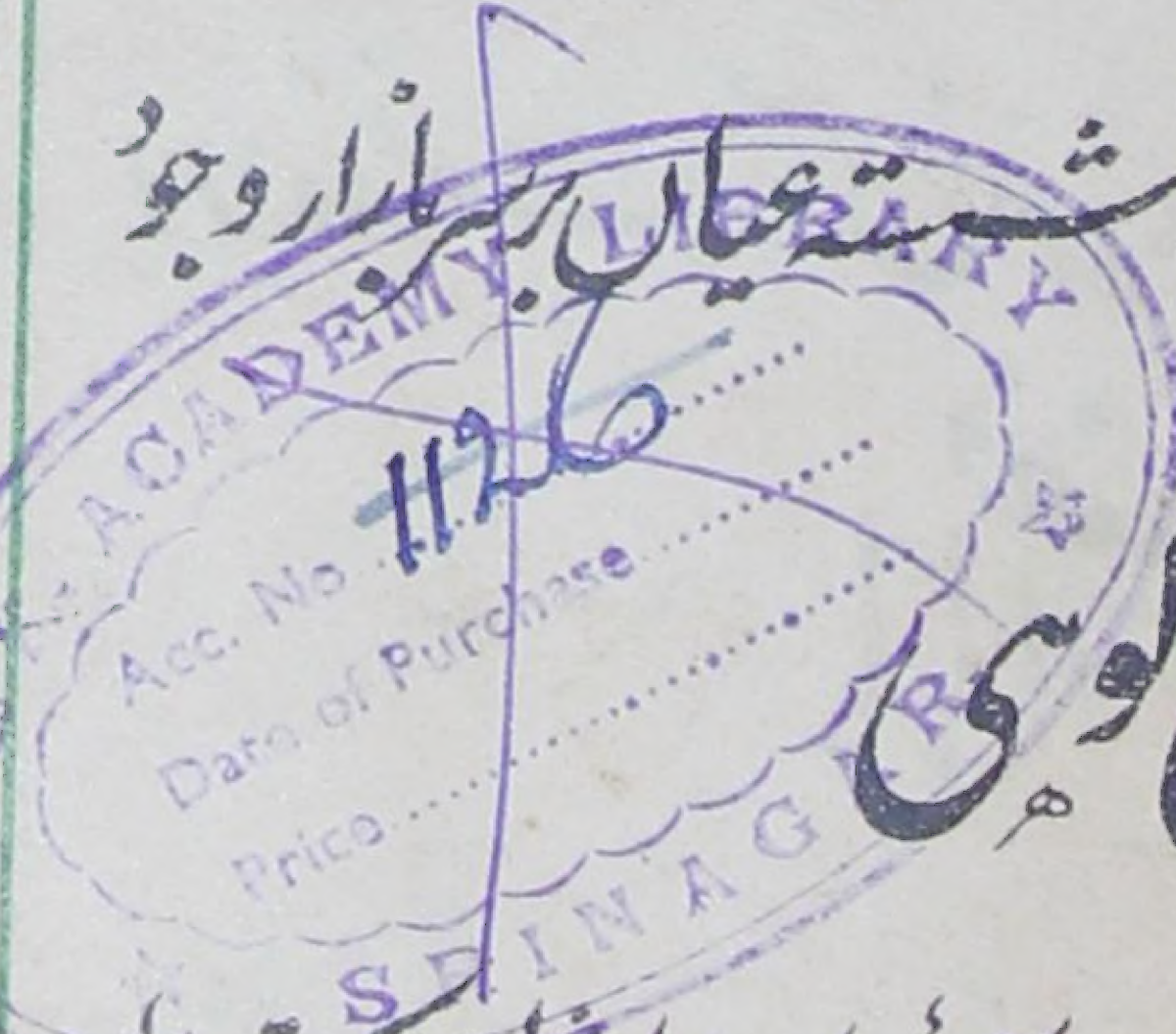
توحید و معرفت

بابا افضل کوہی

اے ذاتِ توسر و قمر اسرارِ وجوٰ نقشرِ قیمت بر در و دیوارِ وجوٰ

در پر وہ کبریا نہاں گشتہ خلق بنشستہ عیاں بر بازارِ وجوٰ

بابا افضل کوہی

اے نسخہ نامہ الہی کہ توئی اے آئینہ جمالِ شایہی کہ توئی

بیروں ز تو نیست ہر چہ در عالم هست از خود بطلب ہر نیچہ خواہی کہ توئی

بابا فضل کوہی

در پس منکر دے و در پیش مباحش باخویش مباحش و خالی از خویش مباحش
خوابی کہ غریق بحر توحید شوی مشنو - منکر - مگو - میندیش مباحش

بابا فضل کوہی

ناکر دہ دے انچہ ترا فرمودند خوابی کہ چناں شوی کہ مردان بوند
توراہ فرستہ از آں نمودند ورنہ کہ زدایں در کہ درش نکشوند

بابا فضل کوہی

اے آنکہ شب و روز خدامی طلبی کوری اگر از خویش جدامی طلبی
حق با تو بہر زمان سخن می گوید سرتا قدمت منم کرامی طلبی

شیخ عطار

یارب چه نهیاں چه آشکارا کہ توئی نہ عقل رسد نہ علم آنجا کہ توئی
آخر بخشائے بر دل بسته تا غرق شوم در آن تماشا کہ توئی

شیخ عطار

نہ عقل بہ سرحد کمال تو رسد نہ جاں بہ سراپہ وصال تو رسد
گر جلد ذرات جہاں دیدہ شود ممکن نبود کہ در جہاں تو رسد

شیخ عطار

عقل کہ بے رہ بر خود ساش در معرفت خداے بگد اش
عمر رسید تا بدیں عقل ضعیف بشنا ختم اینقدر کہ نشناش

شیخ عطار

دل عاشق روی تست با عهد درست جان طالب وصل تست از روز نخست
آنکس که نه جُست وصل تو هیچ نیافت و آنکس که ترا یافت دگر هیچ نخواست

شیخ عطار

در ذات خدا فکر فراوان چکنی جان را از تصور خویش حیران چکنی
چون تونه روی به کنه یک ره تمام در کنه خدا دعوی عرفان چکنی

شیخ عطار

می پنداری که جان توانی دیدن اسرار هم پنهان توانی دیدن
هرگاه که سنجش تو گردد کمال کورئی خود آں زمان توانی دیدن

شیخ عطار

ارباب نظر بے بنیدیشیدند هر يك بدت راه دگر بگزیدند
حال خراز عجز نیامدم را و آخر همه از عجز طمع ببردند

شیخ عطار

پروانه به شمع گفت یارم باشی گفتا که اگر شت زارم باشی
خود را بمیان آتش پاک بسوز گرمی خواهی که در کنارم باشی

شیخ عطار

اے آنکه کمال خروده دانانی خاصیت پیران جوانانی
گرد و صفت ز بانم از کار بشد و انم که زباں بے زبانانی

ابوسعید مہمند

مجنون تو کوہ راز صحرانشاغت دیوانہ عشق تو سرایانشاغت
ہر کس تبورہ یافت ز خود کم گرید آئیں کہ ترا شناخت خود اشناخت

ابوسعید مہمند

اے دردِ دل من اہل تمنائے تو وے در سر من مایہ سودا ہمتو
ہر چند بہ روزگار درمی نگرم امروز ہمہ توئی و نہ ترا ہمہ تو

ابوسعید مہمند

گفتم کہ کئی تو بدین ریبائی گفتا خود را کہ من خود کم ستائی
ہم عشقم و ہم عاشق و ہم معشوقم ہم آئینہ ہم جمال ہم بینائی

ابوسعید مہمند

اے آنکہ کشانیدہ ہر بند توئی بیروں ز عبارتِ چہ و چند توئی
ایں دولتِ من بس کہ منم بندہ تو ایں عزتِ من بس کہ خداوند توئی

ابوسعید مہمند

در عالم اگر فلک اگر ماہ و خور است از بادہ ہستی تو پیمانہ خور است
فارغ ز جہانے و جہاں غیر ثنیت بیرون مکانے و مکان تو پر است

ابوسعید مہمند

رفتم طبیب و گفتم از درد نہاں گفتا از غیر دوست بر بند زباں
گفتم کہ غذا گفت ہمیں خون جگر گفتم پرہیز گفت از ہر دو جہاں

ابوسعید مہمند

اے آنکہ تو حالِ دلِ نالایقانی احوالِ دلِ شکستہ حالایقانی
گر خوانمت از سینه سوزان شنوی و در دم نہ زخم زبان لالایقانی

سحابی استرآبادی

صاحب نظر آنکہ زندہ جاویدند وارستہ ز بیم و فارغ از امیدند
در ہر چہ نظر کنند اور اینست ذراتِ جہاں آئینہ خورشیدند

سحابی استرآبادی

آں گنجِ خفی نہ کرد ظاہر شان را تا خلق نہ کرد حضرت انسان را
شمع است نمایندہ کس و رشتہ ہر خند کہ خود ساختہ باشد آں را

سجالی اشترآبادی

عالم بہ فغانِ لا الہ الاہوست جاہل گماں کہ دشمن است این بادوست
دریا بوجہ دُخوش موجے دارد خس پندارد کہ این کشاکش بادوست

سجالی اشترآبادی

ہر چیز کہ جز خدائے نامے چنداں نامے چنداںست و ہر عالمے چنداںست
تکلیف و نماز و حج و ہر چیز کہ ہست جوشے زپئے نختن خامے چنداںست

سجالی اشترآبادی

در تاقہ است آفتابے احدے ہر ہر ذرہ آفتابے صدے
خفاش و شانِ ازیں ندارند بخر نور از لی کجا و نور احدے

سجالی استرآبادی

از خویش رمیده را چه مسجد کنشیت توحید گزیده رانه خوب است نه شیت
خلفه ز پئے بهشت بے آرامند وین طرفه که نیست جز در آرامه بهشت

سجالی استرآبادی

دیروز به بازار شدم لشکفتم آئینه آویخت دیدم گفتم
آخر چه گناه داری لے آئینه گفتا که جمال دیدم ونه نهفتم

سجالی استرآبادی

ہستاں از دست ساقی ما باده تاست ازل شوی زمرگ آزادہ
عیسی آنت کو دے زندہ کند کاین زندہ تن مبرون است اماؤ

سحابی استرآبادی

گرچوں مہ و خور بنور باشی باشی ہمچوں بُت گریہ بت تراشی باشی
موجود بحق باش و عدم خود راہیں تا آن روزے کہ ہسم نہ باشی باشی

جامی

یارب۔ دل پاک جاں گاہیم آہ شب گریہ سحر گاہ سہم
در راہ خود اول خود ہم بخود کن آن گاہ ز بخودی بہ خود راہ سہم

جامی

اعیاء ہمہ شیشہ ہائے کوناگوں بود کا فتاد برآں پر تو خوشید بود
ہر شیشہ کہ بود سُرخ یا زرد و کبود خوشید درآں ہم بہمان رنگ بود

جامی

همسایه و شیش و همزه همزه است در دلق کدامی و طلس شه همزه است
در انجمن فرق و نهانخانه جمع بالند همزه است ثم بالند همزه است

جامی

نه در مسجد گزارندم که رندی نه در میخانه کایں خمار خام است
میان مسجد و میخانه راهی است غریم عاشقم آں ه کدام است

جامی

چوں دلبر من زیر پرده رونماید کس نتواند که پرده زو بکشد
گر جمله جہاں پرده شود با کسیت آنجا که پئے جلوہ جمال آراید

جامی

در مذہب اہل کشف و ارباب ساریت احد در ہمہ افراد عدد
زیرا کہ عدد گر چه برون بست احد ہم صورت ہم مادہ اش است احد

جامی

مشتویہ یکیت لیکہ بنہادہ پیش از بہر نظارہ صد ہزار آئینہ پیش
در ہر یک از اہل آئینہ ما بنمودہ ہر قدر صقالت و صفات و خوش

جامی

اے دل طلب کمال در مد پر چند تکمیل اصول و حکمت ہند رہ چند
ہر فکر کہ جز ذکر خدا و سوره است شرعے ز خدا بدار این سورہ چند

جامی

یک لحظه اگر دل خرنیت بدیم آسودگی روئے زینت بدیم
گر مهر خداست نقش بر خاتم دل عالم همه در زیر کینیت بدیم

جامی

تایاد خدا در دل انسان باشد اندیشه کیش ز نفس و شیطان باشد
خفاش نیارد که بر آید در روز هر چید که آفتاب پنهان باشد

جامی

از کعبه و ابر پیر کاین محل کسیت این بانگ جرس غنیت صد اول کسیت
آن کعبه که خانه خدایت بجاست این کعبه که جلوه میکند منزل کسیت

جامی

اے فضل تو دسگیر من دستم گیر سیر آمدہ ام خوشیتن دستم گیر
تا چند کنم توبہ و تا کے شکم اے توبہ درہ توبہ شکن دستم گیر

جامی

چوں قدر نیستی ستی کم کن ہستی بت تست بت پرستی کم کن
از ہستی نیستی چو فارغ گشتی مینوش شراب شوق وستی کم کن

جامی

گر نیک نیم نیک پرستم بے گربادہ نیم زبادہ مستم بے
گراہل مناجات نیم اینم بس گراہل خرابات تو ہستم بے

نعمت الله کرمانی

دل منغر حقیقت است و تن بویت به در کسوت روح صورت دوست به
هر ذره که او نشان هستی دارد یا پر تو نور او ست یا او ست به

نعمت الله کرمانی

اے آنکه طلبگار جهان جانی جانی و دلی و بلکه خود جانی
مطلوب توئی طلب توئی طالب توئی دریاب که خود هر آنچه جوی آنی

نعمت الله کرمانی

تا جامع اسرار الهی نشوی شایسته تخت بادشاهی نشوی
تا غرق دریا نشوی همچو بادنده حال ماکماهی نشوی

نعمت الشکرانی

سازندہ اگرچہ ساز نیکو سازد اما بے ساز ساز چوں نبوازد
من آئینہ ام کہ می نمایم اورا او خالق من کہ او مرا می سازد

نعمت الشکرانی

کو دل کہ بد اند نفی اسرارش کو گوش کہ بشنود ز من گفتارش
ممشوق جمال می نماید شب روز کو دیدہ کہ تا بر خور داز دیدارش

بوعلی قلندر شرف

اے آنکہ ز نور تو دو عالم روشن پنہاں تو بہ عالمی چو جاں اندر تن
ما نظر جمال وحدت باشیم پس پردہ کثرت از رخ خویش فگن

بوعلی قلندر شرف

ناخبر بکس که از کجایم هم فزیم پسر در حیات مایم هم
چون در ته خاک می رویم آخر کا پس با پسر خاک چو مایم هم

بوعلی قلندر شرف

یادش به دل کافر و دیندار یکست چون رشته که در سجه و زنار یکست
گر چشم بصیرت تو بازست شرف در دیر و حرم جلوه دیدار یکست

مولانا جلال الدین رومی

رو دیده بپوش تا دولت دیده شود زان دیده جهان دگر تپیده شود
گر تو زیند خویش سیرانی کارت همه سر بسر پسندیده شود

مولانا جلال الدین رومی

عشق از ازل است تا ابد خواهد بود جویندہ عشق بے عدد خواهد بود
فردا کہ قیامت آشکارا گردد ہر دل کہ نہ عشق ست و رور و خواہد

مولانا جلال الدین رومی

بے روی تو لبلاں گلستاں چہ کنند بے یاد تو عاشقان بیتاں چہ کنند
یک جرعه شراب شوق و جامہ زہ و انگاہ نظارہ کہ متاں چہ کنند

مولانا جلال الدین رومی

رستم بکلیہ ترسایو ہود ترسایو ہود حملہ راروئے تو بود
از شوق جمال تو بیت خانہ شدم تسبیح بیتاں ز مزمزہ ذکر تو بود

مولانا جلال الدین رومی

ہجر تو اگر نہ آفتِ جاں بودے بے روتے تو زندہ بودن آسان بودے
زنگونہ جدائی کہ میانِ من و تست اے کاش میانِ ما و ہجر اں بودے

مولانا جلال الدین رومی

چوں بُتِ رخِ تست بتِ پرستیِ خیر چوں بادہ ز جامِ تست مستیِ خوشتر
ازہستیِ عشق تو چنان نیست شدم کانِ ستی از ہزارہستیِ خوشتر

مولانا جلال الدین رومی

کامل نشومی بہ ہم نشینِ ناقص ناقص مانی تو از مسترینِ ناقص
مستانِ شرابِ عشق گفتند ہمہ کفرے بکمال بہ زوینِ ناقص

مولانا جلال الدین رومی

گرواں بہ ہوا یار چوں گردونیم بیچوں داند کہ مادریں غم چونیم
ماخیرہ کہ عاقلاں چرا ہم شیانہ ایشاں حیراں کہ ماچرا مجنونیم

عمر خیام

ہر نقش کہ بر تختہ مستی پیست آں صورت آں کس کا نقش آست
دریائے کہن جو بر زند موجے نو موجب خوانند و حقیقت ریاست

عمر خیام

ساتی قدحے کہ بہت عالم ظلمات جزوے تو نیست در جہاں بہ حیات
از جان جہاں ہرچہ در عالم مست مقصود توئی و بر محمد صلوات

عمر خیام

یک جرعه می ز ملک کاوس ^{ست} با و ز تخت قباد و مملکت طوس ^{ست} با
 ہر نالہ کہ رندے بس گاہ رند از نالہ زاید ایں سالوس ^{ست} با

عمر خیام

قوے ز کزاف در غرور افتادند قوے ز پئے حور و قصور افتادند
 معلوم شود چو پردہ ما بردارند کز کوی تو دور دور افتادند

عمر خیام

کس را پس پردہ قضا راہ نشد و ز شر خدا هیچ کس آگاہ نشد
 ہر کس ز قیاس چیزے گفتند معلوم نہ گشت و قصہ کوتاہ نشد

عمر خیام

من بے مئے ناب لیتن نتوانم بے جام شحیدہ بارتن نتوانم
من بنده آن دم که ساقی گوید یک جام دگر بگیر و من نتوانم

عمر خیام

من باده خورم و لیکستی نکنم بالله بقبح درازدستی نکنم
دانی غرضم ز پیوستی چه بود تا همچو تو خوشی تن پرستی نکنم

عمر خیام

ما خرفت زید در سر خم کردیم وز خاک خرابات تیر کشیدیم
باشد که درون میکده ما دریاییم عمری که دریں مدرسه ما کلم کردیم

عمر خیام

تومی متفکراند و زنده می‌بویں جمعی متحیراند در شک و یقین
ناگاه منادی برآمد ز کمین کامی بخیران راه نه آنست نه ای

عمر خیام

پیری دیدم بخواب مستی خفته وز گردشور خانه تن رفت
می خورده دست خفته و آشفته الله لطیف بعباده گفت

عمر خیام

ما نیم به لطف تو تو لااقرن و طاعت و معصیت تیرا کرن
انجا ز عنایت تو باشد باشد ناکرده چو کرده چون ناکرن

عمر خیام

اے در رہ بندگیت یکساں کہ وہ در پر دو جہاں خدمت در گاہ تو
نکبت تو ستانی و سعادت تو یارب تو فضل خویش بتاں بد

عمر خیام

اے دل زغم جسم اگر پاک شوی تو روح مجرّوی بر افلاک شوی
عرش است نشیمن تو شربت باوا کائی و مقیم خطہ خاک شوی

نقی مکرہ

پر سیدم از دو چو باعث ہجران گفتا سبے بہت - بگویم آں را
من چشم تو ام اگر نہ بینی چہ عجب من جان تو ام کسے نہ بیند جان را

سرمد

سرمد جسے ست جانس در دست کستے تیرے ست دے کمانس در دست کستے
مینخواست کہ آدم شد از دام جمید گاؤے شد و ریسمانس در دست کستے

سرمد

اے نجیب از زمستی خود ہمچو کتاب در جلد تو آیات الہی بہ حجاب
یعنے ز توحق پدید و تو از اثرش آگاہ نہ شویش از بے کلاب

سرمد

مشہور شدی بہ دلربانی ہمہ جا بے مثل شدی در آشنای ہمہ جا
من عاشق این طور تو ام می بنیم خود را نہ نمائی و نمائی ہمہ جا

سرمد

نابود شدم بود نمیدانم حسیت اگر شده ام دو دنیا نمیدانم حسیت
دل دادم و جان دادم ایمان دادم دوست دگر سود دنیا نمیدانم حسیت

سرمد

سرمد که ز جام عشق مستش کردند کردند سرافرازش و پتش کردند
مینخواست خدا پرستی و پیشیاری مستش کردند و بت پرستش کردند

سرمد

دنیا کنم طلب که کمتر ز خس است بے دولت دیدار تو دین بهمن است
خواهان صلح و بهین است سخن در خانه اگر کس است یک حرف بهین است

سرد

سرد - توحیدت کعبہ و دیرمکن در وادی شک چو گمراہاں سیرمکن
روشیوہ بندگی ز شیطان آموز یک قبلہ گزین و سجدہ بر غیرمکن

سرد

اے خانہ خراب از خدایے خبری اے موج سراب از خدایے خبری
ایں سستی موہوم تو نقش رست آب اے جوش حباب از خدایے خبری

جعفر کاشی

چوں نوبت میکشی بمنصور افتاد از بادہ کہنہ در سرش شور افتاد
و گفتن راز عشق بستیابی کرد کم حوصلہ را شراب پُر زور افتاد

جعفر کاشی

حاجی بر کعبہ گرجہ مشو در باد یہ لبت زناں ہرزہ مدو
مستانہ بیجانہ در آنیم شبے یک نالہ کش و نہار لبت شنو

میرزا ابوالحسن وحی

عرفاں بخدا کسے ندارد بخدا نہ جاہل از او باخبر نہ دانا
در دیدہ مور کے در آید گردوں در حوصلہ قطرہ نہ گنبد دیا

علی حزیں

جمعیت خویش پریشاں کریم دل بر سر شپم تیرہ ویراں کریم
از کعبہ تمام عمر دزدیدم خشت تعمیر کلیسا کے کعبہ کریم

علی خیر

یارِ زباں کو کہ شائے توکنم توصیف کمال کبریاے توکنم
چیرے بہ بساط ماہیستانیت جانے کہ تو دادہ فدائے توکنم

علی خیر

غفلت زدہ ام خاطر آگاہم دہ افسردہ دلم آہ سحر گاہم دہ
عمریت کہ رواز دو جہاں تا مقام اے قبلہ مقبلاں بخود راہم دہ

حکیم ستانی

ہر ذرہ کہ بر روزینے بودست خورشید رُخ زہرہ جبینے بودست
گردِ رُخ از آستیں بازرم فشاں کاہم رُخ خوب نازینے بودست

حکیم سنائی

کوراہ روی کہ رہ نوروش گویم یا سخت کہ اہل دروش گویم
ہر کہ میان شغل دنیا نفسے با او باشد ہزار مروش گویم

مومن یزدی

خواہم لے از تنک تنارستہ جانے ز تعلقات دنیا رستہ
بر تخت جم و کلاہ کے خندہ رند رند سر و پا بہشت و اُستہ

ابو علی سینا بلخی

اے کاش بدانے کہ من کیستے گزشتہ بعالم زپئے چیتے
گر قبیلہ آسودہ و خوش ریتے ورنہ ہزار ویدہ بگریتے

یقینی لاجبی

در مذہب با سجدہ و زنا یکسیت بت خانہ و کعبہ ست ہشیارکیت
گر بچو یقینی ز خودی باز رہی دانی کہ دریں چمن گل و خاریکیت

نصیر الدین طوسی

موجود بحق واحد اول باشد باقی ہمہ موہوم و مخیل باشد
ہر چیز جزا کہ آید اندر نظرت نقش دویمین چشم احوال باشد

رضی آریتمانی

شوخی کہ تمام پائے بستم اورا بے منت جام و بادہ بستم اورا
گفتا میر ستید بہ غیر از من کس غیر از تو کسے کو کہ پرستم اورا

عرفی شیرازی

عرفی کله سر کن که جالے کله نیست توفیق رفیق هر تنگ صدمه نیست
هر چاه که هست یوسف در هست صاحب نظر لیک بهر فله نیست

عرفی شیرازی

آنا که غم تو برگزیدم در کوی شهادت آرمیدم
در معرکه دو کون فتح از عشق است با آنکه سپاه او شهیدم

محمدامین خادم استرآبادی

ذات واحد که هست یکتا و وحید از فرط ظهور خویش پنهان گردید
از غایت نزدیک شدن پنهان است از چشم تو آن چیز که نتوانی دید

مہمت اربوہی

در عالم ایجاد اگر خوار تو ام . بی قدر متاعم و بہ بازار تو ام
مخلوق تو ام اگر چہ طاعت نکنم . در کار تو نیستم و لے کار تو ام

شاہ بدخشی

یاسے کہ ترا خود را ماند و گرت . کاری کہ ز تو هیچ . ماند و گرت
مانگر راہ مسجد و کعبہ نہ ایم . راہیکہ بہ مقصود رساند و گرت

شاہ بدخشی

آخر یابد ہر کہ ز صدش جوید . تخمے کہ بجافتاد آہن روید
گویند کہ ہر کہ یافت حرفے نہ زند . نے نے غلط است ہر کہ یابد گوید

شفیع خراسانی

دردی کش باده محبت مایم پیانه گسار بزم الفت مایم
آینه هفتاد و دو ملت مایم باینه معنی تو و صورت مایم

مغربی

من هست و خراب و پرست آمدم مدبوش ز باده الست آمدم
هان طبع بری که باز گردم شیاً هم هست روم از آن که هست ام

فخر رازی

هرگز دل من ز علم محروم نشد کم ماند ز اسرار که منم نشد
هفتاد و دو سال فکر کردم شب و روز معلوم شد که هیچ معلوم نشد

ابو الحسن خرقانی

اسرارِ ازل را نہ تو دانی و نہ من ویں حرفِ معمانہ تو خوانی و نہ من
ہست از پس پردہ گفتگوئے من تو گر پردہ برافتنہ تو مانی و نہ من

ابوالفرج رونی

تا یک نفس از حیات باقیست مرا در سر ہوس شرابِ ساقیست مرا
کاریکہ من اختیار کردم ایں بود باقی ہمہ کار اتفاقیست مرا

شہاب الدین مقبول

ہاں تا سرشتہ خرد کم نہ کنی خود را ز برے نیک بد کم نہ کنی
رہ رو توئی و راہ توئی بنزل تو ہمشدار کہ راہ خود بخود کم نہ کنی

سید الدین عور کرماج

قلب تو ز نور معرفت عور چراست بنی تو بروئے توچوں کو چراست
ابلیس اگر نیستی اے مرد کن رشت پس راست بگو چشم حیت کو چراست

خواجہ معین الدین حشتی

یل رانعره آراست که از بحر جداست واکه با بحر در آمیخته خاموش آمد
نکتہ دوش لبم گفت و شنید از لبیا که نه هرگز بزبان رفت نه در گوش آمد

میر مستوم

آنکس که جزا نیست به عالم موجود قیوم وجود است و هم از ازل وجود
در هر اسمی اگر چه خود را بنمود از اسم کجا شود سنی معبود

سیری عنونی

سیری به حریم جان دل منزل کن قطع نظر از صورت آب و گل کن
 بزم معرفت اله میبچ است همه بگذر ز همه معرفت حاصل کن

حکیم نظام الدین علی کاشانی

جانے کہ بود قابل انوار کجاست و او دل کہ بود محرم اسرار کجاست
 گیرم کہ ز رخ پرده کشاید معشوق چشمے کہ تو او دید رخ یار کجاست

ملاحیاتی کیلانی

صوفی گوید کہ دوست در خانہ است زاهد گوید کہ در دم و دانه است
 ساقی گوید بہ جام و پیانہ است عاشق گوید بہ کونی جانانہ است

قاسم

آن عقل کجا کہ در کمال توست آن روح کجا کہ در جلال توست
گیرم کہ تو پرده برگزینی ز جمال آن دیدہ کجا کہ در جمال توست

اشرف

اے آنکہ جمال تو بہ عالم مشہود انوار وجود تو بہ ہر شے موجود
ہر نفس کہ بر صفحہ ہستی بینم نظارہ رخسار تو باشد مقصود

عقل

تا نہت یک رنگی اشیا کر دیم از شیشہ ہے سنگ پیدا کر دیم
یک جلوہ بہ ہر ذرہ تجلی دارد آئینہ شکستیم و تماشا کر دیم

غزنی

غزنی گر روی به شهر و دیار روئے در مسجد مصفا کن
دوست را اگر نیستوانی دید خانه دوست را تماشا کن

غزنی

اینستی مین و ن آب خاک است وز آتش و آب انجم و افلاک است
چون رک کند زاهد بیچاره مرا کاین مهیت من کینه و جو د پاک است

خان زماں علی قلی خاں سلطان

عیسی نفی که دار و حیرانم کرد چوں طره خوشین پریشانم کرد
از کفر سزای خودم کافر خست و از مصحف روی خود مسلمانم کرد

ظہوری

زاہد بحرِ کعبہ جا میخواید رامب صنم و کلیہ سیا میخواید
غمناک طرب خستہ شفا میخواید خوش حال دل آنکہ ترا میخواید

ظہوری

یارب نظرے کہ چشم جاں باز کم یارب جگرے کہ رزم خود ساز کم
یارب عشقے کہ شور در ملک نیم یارب حُسنے کہ بر جہاں باز کم

ظہوری

یارب مددے کہ نفس راست کم وز بادہ عشق عقل راست کم
ہم بخودنے کہ از تو آگاہ شوم ہم نیستے کہ خویش راست کم

طہوری

اے کامش راہدانِ قہاری تو مے نارش عاصیاں بخفاری تو

درپردہ ازیں نیم کہ رسوائی ما دستے زردہ دردامن ستاری تو

حکیم رکنائی کاشی

روزیکہ تم زیں وہ ویرانہ برند تابوت مرا عاقل و دیوانہ برند

ایں نقل مکانے ست کہ بیماراں زیں خانہ بد شکوں با سخا نہ برند

نظیری نیشاپوری

تو شیج بدی کہ جسم و جانست داؤد بر کسب و عمل تاب تو انت داؤد

از دادہ و نادادہ شکایت چہ کنی کاں چیز کہ هست رایگانست داؤد

عبدالستار ہمدانی

کو منصور وانا الحق ودارچہ شد کو ابراہیم وگلشن و نارچہ شد
از آمد و رفت عالم بے سرو بن ز بہار پیرش کا خرکارچہ شد؟

شیخ فخر الدین

اے در طلب تو عالمے در شر و شور نزدیک تو درویش و تو کمر ہمہ عور
اے باہمہ در حدیث و گوشت ہمہ کور اے باہمہ در حضور و چشم ہمہ کور

شیخ فخر الدین

حال من خستہ گد امی دانی ویں درد دل مراد و امی دانی
باتو چہ کنم قصہ درد دل خویش ناگفتہ چو جملہ حال مامی دانی

بہاء الدین آملی

آہنگ جازمی نمودم من زار کاسد سحرے بگوش دل اس گرفتار
یار بے چہ روی جانب کعبہ و گبرے کہ از و کلیسیا و اردعاً

بہاء الدین آملی

مخورم و دریکدہ جامی طلبم میخانہ شینم و خدا می طلبم
اس طرفہ کہ با این سر آلودیم تاثیر اجابت از دعا می طلبم

عبدالرزاق فیاض

دور از تو ام ای نگار خاکم بر سر سیلی خور روزگار خاکم بر سر
از شعلہ جدا چو اخگر مزن ہنوز خاکم بر سر ہنوز خاکم بر سر

عبدالرزاق فیاض

بارہ صواب از خطامی گردیم ہر چند کہ زنت ایم وامی گردیم
 او در دل مادر طلبش کوی بوی معشوقہ کجا و ما بحسامی گردیم

مرشد یزدجروی

گفتم ز درت بہ کعبہ آرم بخیر شاید شویم دل از آلائش غیر
 گفتا کہ چو محروم شدی از درما خواہی در کعبہ کوٹ خواہی درید

محمد جان قدسی

آں نور کہ زد در شجر طور آتش افروخت ز دابر ہر منصور آتش
 رسوای حلاج نہ دارد حیرت ہرگز نہ شود بہ پنبہ مستور آتش

محمد جان قدسی

وصل تو بکام غیر دیدن مشکل وز دیدن تو طمع بریدن مشکل
گفتی که بیز تابه و سلم بری مردن آسان لے رسیدن مشکل

محمد جان قدسی

اے جانِ جہاں - جہانِ جانِ ہمہ یارِ ہمہ و مہربانِ ہمہ
عشاق بہ ہر کنارہ می جویندت با آنکہ ہمیشہ در میانِ ہمہ

نجم الدین ایہ رازی

شمعے ست رُخِ خوب تو پروانہ منم دل خویش غم تو گشت بیگانہ منم
زنجیرِ سِر زلف تو در گردنِ تبت در گردنِ بندہ نہ کہ دیوانہ منم

نجم الدین نایب ازی

ایدل تو باین مفلسی رسوائی انصاف بدہ کہ عشق را کشتائی
عشق آتش تیزست و ترا آبدہ خاکت بر سر کہ باد می پھائی

راہب

خواہم کہ شراب بے غمے نوش کنم با دختر ز دست در آغوش کنم
طبعم بہ نشاط سخت مائل شدہ است ترسم کہ غم ترا فراموش کنم

زین خاں کوکہ

در ہجر من از طرب کنائے دارم بانالہ و آہ روز گائے دارم
غم بر سر غم ز غم گسائے دارم باین ہمہ غم خوشم کہ یائے دارم

سید حسن غزنوی

کے ہو کہ قدم ازیں جہاں برکیم چوں عینی راہ آسماں گبریم
وین دست دل از دامن غم باکنم وین بارتن از گردن جاں گبریم

طہیر الدین شافردہ

خاک در تو چو سرمہ در دیدہ برم و آنکہ بنظر پردہ گردوں بدرم
تو با من رحم نے کہ در من نگری من با تو وزہرہ نے کہ در تو نگرم

بابا فغانی شیرازی

یارب سببے کہ آب حسرت نخورم و ز جام ہوا شراب غفلت نخورم
از نعمت معرفت غنی سازمرا تا نان خساں بہ زہر نیست نخورم

باقر مشہدی

آشفۃ چو زلفِ غیر افشان توام افتادہ چو کاکل پریشان توام
گفتی کہ مرا بہ درد منداں نظرت من نیز کیے ز درد منداں توام

مرزا عرب نامح تبریزی

از عشق رسید کار ہر کس بہ نظام بے عاشق عشق ست ہو بہا بخام
دردِ عشقت بہ کہ بُود در عقل در خانہ چراغ بہ کہ بہتاب بہام

میر سخنر کاشی

بگذشت بہاران و شرابے نہ زیم در سایہ گل یک شہ خوابے نہ زیم
یار آمد و جلوہ کرد و ما بہ خبر برویدہ نخت مشّت آبے نہ زیم

شیخ اوحہ الدین مرعی

اے جاں موافقت سرنزاری کن اے دل تو دینِ اقعہ و مسازی کن
اے صبر تو تابِ غم نداری بگریز اے عقل تو کو دکی برو بازی کن

اوجی نظیری

بالا ترا زانی کہ بگویم چوں کن خواہی جگرم بسوز و خواہی غم کن
من صورتہم از خویش ندارم خبر نقاش توئی عیبِ برابر کن

امیرغیت محوی

اے موسیٰ جاں از نہانی بشنو از ماسخنے بہریر بانے بشنو
بر طور مرو کہ من ترانی شنوی باز آہ خرابات و ترانے بشنو

رہیمی

زاہد کند گنہ کہ قہساری تو مانع گناہیم کہ غفاری تو
او قہارت بخواند و من غفارت یارب بہ کدام نام خوشداری تو

شیخ روز بہان صوفی

دل داغ تو داردار نہ بفروختی در دیدہ توئی و گرنہ بردوختی
جاں منزل تست ورنہ روز بیدار در پیش تو چوں سپند در سوختی

شیخ آوری

در کوئے فنا اگر درے یافتی با خود بہ عدم رہ گذرے یافتی
بگرختی ہزار منزل ز وجود گر سوی عدم را بہرے یافتی

کمال الدین ایل

در بندہاں مباحث و آزادہری و از بادہ خراب گرد و آبادہری
تازندہ از مرگ نباشی این یکبار میر تا ابد شادہری

میرزا عبد القادر بیدل

دریازہ کشی اگر ہم سنگی نہ کنی بر کوہ نہ تازی ارپسگی نہ کنی
یک قطرہ تست قلزم کون مگا اے حوصلہ خیال تشکی نہ کنی

میرزا عبد القادر بیدل

بیدل عمریت کر طلب و ریدم در معنی تحقیق ہماں بے خبرم
صد پرودہ سگافیت و چیزے بخشود اکنوں بر خیز تا گریباں بدم

فردی اربدلی

در عشق و لایق بیارم ساری حسرت کش در انتظارم ساری
تو حوصله غمش نه داری ترسم بر در که دوست شمرم ساری

طالب آملی

ما باده زدست در جوانی ندیم یک جرعه بملک جاودانی ندیم
زاں مے که خمارش چو خمار اجل است یک قطره آب زندگانی ندیم

طالب آملی

دل بے رخ تو دامن پر خونین گل چوں نبود شرک گلگون بیند
از دیده خویش گز قنادم عجیب چشمی که ترا دید مرا چوں بیند

طالب آملی

کو دست که قفل استخوان بکشایم وز هر بن مو آه و فغان بکشایم
دریم شکینم تار و پود تن را دیں رشته ز پای مرغ جان بکشایم

طالب آملی

ماییم که جام عیش بر لب داریم خون در دل صد هزار مطلب داریم
بر تافته از صوفی مذهب رو سر در سر منجانه مشرب داریم

طالب آملی

با بل مست نغمه پرواز غمسیم بر شاخ فغان نشسته و غمسیم
هرگز دل ماصفیر عیشی نزدست ماسینه خراشیده آواز غمسیم

میر غلام علی آزاد بلکرامی

اے بحرِ احباب را بند کنی بر صفت خوشتن شکر خفت کنی
دعویٰ نفخت فیہ من روح زنی این شیشہ گری گو کہ تاجت کنی

میر غلام علی آزاد بلکرامی

اللہ بروں ز عالم ایجاد است اپیدایہ جملہ افراد است
شک نیست کہ واحد نبود از اعدا لکن موجود در ہمہ اعدا است

غلام قادر کرامی پنجابی

سر جلوہ ذوقِ رمزِ ہستی مانیم سر خطِ کتابِ عشق و مستی مانیم
سر بر خطِ باطل چہ نہیم اے غافل مجموعہ دس حق پرستی مانیم

غالب بلوی

یارب بہ جہانیاں دل خرم دہ در دعویٰ جنت آشتی باہم دہ
شداد پسنداشت باغش از آن مسکن آدم بہ بنی آدم دہ

غالب

چر کر کہ ز زخمہ زخم بر چک نہ پیداست کہ از ہر چہ آہنگ نہ
در پردہ ناخوشی خوشی نہایت گازرنہ ز خشم جامہ برنگ نہ

غالب

قانع نیم از بہشت نیز نم بخشند از بخشش خاص تا چہ خیر نم بخشند
امید کہ صرف رونمایی تو شود جائے کہ بروز رستخیز نم بخشند

غالب

اور است اگر ہزار چیزم بخشند اور است اگر بہشت نیزم بخشند
بر دوست فدا کنم بعد گونہ نشا جانے کہ بروز رستخیزم بخشند

زار

دردا کہ غم زمانہ بس جانکاہ است اول قدمش بسوی فروغ راہ است
فارغ نشیں و غم مخور شاد بزی این معنی لا الہ الا اللہ است

واقفِ یلوی

نے خوب مراقبولِ اردوئے رشت نے در حرم راہ نہ رویم کشت
یارب بہ کجاروم بفراے کن نے در خورد و زخم نہ شایاں است

واقفِ ملوی

در دیده دیدہ دیدہ می باید و از ہر دو جہاں بریدہ می بای
تو دیدہ نہ داری کہ بی بینی اورا عالم ہمہ دست دیدہ می بای

واقفِ ملوی

در مجلس دست زیر پیمانہ کیمیت آہ سحر و نالہ ستانہ کیمیت
در مسجد و دیر حق پرستی غرض اگر خانہ دو ماست صاحب خانہ کیمیت

نساخ

نہ تخت نہ من تلج شہاں منجم نے خاتم و نہ مہر و نشان منجم
مہر تو بدل زمان زمان منجم درد و غم تو جہاں جہاں منجم

مینو ادملوی

در صورت قطره سر بسر دریائیم تو ذره مبین مهر جهان آراییم
گویند که کنه ذات حق نتوان یافت مایافته ایم اینکه کنه شش ما نم

شیخ نظام احمد صانع بلکرمی

بگذار که من گزیده املت عشق عشق است رسول من مین عشق
بر تافت ز دیر و کعبه وی دل من زیر پس من آستانه حضرت عشق

سید احمد حسین امجد حید آبادی

تا چند به کوپه سار و دریا بینی تا چند فضای باغ و صحرا بینی
تا زینت وحدت الوجود ابرکی در خود همه و در همه خود را بینی

درد

گر باد نسیم است بوئے تو گذشت در فصل بهار محرومے تو گذشت
یارب چه قدر به خلق نزدیک تری هر کس که ز خود گذشته است سو تو گذشت

درد

ز د شعله چو حسن لفرورش خوانند گل کرد چو نار عشق سوزش خوانند
خلق ست عبارت از طهور خالق خورشید چو جلوه کرد درورش خوانند

درد

مارا نبود گزرد راں کو که تویی تو هر سو و کس نرفته آنسو که تویی
گو آئینه وجه تو باشم خلق نتوان دیدن ترا از آن رو که تویی

درد

اے آنکہ خواب صد تماشا دیدی باغ و چین و بہار گلہا دیدی
نیرنگی عالم مثال گل کرد پنہاں تو بود آنکہ پیدا دیدی

درد

خواہی کہ ہمہ راز الہی فہمی چیز کیہ بروں ز فہم خواہی فہمی
اے بخیر از خویش چہ امکان دارد اسرار الہی تو کما ہے فہمی

درد

چوں آئینہ باید کہ مصفا باشی تا منظر نور حق تعالی باشی
اے درد اگر قرب خدای خواہی دور از خود و نزدیک بہا باشی

درد

اے درد دے کہ راز حق را فہمید ہر بحث ہماں حجت مولیٰ فہمید
عارف انتا پنجہ عارف دانست ملا فہمید پنجہ ملا فہمید

درد

فرمود پس حضرت حمی تیسوم در گوش دلم کہ اے طلسم موہوم
ہم شد ار کہ در عالم کثرت ہرگز تامن ستم تو ہم نگر دی معدوم

درد

ما صاف دلان نامی ہوئے ایم فی بحث بکس نہ گفتگوئے ایم
بخر جلوہ اوزمان باید طلبید ما آئینہ ایم و عکس رئے ایم

درد

یک عمر زور می شنیدم اورا در برنجیال می کشیدم اورا
اکنون که چو آئینه ریختم شیش خود را اودید و من ندیدم اورا

درد

گر زنده ام آلوده با فکارِ تنم در مرده همان بهشت و دوزخ و تنم
یارب تو بگو بذات پاکت گویند کز دوش چگونه بارستی فلکم

درد

اے درد پیرانچه در وجود سی اینجا تبعیت حکم او نمود دست اینجا
گردوش پستی که خم شد از بهر کوع خورشید سری که در وجود سی اینجا

درد

در بزم جہاں کہ وہم بست آئیں از آمد و رفت خلق فارغ بنشین
چوں آئینہ میر کہ پشت آید آئے رد اور اتو با و نما و خود با سچ بسین

مرزا محمدی خاں کوکب

در شب بصیرت ہمہ نور تو بود ہر ذرہ نشانے از ظہور تو بود
اس پر حکم کہ ہست بے سود آیت بادل کہ بھی تہی ز شور تو بود

درد

اے درد چرا بہ کنج باغش جوئی وز ہر چہ در میان راغش جوئی
من در رہ افقادہ چوں نقش قدم از من جوئی اگر سر اغش جوئی

درد

اے کردہ تلف عمر گرانمایہ خوش در صحبت ہر مرد فقیر و درویش
از عالم غیب آنچه خواہی قسمت اے مخزن اسرار الہی اندیش

درد

ہر جازئی و چنگ صدامی شنویم آہنگ ترانام خدامی شنویم
گر چشم کشایم تو مدظن سری در گوش نہیم ہم ترامی شنویم

درد

در بحر تو اے جاب گم خواہی شد در باد تو ای سحاب گم خواہی شد
اندک اے ذرہ سعی دیگر کا خر در پر تو آفتاب گم خواہی شد

درد

هر گوشه فضا صد بیابان دارد هر غنچه بهشت خود گلستان دارد
گر عقده خاطر کشاید بینی هر قطره بحیب خوش طوفان دارد

درد

عمریت که وابسته به تار نفسم یعنی به شکنج بر هوا و هوام
معلوم نشد مرز فهم ناقص یارب ز کجایم به کجایم چه جسم

درد

هر چند که دورت و صفایابی لکن نتوان که عدسایابی
گوسه طبعی و آلهی فهمی ممکن نبود این که حسدایابی

درد

اے آنکہ تو ہر زشت نکور ایابی حیف ست نہ آں جلوہ رور ایابی
آئینہ بہ برداری و معلوم نہایت دل را در یاب تا کہ اور ایابی

درد

دریا چو فرو رفت بخود شد گرداب و قتیکہ کشود چشم گردید حباب
ایں موج پھورست و گرنہ اے درد گرداب و حباب موج باشد ہمہ آب

درد

میناست اگر سر نیازست اینجا جام ست اگر دیدہ بازست اینجا
ایں محفل درد جا بدستی نیست ہشدار کہ نزم امتیازست اینجا

درد

ز جوش جنون عشق زینخانه ما جا کرده بدل صورت جانانه ما
 در دیده تصویرش دل می آید از شیشه پری چکد به پیمانه ما

درد

مستی و عدم خراب مینخانه اوست امکان و جوب مست پیمانه اوست
 چشم دل تو اگر حقیقت بینست هر ذره خلق رو زن خانه اوست

درد

ای درد نفهمی تو زبان شعله آگه نه از راز پنهان شعله
 یعنی که خسته نسوخت او بلکه ^{بعکس} آتش افکند خشن بجان شعله

درد

برخاست بزم چو از خبیانان گاه ہر سو جہش آہنگ شدہ نالہ و آہ
در فکر سراغ آں بصر اے عدم صد قافلہ ریکے و اں گشت تباہ

درد

اے درد اگر محرم راز قدمے باشادی و غم عبث چراستہ
اے ہیچ ترا بایں خیالات چہ کائے جانے کہ وجود دست تو انجا عدم

درد

اے درد اگر عارف ضارازے باوید فنا مدام باید سازے
در چشم تو ہر چہ رنگ صورت گیر چوں آئینہ جملہ را در آب اندازے

درد

در اصل چو خلق غفلت آثار شدی آگہ نشدی اگر چه ہشیار شدی
آمال ہماں غافلے ایدرد چہ شد در خواب اگر ز خواب بیدار شدی

درد

گا ہے ہشیار و گہ سیست شدی گا ہے کم زور و گہ زبردست شدی
چوںستی بے بود تو جزو ہم نیست ای میج عجبست تو اینہم سیست شدی

درد

ای سادہ دل این نقش پذیر تکی بر روی بساط جای گیری تکی
چوں آخر کار مات خواہی کردید بس ناز بشا ہے و وزیر تکی

درد

کل کردم و راز من نفیہد کے آگاہ ز جلوہ ام نہ گردید کے
ظاہر شدم وہاں نہفت ماندم ہمچوں سخن کہ درد نشیند کے

ڈاکٹر محمد اقبال

بہ نیردان و ز محشر رہن گفت فروغ زندگی تاب شر بود
ولیکن گزنجی با تو گویم صنم از آدمی پائندہ تر بود

ڈاکٹر محمد اقبال

شنیدم در عدم پروانہ می گفت دے از زندگی تاب و تہم نبش
پریشاں کن سحر خاک ستر مرا ولیکن سوز و ساز یک شہم نبش

ڈاکٹر محمد اقبال

سکندر باختر خوش بخت گفت شریک سوز و ساز بحر و بر شو
تو ایس جنگ از کنار عرصہ بینی بیر اندر نبرد و زنده تر شو

ڈاکٹر محمد اقبال

چو ذوق نغمہ ام در جلوت آرد قیامت افکنم در محفل خویش
چو می خواهم دے خلوت بگیرم جہاں را کم کنم اندر دل خویش

ڈاکٹر محمد اقبال

سفالم رائے او جام جم کرد درون قطرہ ام پوشیدہ یم کرد
خرو اندر سرم بت خانہ نخت خلیل عشق و یرم را حسم کرد

نعت منقبت

علی حنین

پیغام خدا نخت آدم آورد انجام بشارت ابن مریم آورد
با جملہ رسل نام کے خاتم بود احمد بر نامہ و خاتم آورد

میر غلام علی آزاد بلگرامی

سلطان رسل شمع شبتان تھیں پروانہ او چہ سراغ ماہ و پری
نخل قد او دریں چمن سایہ فکند برفرق جہانیاں بروی تری

میر غلام علی آزاد بلگرامی

اے آگہ شہان تو نگراں مایہ تو وز جلد بلند آخریں پائیے تو

برشت صحیفہ نبوت ایزد خاتم زودہ از سیاہی سائیے تو

میر غلام علی آزاد بلگرامی

ہر چند نہ برگے نہ نوائے دارم در زاویہ غول جائے دارم

اما محبت رسول لثقلین در سینہ بہشت و لکٹائے دارم

میر غلام علی آزاد بلگرامی

از معجزہ ات چساں نمایم آغا کر لفظ تو جز مسیح نبود ہمار

ہر ذرہ در کہت بخورشید زند پہلوی انا الشمس زوے اعجاز

میر غلام علی آزاد بلگرامی

از روز ازل تاج رسالت بر سر ہم تا به ابد خلعت صفوت در بر
ماکان محمد به شانت آمد بیرون بود این مراتب از شانِ شتر

میر غلام علی آزاد بلگرامی

اے سرورِ انبیا و سالار ملک ذاتِ تو بود منشاءِ ایجادِ فلک
حق جلوه نمود در لباسِ تو بخلق بے میم تو احمد منائی لاشک

میر غلام علی آزاد بلگرامی

تحقیق نمودم زالف با تیا سرت نمیتوان نمودن افشا
ہر حرفِ تجیست طومارِ رموز در وصفِ تو اے ابجدِ آلاطام

یوسف بلکرامی

گر مہر رخ تو جلوہ پیرانشی یک دژہ ز کائنات پیدانشی
ورنقطہ نور تو نہ گشتی مرکز نہ دائرہ فلک ہویدانشی

یوسف بلکرامی

اے درچمن پیران تازہ گلے در محفل ساکنان لایوت لے
یوسف نتواند کہ کند نعت ترا آغاز دو عالمے و ختم رسلے

درد

اے بہر شفاعت دو عالم لایا دارم ز جناب تو امید واثق
بہ شبہ ز خورشید حقیقت بھیا تو منبر صادق چو صبح صادق

درد

خواهی که شود درد و جهانیت یه
گرفتم کنی و گرنه منسی بشک حق است ماما هر چه پیغمبر فرمود

شیخ غلام قادر کرامی پنجابی

خاور چکد از ششم باین تیره شبی کوثر چکد از لیم باین شنه لبی
اے دوست ادب که در حرم مل است شاه منشیه ابنیا رسول عربی

خبر

از نور محمد ارتو داری اش کن از سر صدق و رشادت نظر
اللہ و محمد است پیوسته بهم اعنی که میان شان نگنجد و گنگ

حفظ اللہ خاں بن سعد اللہ خاں فرید

در انجمن دیر نخست آمد زانگونه که شایسته تست آمد
 اے ختم رسل اگرچہ در بزم وجود دیر آمد وے درست آمد

غالب ہلوی

شب چیت سوید اول اکمال سرمایہ وہ حسن برف و خط و خال
 معراج نبی شب ازاں بود کہیت وقتے شایستہ ترز شب بہرصال

عارف

در خلوت خویش چوں ترا کرد طلب فرقے ز تو ماندہ قاب و قوسین بر
 ایں رتبہ بہ ابنیا نباشد عارف حق خاتم ابنیا ازاں کرد لقب

عارف

نقش قدم تو افسرِ افلاک است نعت تو فزوں تر ز حد ادراک است
 کے لاف سخن بکنہ ذات تو رسد چون ات تو پاک همچو ذات پاک است

عارف

مخلوق نشد بشر دریں نیلی کلخ بر کرسی و عرش تا کند دست فراخ
 جائے ادبے کہ عقل کل محرم نیست اُمی لقباً چہ خوش تو رفتی گستاخ

عارف

آراستہ گرد و چو قیامت اصف عالم شود از فرودگی جلد تلف
 واللہ باین شکفتہ روی آندم آئی چو گل و گل شفاعت برف

عارف

بروند بیا بوس تو فخر اہل زباں محروم ہم اہل سماں نیست ازاں
خاک در تو سر نہ چشم عارف اے احمد مجتبیٰ عسیم الاحاں

عارف

مکتوب بہ لوح دیدہ ام خطبہ تو زباں کعبہ شمرده است دل عقبہ تو
حق وعدہ نمود آنکہ مثلت نکند انجام پذیرفت بتو مرتبہ تو

عارف

ذات تو بود در انبیا ستثنیٰ اسماء ترا بود صفات حسنیٰ
مثل تو مغیرے نگردید نجیب اے خیر بشر خیر سل خیر درمی

عارف

اے احمد و حامد و وحید و محمود بر خاکِ اے تو بہت عارف بسجود

آشفۂ روزگار و انجامِ خود بنواز اور بحق رب المعبود

شیخ غلام قادر کرامی پنجابی

رفتم زبہاں ولی ولی میگویم بروم ایماں جلی جلی میگویم

من حلقہ بگوش اہل بیتِ نازل جاں میدہم و علی علی میگویم

شیخ غلام قادر کرامی پنجابی

زود آمدہ ام اگرچہ دیر آمدہ ام سر بر خطِ حضرت امیر آمدہ ام

درمیکدہ ساقی کو تر و نسیم پیانہ کشِ خمِ غدیر آمدہ ام

شیخ علام قادر کرامی پنجابی

حرف ز علی بگو ای مراد است پیدا و نهفته در ضمیر مراد است
آن دست خداست و تکیه می کند دستم گیرد که دست گیر مراد است

میر غلام علی آزاد بلکرامی

دوشینہ بنجواب حشر دیدم بر پا در بان ارم ستاده در دست عصا
رفتم کہ اجازت طلبم گفت کہ گفتم کہ غلام علی ام گفت بیا

میر غلام علی آزاد بلکرامی

در راه خداست شیر نردان بلیم از حکمت آنجناب آید مدوم
گرفت فرو میان خم افلاطون من رفتم و در غدیر خم غوطه زدم

میر غلام علی آزاد بلگرامی

حیدر کہ فشر و پابدوش شد دیں در خاتم بے نظیر جا کر دیں
آن وقت جہانیاں ندا در داند سبحان اللہ ہے مکان چکیں

میر غلام علی آزاد بلگرامی

آں شاہ کہ بار رسول کیٹا کر دید بر دوش شریف جلوہ پیرا کرید
در گلشن دیں ز بسکہ جوشید بہا نخل قداحمدی دو بالا کر دید

میر غلام علی آزاد بلگرامی

از روز انزل فدائے نام علی ام در راہ عقیدت نقش گام علی ام
در شر جواب خویش گویند ہمہ ایں ست جوابم کہ غلام علی ام

نعمت اسد کرمانی

آں شاہ کہ او قسیم ناست و جنان
در ملک و مل صاحب سیف ست نسا
ملک و جهان سخر اوست بلے این ابناس گرفت و آنرا بست نسا

مولانا جلال الدین رومی

روزیکه علی ز غیب آمد به شهود
از بهر علی خدا در کعبه کشود
در بسته بداد خانه خود به علی
یعنی که علی ست خانه را و معبود

مولانا جلال الدین رومی

رومی نشد از سر علی کس آگاه
زیرا که نشد کس آگه از سر اله
یک ممکن و این همه صفات واجب
لا حول ولا قوة الا بالله

بو علی قلندر

اولاد علی خلاصہ ابراراند چون الدخوش محرم اسراراند
تحلیل مواد فاسد کفر کنند در منفعت مزاج دین جدواراند

شاپور

از بہر محبت علی ہستی ماست گلچینی این بہار تر دشتی ماست
دل ساغر و مہر ساقی کوثرے از میکہدہ غدیر خم ہستی ماست

خواجہ معین الدین چشتی

اے بعد نبی بر سر تو تاج نبی اے داد شہان صولت تاج نبی
آئی تو کہ معراج تو بالاترشد یک قامت احمدی ز معراج نبی

عارف

از حب تو مومن هست در حجاب سوز و بسقر منکر تو روز حساب
از معجزه رسول شوق قمر است قلعه در خیبر تو ای فتح الباب

عارف

در سکر مناقب علی رفتم دوش این داد بگوش و لم آواز سروش
در نقبتش که مل اتی گفت خدا عارف تو چه دانی و چه خوانی خاموش

عارف

تا چند توان نمود عارف املا در نقبتش که نیست مقدر اصلا
فرمود چو کشف شد حجاب کونین آن عارف من عرف سلونی بلا

عارف

گردید ترا چو دوشش احمد پایه در کعبه شکستی بت سنگین پایه
 کرار بغیر قید و سرارتویی چون گفت نبی لا عظیمین الرايه

عارف

در منزل صبرم سره ایوبی در بیت حزن تو همدم یعقوبی
 یوفون نموده حق به ثنانت نال در کسوت انساا شرف کزوبی

عارف

روزیکه شوند اهل محشر محشر خورشید علم شود بفرق جمهور
 خلقی که طیند ز العطنش چون بسمل سیراب کنی تو آن دم از جام طهور

عارف

خواهی که رسد نصرت و امداد علیؑ رود در دل خود ثبت نماید علیؑ

آنست علی بفهم زین رتبه داد شد آل نبی حصر در اولاد علیؑ

ابو نصر فارابی معلم ثانی

آباد ده عشق در قبح ریخته اند و اندر پی عشق عاشق آگنجه اند

با جان روان بو نصر مهر علی چون شیر و شکر بهر آسم ریخته اند

نساخ

در گلشن اسلام بهارست علیؑ تا بنده خور نصف بهارست علیؑ

او مورد دل اتی و باب علمست نساخ خدیو ذوالفقارست علیؑ

شرفِ انسان و صفتِ آفرینش

اشیرالدین خستکی

گر طعمِ موراژ دماے سازی گہ از پریشہ ہماے سازی
در ہم شکنی کاشہ صد کسر اے را تا دستہ کوزہ گداے سازی

بابا فضل کوہی

یارب! چہ خوش است بے درخند بے منت دیدہ خلق عالم وین
بنشین و سفر کن کہ نہایت نیکو بے رحمت پاگردہاں گردین

بابا فضل کوہی

چنداں بروایں کہ دوئی برخیزد گریست دوئی زره روی برخیزد
تو اولشوی ولے اگر چہ سکنی جائے برسی کز تو توئی برخیزد

بابا فضل کوہی

برہر کہ سدبری امیر تو شود وزہر کہ فروخوری اسیر تو شود
تا بتوانی تو دستگیری میکنی کان دست گرفتہ دستگیر تو شود

بابا فضل کوہی

از کبر مدار میچ در دل میوس کز کبر بجائے نریدست کسے
چون زلف بتاں شکستگے عادت کن تا صید کنی ہزار دل در نفسے

ابوسعید مہمند

آن وقت کہ این انجم و افلاک نبو وین آب و ہوا و آتش و خاک نبو
اسرار یگانگی سبق می گفتم وین قالب و این نوا و ادراک نبو

ابوسعید مہمند

کی حال قتادہ ہرزہ گردی داند بی درد کجالت دردی داند
نامزد بچیزے نخر و مرداں را مرے باید کہ قدر مردی داند

ابوسعید مہمند

گر قرب خدامی طلبی و بھو باش اندر پس و پیش خلق نیکو گو باش
خواہی کہ صبح صادق القول شوی خورشید صفت باہم کس مکر و باش

ابوسعید دینیه

معموره دل بعلم آراسته به مظلومه تن بکینه پیراسته به
از هستی خود هر چه توان کاسته به هر چند زیر که هست ناخواسته به

عمر خیام

ما لبث گانیم و فلک لبثت باز از روست حقیقت نه از روست مجاز
باز چه می کنیم بر نطح وجود رستم به صندوق عدم یک کباب

عمر خیام

احمد خوی که عالمی بنده اوست یوسف روی که ماه شرمنده اوست
عیسی نفسی که جان دل زنده اوست موسی لقبی که دوست خواهمنده اوست

عمر خیام

بیشی طامی ز هیچ کس پیش مباحش چو مرهم و موم باش چون پیش مباحش
خواهی که ز هیچ کس نتوبد نرسد بدگوی و بدآموز و بداندیش مباحش

عمر خیام

صد سال در آتشم اگر محل بود آتش سوزنده مرا محل بود
با مردم نامل مبادم صحبت کز مرگ تر صحبت نامل بود

عمر خیام

اندر ره حق تصرف آغاز کن چشم بد خود بصیب کس باز کن
سز دل پیرنبده خدامی داند خود را تو درین میانہ انباز کن

عمر خیام

گرمی نخوری طعنه قرن ستاں را گر تو به دید تو به کنم نیرداں را
تو خربدیں کنی که من می نخورم صد کار کنی که می غلام ستاں را

عمر خیام

می برف من نه که دلم در تاب وین عمر گر نیر پای چوں سیاست
بر خیز که بیداری دولت خوابت دریاب که آتش جوانی آست

عمر خیام

نیک و بدی که در نهاد بشر است شادی و غمی که در قضا و قدرت
با چرخ مکن حواله کاند در عقل چرخ از تو هزار بار بیچاره تر است

عمر خیام

جانم بفدای آنکه چون ایل بود سر در قدش اگر نیم سہل بود
خواہی کہ بدانی بے یقیں دوزخ را دوزخ بہاں صحبت نا ایل بود

عمر خیام

در دہر ہر آنکہ یسم نانی دارد از بہر شست آستانی دارد
نہ خادم کس بود نہ مخدوم کس گوشاد بزی کہ خوش جانی دارد

عمر خیام

آورد باضطر اہم اول بوجود جز حیرتم از حیات پیزی نفوذ
رفتیم باکراہ ندانیم چہ بود زیں آمدن بودن و رفتن مقصود

عمر خیام

یک نان بدور و زگر شود حال د
وز کوزه بشکسته دم آبی سرد
مامور کنی دگر چسرا باید بود یا خدمت چوں خودی چرا باید کرد

عمر خیام

بامردم پاک باز و عاقل آینه وز نا اطمینان هزار فرنگت گیر
گزیروید ترا خردمند بنوش در نوش رسد دست نا اطمینان

عمر خیام

بانفس منمیشه در بنوم چه کنم وز کرده خوشتن بدروم چه کنم
گیرم که زمین در گذرانی بکرم زین شرم که دیدی که چه کردیم

عمر خیام

مقصود ز جملہ آفرینشس مایم در چشم خرد جو ہر بخشس مایم
 ایں دائرہ جہاں چو انگشتی است بے بیچ شکے نقش نگینشس مایم

سحابی استرآبادی

جرعین تو نیست ہر چہ خونی اورا دراز نظر متبول رانی اورا
 تاکے کوئی ایں بدو آں نیکیت ہر کس کہ تو نیستی پسہ انی اورا

سحابی استرآبادی

در ہر کہ رسی نکو بہیں کو نیکوست کو ساختہ و خواستہ حضرت است
 بر بے سرو سامانی من عیب کن شاید کہ مراد دوست چنین مراد دوست

سحابی استرآبادی

که نورِ علامتِ مقامِ بینم خود را که ظل و گمِ ظلامِ بینم خود را
چشم ز فلکِ بروں و شخصم و خاک یارب؛ چه کنم کدامِ بینم خود را

سحابی استرآبادی

توحید به هر که پرده راز کشود یک اسم و هم یکے دید و شنود
من می گفتم که حال خود می گویم چوں دادیدم حال همه عالم او بود

سحابی استرآبادی

از خلقِ جہاں و مستی فانی ما دانت نشد غمِ سر نادانی ما
حیرانی ما بود مراد از همه چیز یارب! چه مراد است از حیرانی ما

سحابی استرآبادی

آئینه صفت به دست او نیکوئی زین سوتے نمودہ ولے زان سوتی
او دیدہ ترا کہ عین سستی تو اوست زانش تو نہ دیدہ کہ عکس اوئی

سحابی استرآبادی

عالم ہمہ در دست دوا میخواید از خوان کرم برگ و نوا میخواید
کس نیاجت نمی تواند بودن درویش غذا شہ اشتہا میخواید

جامی

گرد و دل تو گل گذر و گل باشی در بیل بے قرار بیل باشی
تو جزوی و حق کل است اگر فرو چندی اندیشہ کل پیشہ کنی کل باشی

جای

ای برده گماں که صاحب تحقیقے و اندر صفت صدق و تقیر صدقے

هر مرتبه از وجود کسے وارد گر حفظ مراتب نکستی زندیقے

خواجہ عبداللہ انصاری می

عیب است بزرگ بر کشیدن خود را و ز جمله خلق برگزیدن خود را

از مردم کس پیده به باید آموخت دیدن همه کس را و نه دیدن خود را

خواجہ عبداللہ انصاری می

شرط است که چوں مرده در دوشوی خاکي ترو ناپخیز ترا از گردشوی

سکر کو زمر او کم شود مرد شود بفکن الف مراد تا مردشوی

خواجہ عبداللہ انصاری ہمدانی

دی آدم دنیا دازمن کاسے و امروز ز من گرم نشد بازے
 فردا بروم غیب از اسرے نا آمدہ بہ بوئے ازین سارے

ابن مکن

کریم زادہ چون فلس شود بد پیوند کہ شلخ میوہ دگر بار بار و گرد و
 لیم زادہ چون منعم شود از و بگریز کہ مستراح چو پرگشت کندہ تر کرد

ابن مکن

باید اں کم نشین کہ صحبت بد گرچہ پاکی ترا پلید کند
 آفتابے بایں بزرگی را لگنہ ابرنا پدید کند

ابن مکیں

بود چارچہ پسنر از کمال حماقت مکن هیچ یک از اینہا تصور
بہ مفید سخاوت بہ احمق محبت بہ نادان تواضع بہ دانا تکبر

ابن مکیں

نان و سرکہ گرمی پیش کسے لفظ خود شیریں کنی چون انگہیں
بہ کہ حلوا و شکر پیش آوری وانگہے سرکہ بمالی برہیں

ابن مکیں

برائے نعمت دنیا مکش مذلت خلق کہ نزد اہل خرد زین سبب خرمے ہاشی
ز خون دیدہ غزا گر کنی از ان خوشتر کہ زیر منت احسان ناکے ہاشی

جلال الدین محمد اکبر شاہ

از بارگش خمیدہ پشتم چہ کنم فی راہ بہ مسجد نہ کنشتم چہ کنم
فی وصف کافر نہ مسلمان جایم فی لایق دوزخ نہ ہشتم چہ کنم

عرفی شیرازی

تا از نظر افتادہ عالم نشوی الفت نخنی بہ خلق و ہمدم نشوی
ہر چیز کہ میثوی خریدارت ہست ز بہار و ریں زمانہ آدم نشوی

شیخ عماد فقیر کرمانی

گر خدمت ہر تنے کنی جاں باشی در جان باشی در خور جان باشی
مہماں سرے تو اگر باشد مود زاں بہ کہ تو مہماں سلیمان باشی

نصرت اللہ خان تار

گیرم پیرا کہ رستم و سام شدی یا خسرو نیک و یاشام شدی
تہ زور گور سیستوان بُرونہ ز افسوس کہ کمیائے او ہام شدی

میر مستوم

تا طن نبری کہ من بخود موجودم یا ایس رہ خو نخواستار بخود پیودم
ایس بود نہود من ز بود او بود من خود کیم و کجا بدم کے بودم

میرزا ابوسعید اعلیٰ

ہر کس کہ خدا شناس شد آزاد است وز نیک و بد زمانہ دایم شاد است
ہستی خویش دل چہ بندی چو جان بنیاد وجودت گری بہر باد است

کامی کابی

آزاکہ ہمیشہ لطف حق ہمراہ است شامش چو کدایت و کد اچوں شاہ است
از صورت خلق معنی حق می بیند آئے آدم به صورت اللہ است

غیرت ہمدانی

اے ہمنفساں! کہ در و ناکی ہم در ازل ز یک گوہر پاکیم
غیرت! دل یک دگر چرا بخیم تا چشم ہم ز نسیم خاکیم
سرمداشی

آنکس کہ ترا تاج جہان بینی داد مارا ہمہ اسباب پریشانی داد
پوشید لباس ہر کرا عیب دید بے عیباں را لباس عرانی داد

نجم الدین خوارزمی

زاں باده نخورده ام که پیشتر شوم آن مست نبوده ام که بیدار شوم
یک جام تحلی جمال تو بس است تا از عدم وجود بیزار شوم

نجم الدین خوارزمی

حاشا که دلم ز تو جدا خواهم شد یا بکس دیگر آشنا خواهم شد
از مهر تو بگذر و کرا دارد دوست و ز کوے تو بگذر و کجا خواهم شد

نظیری نیشاپوری

تو مریح بدی که جسم و جانم دادی هر کسب و عمل تاب و توانم دادی
از داده و نداداده شکایت چینی کاس خیر که هست را نکانت دادی

عجم قلی بیگ ذوالقدر

انسان که شریف تر از مخلوقات است در شان سریش و جهان آیات است
درستی نیستش سیه است چون نفی شود نفی همه اثبات است

بهائی آملی

یارب! تو مرا مژده و ضلی برسان بر مانم از این فرع به اصلی برسان
تا چند از این فصل مکرر دیدن بیرون ز چهار فصل فصلی برسان

بهائی آملی

ای دل قدمی در ره حق نهادهی شرمت بادا که سخت دور افتادی
صد بار عروس تو به راسته عقد نیافتی که کام از و طلاقش دادی

ہدایت طبرستانی

بہرست وجود و این تعین مایہی مامای و بحر را بہ مامہ ساری
میرچند کہ مایہی شدہ غرق اندر بحر از بحر چہ کونہ باشد شس آگاہی

فکری خراسانی

بر صفحہ ہستی پوستلمی گذریم حرف غم خود کردہ رستمی گذریم
زیر بحر پر آشوب کہ بے پایاں پیوستہ چو موج از پئے ہم می گذریم

رضی منشیاپوری

در حین راز فلک دائرہ وار بسیار بگشیتیم بہ سرچوں پر کار
در کار شکست این تن چوں سوزن در دا کہ نیافتیم سرشتہ کار

اشراق صفہانی

چشمے دارم چو لعل شیریں ہم آہ بختے دارم چو چشم خسرو ہمہ خواب
جسے دارم چو جان محبوبوں ہمہ درد جانے دارم چو زلف لیلی ہم آہ

سلمان ساوجی

اے ابر بہار خار پروردہ تست اے خار و روغن غنچہ خو کردہ تست
اے غنچہ عروس باغ و پروردہ تست اے باد صبا اینہما آوردہ تست

ہمایون بادشاہ

ایزد کہ فلک بقبضہ قدرت است و دوست ترا دو خیر کان ہر دو کجاست
ہم سیرت آنکہ دوست اری کس را ہم صورت آنکہ کس ترا دار دوست

یوسف عادل شاه

آنحضرت که علم به نیک نامی فرشت در مزرع و هر خشم نیکوئی کاشت
نیکو نامان زنده جاوید اند مرد آنگه برود نام نیکو نه گداشت

امامی خلخالی

با خلق خدا سخن به شیرینی کن اظهار نیاز و عجز و مسکینی کن
تا بر سر دیده جاویدت مردم چون مردم دیده ترک خود بینی کن

زائر

ای مولوی مدرسه گفت و شنید فکر توبه مشکلات هر علم رسید
چشم تو گرفتار سپیدست و سیاه میدیدی کاش آنچه می باید دید

مرزا بیدل

حیف از تو دور وزی که مقیم با غمی از بلبل غافل حریف ز غمی
صحت اینجا سوخت آگه باش در آب روی تری در آتش غمی

مرزا بیدل

آواز کریم راضی خوانند سایل چو می زند دعای بخوانند
یک نغمه شوق است چه فقر و غنا کز پرده هر ساز جدا می خوانند

مرزا بیدل

گرم روی ز طبع خود کام بر آ از بیج و غم و سوخته خام بر آ
اے منکر کیفیت پرواز گس بے زینہ تو نیز تا سر بام بر آ

مزابیل

گر سایه شخص باز گردید چه شد در عکس ز جلوه دور بالید چه شد
حق از عدم وجود ما مستغنی است خورشید اگر شعاع فہمید چه شد

شاپور

ایں عمر بابر نو بہاراں ماند ویشن بسل کو بہاراں ماند
ز بہار چناں بزی کہ بعد از مردن انگشت گزیدنی بہ یاراں ماند

شاپور

ایکہ امروز ترا فرصت کار خویش توشہ بردار کہ فردا سفری دیر است
توشہ راہ فاما بتوانی بردار کہ تہید است دیرن شبہ بسی لریش

شاپور

دشنام اگر دہد خیسے چارہ نبود بجز شنیدن
گریاہ کے سکے گزیدہ باسگ نتواں عوض گزیدن

شاپور

خاک نشینی ست سلیمانیم ننگ بود انتہ سلطانیم
ہست پہل سال کہ می پوش کہنہ نشد جامہ عریانیم

شاپور

پیانہ چو من دمی بہ میخانہ گریست گفت از پی آں مرا کہ این گریست
امروز گل من ست پیسانہ تو تا خاک تو فرو اگل پیانہ گریست

شاپور

گر آدمی ترا منسربایستی قول تو بلیغ و معتسربایستی
جز خوردن و خواب چنان کاری کار گوش تو ازین دراز تر بایستی

شاپور

که ناز کند فرشته بر پاکی ما که دیو کند عار ز ناپاکی ما
ایمان چو سلامت بلب گوریم احسنت برین هستی و چالاکی ما

شاپور

یک نیمه عمر در بطالت بگذشت یک نیمه به تشویش و خجالت بگذشت
عمری که از دول جهانی آزد بگذر چه حلیت و حوالت بگذشت

امیر

یارب چو بعقل خود بتاہم چکنم وز کیسو وزلف و سیاہم چکنم
گیرم بکرم گناہ من عفو کنی زیں شرم کہ دیدہ گناہم چکنم

رشیدانی کا درونی

اے دل چو ہوا خاک آں روار شرم ت بادا کہ میل اندری
گر سرنگذاری اندریں ہ باری از سر بگذار انچہ در ساری

مجدالدین محمد تائیر النوی

خواہے کہ میان خلق قاضی باشی باقی مانی گہے کہ ماضی باشی
با خلق خدا حکم چیاں کن کہ اگر ایں بر تو کسے کند تو راضی باشی

میکسی غزنوی

اے دل تو غماں بغضہ و غم نہی یکٹ لخطہ خوشی بملکت جم نہی
یارے اگر ت بدست افتد زہا خاک قدش بہر دو عالم نہی

مرزا حسن و امشب

بے برگ طلب بدعائے نری تا نگذری از خودی بجائ نری
از کوچہ فی ہمیں صدامی آید تا صاحب برگی بنوائے نری

شیخ شاہ نظیر قمر

شد عمر ندیدیم بید اں گروی مردیم در آرزوی ہم نادری
مرداں بگریاں زناں سر برد شاید ز زنے سری بر آرد مری

شیخ شاہ نظیر قمش

اے خواجہ دو گام رہ زاندی ماندی خود را بر فقاں نرساندی ماندی
 این را نہ راہ کعبہ آب و گلست یک گام ز کارواں چو ماندی ماندی

شیخ عبدالسلام پیامی

جمعہ ز سفلگان بعالم شستے عاقل نہند بحر فشاں انگشتے
 خالی شدہ دیر و حرم از مردم اٹل در آن خلیلے نہ دریں روشنی

کمال

گر در پئے قول و فعل سنجیدہ شوی درویدہ خلق مردم دیدہ شوی
 با خلق چناں مری کہ گر فعل ترا ہم با تو عمل کنسند رنجیدہ شوی

مرزا عرب صاحب تبریزی

گاہ از تقصیر بندگی می ترسم گاہ از غم سرکنندگی می ترسم
 ابنائے زمان زمرگ ترسندیمہ این طرفہ کہ من زندگی می ترسم

سید محمد جامہ باف

کردیم بہ بزم دیدہ چوں شمع مقام بردیم بسر عمر در اندیشہ خام
 چوں شمع تمام گشت می میرد و ما افسوس کہ مردیم و نگشتیم تمام

طالب آملی

از میکدہ ساختم جہاں دگرے در طایم تاک آسماں دگرے
 گر عمر اماں دید چوستان نام از رشتہ آن کاکہشاں دگرے

طالب آملی

آسودہ لبے کہ ساغر خیم کشید خوشدل زخمی کہ ناز مرہم نکشید
 بسیل آں کلم کہ درگاشن بہر پڑمردہ شد و منت شبنم نکشید

مومن نیرودی

دل حسیت؟ دروں سینیہ سوز رفتہ تن حسیت؟ غم وینج و بلار آمدنی
 القصد بہ قصد جان بابتہ صفی مرگ از طرفی و زندگی از طرفی

مومن نیرودی

با آنکہ یکے گام بہ منزل دارم صد تخم ہوس ہنوز در گل دارم
 در خاک ندانم بچہ ساں مسکینم با ایں ہمہ آرزو کہ در دل دارم

نواب

گریشدم جوش شبایم دادند از خمدۀ حدیث آبم دادند
گرورسیه شد ز خرد باکی نیست در روز سیاه آفتابم دادند

حکیم خاقانی

بے آنکه بیم چ غدر رای آورم صدره بتو غدر جانقراے آورم
گر غدر مرا نمی پذیرد می پسند من بندگی خویش بجای آورم

شاه طهماسب

یکت چند پئے ز مرد سوده شدم یکچند به یاقوت تر آلوده شدم
آلودگے بود هر رنگ که بود شستم آب توبه آلوده شدم

شاه نعمت اللهی

امادات خود بهانه جوی نکنیم جز راست وی و نیک نمیکنیم
آنها که بجائے مایه ها کردند گردست دید بجز نکوست نکنیم

شیخ سعدی

در خاک بیلقان برسدیم بعباد گفتم مرا تبریت از چهل پاک کن
گفتابر و چون خاک تحمل کن ای فقیه یا هر چه خوانده همه رز خاکن

شیخ سعدی

سود می کند فراخائے برود و شگر آدمی عقل و منر باید و موش
عکاو از من و تو فراخ تر دار چشم پیل از من و تو بزرگتر دار گوش

محمد جان قدسی

در پرده ر محتسب شراب ولی تر پوشیدن کارنا صوابا ولی تر
فعل بد خویش را پنهان می دادم باشد رخ زشت انقباض ولی تر

رستم مرزا فدائی

پا آبله از کفش مبتی بهتر گرنیت وفات ترک محبت بهتر
در مذمت من و بد و زخمتن بسیار ز انتظار جنت بهتر

متین

گر بهر رفاه خلق کوشی مردی در جوش غضب گرن خردشی مردی
مردی نبود پوشش خفتان و خجک عیب و گراں اگر پوشی مردی

طہیر فاریابی

باخار قناعت اربازی یکجا در هر قدم برویت صد گلر
باخار کشاں نشیں کہ در یک هفته صبر گساخت گل ز یک تنہا

نساخ

در زیر سپہر کہنہ دیوار محسب غافل ز فریب چرخ خونخوار محسب
در خواب سفر ضرر نہاں می باشد نساخ نگاہدار شیار محسب

نساخ

سرا بگذشت و ماہ ماہ نیم ہماں گرا بگذشت و ماہ ماہ نیم ہماں
این وزو شب سال و شام گماں برا بگذشت و ماہ ماہ نیم ہماں

قلندر

بسیج دانی که شیر مردی صیت شیر مرد زمانه دانی کیست
آنکه با دشمنان تواند ساخت آنکه با دوستان تواند زیست

قلندر

ای خورده شراب غفلت از جام ^س مشغول شو بحر ص ^س چون بانگ ^س جر
ترسم که ازاں خواب چو بیدار شوی مستی رود و در دست ماند و بس

قلندر

امروز که ذکر رازق و باب است اندر پرست در جهان کیاست
تا چند چو مردور در رزق زنی بر زن دل که نقد فتح الباست

یوسف قلی بیگ انسی نظیری

بت می شکنی که ننگ آه دین است می میگفتی که آب فسق و کین است
خود را بشکن که بت شکستن سهل است دنیا بفکن که می فکندن این است

رکن جانش

فانوس خیال هر دو عالم مایم جوش دریا سکون شبنم مایم
آئینه صورتیم بے صورت جوش چیزیکه ندیدیت آن هم مایم

میرزا سید ستور

قومی گوید که با خدا پیوستیم قومی گوید که از خود بهارستیم
هر کس خبری دهد ز خود بینی خوش اعنی غرض انیت که با هم هستیم

بخشی

بخشی خیر بازمانه بساز ورنه خود را نشانه ساختن هست
عاقلان زمانه می گویند عاقلی بازمانه ساختن هست

میرزا جلال امیر

دادیم بیک نشه شراب همرا کیدل کردیم شیخ و شاب همرا
خواندیم ز یک نقطه کتاب همرا دادیم ز یک حرف جواب همرا

انسان

که با صنم شفیق می باید رست که تنها بے رفیق می باید رست
انسان این بزم جامی شکر و گلست یک چند بهر طرق می باید رست

انسان

کہ قصہ شیخ و شاب باید گفتن کہ شکوہ نان و آب باید گفتن
انسان تا مرگ گفتگو لایمست افسانہ برائے خواب باید گفتن

غالب

ہر چند زمانہ مجمع جہاں است در جہل نہ حال شاں بیک منواں است
کو دن ہمہ لیک از یکے تا دگرے فرق خر عیسیٰ و خر دجال است

غالب

اے دوست بسوی اس فرومایہ از کوچہ غیر راہ گردانده بیا
گفتی کہ مرا محواں کہ من مرگ توام برگفتہ خوش باش و ناخوانده بیا

غنی

بی فہم اگر چشم بدوزد بکتاب نتواند دید روی معنی در خواب
کی غور کنند در سخن بے مغراں غواصی بحر نیست مقدور جہاں

غنی

ہر کس کہ بخویشتن گمانے دارد چوں وز نگری عیب نہاں دارد
عمریت کہ در باغ چہاں کریم ہر سیوہ کہ دیدم استخوانے دارد

غنی

اے در طلب کمال سرگرم شتاب در صورت کس میں و معنی دریا
ہر چند عقیق ست با آتش ہم رنگ دار و بدمان تشنہ خاصیت آب

غنی

بر کس که میزند زید در عالم هست از مهر خویش و لش صد غم
دیدم که بوقت رشته تابی خیا می ساید دست از تاسف برم

واقف ملوی

ای عشق گراں قدر یک سیریا تا چند نزع حرم و دیر بیا
کفر و اسلام جنگ با هم دارند ای صلح ده ثالث با خیر بیا

واقف ملوی

از اهل جهان وضع جدائی دارم عیش و گراز فیض خدائی دارم
شرمنده یک قطره نیم زین یا مانند صدف رزق هوای دارم

حالی پانی پتی

سر بر منقراز و خاک پائے ہمہ باش
دلہا مخراش و در رضای ہمہ باش
با خلق نیا میختم از خامی تست
ترک ہمہ گیر و آشنائی ہمہ باش

درد

ایں گور پرستاں پے باطل باشند از رُجہ علم سوئے ساحل باشند
خود زنده و بامرودہ نیاز آورده از زنده لایزال غافل باشند

درد

میر حیدر کہ ایں جماعہ گور پرست فرداست جزا ما ہمہ دست بست
ایں فرق نہ کم توان تصور کردن مازندہ پرستیم و شامرودہ پرست

درد

ادراک مراد عوت بیداری کرد فریاد که رسوائی شناسائی کرد
زین پیش نداشتم دماغ صحبت علم است که این انجمن آرائی کرد

درد

گاهی سحرست و گاه شامست اینجا از کون و فساد اترطامست اینجا
ماند شر ز شور مستی غافل در چشم زدن کار تمامست اینجا

درد

مطرب فانی و بزم و ساقی فانی بایر که شدی درد ملاقی فانی
بردار دل از کثرت بی بودیها هستی بود باقی و باقی فانی

درد

کہ در طلب کمال علم و سیریم گاہے ز رہ سہدگی مادر بدریم
داریم ہجوم برب بحر خیال ہستی پل بستہ ست و مامی گزیم

درد

مانندہ آں حسن و جلالیم ہ وارستہ زیر فکر و خیالیم ہ
مستقبل و ماضی علامی انند مادر و شمیم مست حالیم ہ

درد

آں نور کز وارض و ساروشن شد از حضرت انساں ہمہ جاروشن شد
پوشیدہ مانند میچ از جلوہ او چو آئینہ تا دیدہ ماروشن شد

درد

ای کرده خراب فکر چون چند آورده هم او حرص اندر بندت
همواره به همواری خود کوشش کن غیر از تو کسی نیست که گوید بندت

درد

کامی سخنی از دمنش می گفتم که از دمن خود بخش می گفتم
افسوس ز علم ناشناس یک عمر او بود که در دمن منش می گفتم

درد

هر چند بعلم فضل ممتاز شوی مشکل که بفقر نکست پیوار شوی
بوی نشنیده ز عرفان تا حال مدت باید که واقف راز شوی

درد

گرد عویستی است بهمان است این در شکوهیستی ست کفران ست
ای حضرت انسان تجسیر انجام خود را شناختی چه عرفان ست

درد

هر دل که چو گل شگفت آفریند مرد طبعی که چو شعله گرم گردد یزد
اینجا میرکس بطرز خاص می رود پیدا شد و شاد گشت غم خو و بر

درد

کردیم تماشا چو جهان من و ما گشتیم درین بادیه مانند صبا
بر هر که نهاد دل بعرفان گشته پُر بود چون نقاره ز شور دعوی

درد

ایں امل زمانه دردناکم کردند بی هیچ عبت عبت ملاکم کردند
از چار طرف غبار و لہا چندان برخاست که زنده زیر خاکم کردند

درد

درد دل باید همیشه اری خلاص پیوسته میان سینه کاری خلاص
از شرک و نفاق سخت پریمیزنا مخلص نشوی تا که نیاری خلاص

درد

کردی شب روز کامرانی با فقر دیدی همه خیر این جهانی با فقر
مرگ و پیری دو چار کرد و آخر صد سال اگر زنده بمانی با فقر

درد

انسان آگاہ تابعِ فاقاں نہ بود از تعلقِ لسانی انسان نہ بود
ہر چند برائے خود زبانے دارد اسی دردِ ولی شمعِ زبانِ ان نہ بود

درد

دو ہمت اگر مال و سر پیدا کرد چوں مور برائے خود پری پیدا کرد
کی تربتِ سفلہ فراید اسباب عیسیٰ نشود ہر کہ خرے پیدا کرد

درد

شہ نیست کسے کہ تختِ عاجے دار تا آنکہ نہ شامانہ فرا ہے دارد
یعنی کہ خروس پیشِ اربابِ شعور سلطان نشود اگرچہ تاجے دارد

درو

گر خست دولت مست و هم مست بود
در فضل و منر شعبده باشد و بس
اے درو اگر میت عالی داری
آں باید شد که آں نمیکرد و کس

درو

گو خلق پراز شور و شر و غوغا باش
تو از همه کس یک طرف و تنہا باش
بر صورت بے معنی عالم مکرو
بر معنی بی صورت حق شیدا باش

درو

ایں تیرہ دلاں کہ تیر بارند چو مرغ
در جور و ستم نمی نمایند و مرغ
بر اہل گداز و ست ظالم نرسد
سیاب نگشت کشته از خنجر و تیغ

درد

آنحس کہ خمیر کرد آب و گلِ من آراستہ در صدق و صفا منزلِ من
در خدمتِ خویش اعتقادست مرا از من پوشیدہ نیست راز دلِ من

درد

ای باہمہ آشنا و بیگانہ من داری خبرے از دلِ یوانہ من
گفتی افسانہ ات مرا خواب آمد در خواب شنیدہ باشی افسانہ من

درد

ای درد کجا ساقی و صہبا و سبو در گوش صدائے قلقلِ مینا کو
چوں شیشہ ساختند این ہمہ نفساں ریزند بجائے آبِ خاکے بہ گلو

درد

از فکرِ معاشیکہ پریشان شدہ گاہے زغمِ معاد حیراں شدہ
ایں سرودِ اختیار تو نیست و مشکل ہمہ اینست کہ انسان شدہ

درد

پیغامِ کرم بہ تندخو یاں نبری و ز صلح سخن بجناب جو یاں نبری
اظهارِ صفا بغیر جنساں بجایست آئینہ بہ پیش زشت و یاں نبری

درد

ہر دم روم از خویش و ندانم را کو ہے ستم بکن و زن کا ہے
عمر ہمہ در سیر گذشت و لیکن چوں سایہ بیائے خود ز فرم کا ہے

درد

درمیکده از بسکه فراغت لجبی آزاد شود هر که نشیند نفسے
ای درد نه بست هیچ کس دست زنجیر بپایے خم نکرد دست کسے

بوعلی سینا

کفرے چو منی گزاف آسان نبود محکم تر از ایمان من ایمان نبود
درد هر چو من کیے و آن هم کافر پس درد هر یک مسلمان نبود

علم حاصل خوشنامی

بابا افضل کوہی

در حبتن جام جم ز کوته نظری ہر خطہ گمانے نہ بہ تحقیق بری
رو، دیدہ بدست آر کہ ہر ذرۂ خاک جاہست جہاں نامے چوں رنگری

بابا افضل کوہی

تا چند روی از پے تقلید و قیاس بگذر ز چہار عنصر و از پنج حواس
گر معرفت خدائے خود می طلبی و خود نگر و خدائے خود را بشناس

بابا فضل کوی

گفتم همه ملک حسن سرایتست خورشید فلک چو ذره در سایه
گفتا غلطی زمانتوان یافت از ما تو هر آنچه دیده مایه است

بابا فضل کوی

دنیا مطلب تامه دینت باشد دنیا طلبی نه آنت اینت باشد
بر روی زمین زیر زمین دهرے تازیر زمین روی زمین باشد

بابا فضل کوی

در ملک خدا تصرف آغاز کن چشم سر خود بعیب کس باز کن
سر دل هر بنده خدامی ماند در خود مگر و فضولی آغاز کن

مولانا جلال الدین رومی

یک خط اگر نفس تو محکوم شود علم همه انبیاء معلوم شود
 آن صورت غیبی که جهان طالب است در آئینه فهم تو مفہوم شود

نصیر الدین طوسی

آن قوم که راه بین قیامت اند کس را به یقین خبر ندادند و شدند
 آن عقده که میگوید ندانست کشاد هر یک بندے بر آن نهادند و شدند

ابوسعید مہمند

بر چهره ندارم از مسلمانی رنگ بر من دارد شرف سگ ابله و فرنگ
 آن روسیاهم که باشد از بودن دوزخ رانگ ابله و فرنگ رانگ

ابوسعید دین

گر فضل کنی ندارم از عالم پاک و رعد کنی شوم بکیار هلاک
روزی صد بار گویم ای صانع پاک شسته خاکم چه آید از شسته خاک

عطار

مایم بقتل ناصواب اقدان دل از شر و شور در شراب افتاده
آزاده ز نام و ننگ سر برشته در کنج خرابات خراب افتاده

ابن مکن

لگفتار اگر دُرُفشانند کس خموشی به بسیار ازین خوشترست
خردمند خامش بود چو صد اگر چه در نوش پُر از گوهرست

علی خزین

ای مطرب عاشقان نوای تو کجاست ای ساتی جان آب بقای تو کجاست
گیرم دل ما از نظرت افتادست گیرانی شرکان سائی تو کجاست

علی خزین

هر چند که حسن و عشق مستور است آیات نیاز و ناز مشهور است
هر سینه که داغ نیست خشت لحدت زان لب که نالید لب گور است

علی خزین

از ره گذر دوست صبا نرسید چشم بوجال خاکپائے نرسید
دردا که ز درد ما کس آگاه نشد فریاد که فریاد بجائے نرسید

علی خیز

حشش مین از حجاب بیرون آمد عریاں آتش ز آب بیرون آمد
آمد سحری بر سر بالینم و گفت بر خیز که آفتاب بیرون آمد

علی خیز

دنیا طلب دنی به دنیا ارزو مفتون تننا بتنا ارزو
در عالم ایجاد ندیدیم خیز خیز کیه بدل بستگی ما ارزو

سحابی استر آبادی

با کس نه سوال و نه جوابت باید با مردم چشم خود خطابت باید
چشمه داری و عالم جلوه گراست دیگر چه مسلم چه کتابت باید

سحابی استرآبادی

گر جرعه ز جام معرفت نوش شود دین کشمکش یوا فراموش شود
قلب عارف زیر فلک کے گنجد کے دریا را حجاب سر پوش شود

سحابی استرآبادی

دل مسکن عشق است نہ ماوای غم و دل چون خایہ عقل ساختی گشت بلول
تحقیق بیاں کہ زود ویراں گردد پیر خانہ کہ غیر صاحبش کرد نزول

سحابی استرآبادی

در دیدہ معرفت اگر کوری نیست بر وجه خدا حجاب ستوری نیست
دورئی تو از مطالب مختلف است مطلوب اگر خدا بود دوری نیست

سحابی استرآبادی

عارف سخن ارچه مختصر ساز کند چشمت بنیای عالم راز کند
میش دار که هر چند که خرد است کلید هر خانه بس بزرگ دربار کند

سحابی استرآبادی

من ربط کتاب عقل بکسی نختام اوراق فسانه راز هم نختام
هر چند که وصف خود کنم می شاید من بیدانم که با که آمیختام

سحابی استرآبادی

آدم چون برادر بهر جان پاکش برداشت بصد مهر خاک افلاکش
بیچاره دمی که زوازا کار افتاد در بزرگرفت هیچ کس خبر خاکش

سحابی استرآبادی

فی شاد نشین باش و نہ غمناک نشین گرتوانی ز غل و غش پاک نشین
من میدانم ترا و مفت دار ترا تو خواه تجنت و خواه بر خاک نشین

سحابی استرآبادی

کامل گوید جہاں تمام و اہل است ناقص گوید کہ کوتہ است و اہل است
شطرنج جہاں - عرصہ جہاں رخت بہاں ایں بردن با ختن ز علم و جہل است

سحابی استرآبادی

موجود یگانہ است پاک از ہمہ رنگ چہ کفر و چہ ایماں چہ فخر و چہ ننگ
خورشید جہاں یکے و بے تغیر است خوابی در روم بین خوابی در ننگ

جامی

دوش آئینہ خویش صیقل دادم روشن کردم پیش خود بنیادم
در آئینہ عیب خویش چندان دیدم که عیب کسان هیچ نیاید دادم

جامی

عمر بے یوس باد میوایم دادم در هر کای خون جگر پالودم
در هر چه زدم دست زغم فرسودم دست از همه بازداشتم آسودم

عماد کرمانی

هر دم بر دیگرے نمی باید رفت خرمش منورے نمی باید رفت
چوں آب بہر زمین نمی باید شد چوں باد بہر ورے نمی باید رفت

غیاثی حلوائی

اے یافتہ ہمچو خط وصال کاغذ باہر و ولے ز خط و حال کاغذ
از علم کتاب کس ترقی نکند آئے پیر و کسی ببال کاغذ

طہیرا

از دانش مبدا و معاد اشیا بشنو سخن کہ نشو و نما
عالم ز ازل تا بہ ابد یک سخن است گویندہ آن خدا نیوشندہ خدا

علی رضا تجلی

آز کہ منزه نبود ذات صفات در درس کلام حکمتش نیست ثبات
در طبع بدایں نہ چیل برگرد و رسم در طینت مار رسم شود آب حیات

میر علی حسرت یاقانی

علی کہ در او عمل نباشد عار است ہر سبوح کہ بے ذکر بود زنا است
ہر کس کہ بہ علم بے عمل می نازد عالم نبود اعمی مشعل دار است

بو علی سینا

دل گرچہ در این باد یہ بسیار شافت یک موئے نہ دانت و لے موئے گافت
اندر دل من ہزار خورشید یافت و آخر بکمال ذرّہ راہ نیافت

بو علی سینا

اے کاش! بدانم کہ من کیستے گزشتہ بہ عالم ز پئے چستے
گر مقبل و آسودہ و خوش زیستے ورنہ بہ ہزار دیدہ بگریستے

کینخرو خاں

در عشق غم اندوخته می باید وز غیر نظر دوخته می باید
تا دل نشود داغ تنگی و آرام این سوخته را سوخته می باید

نورالدین محمد فراری کسلانی

کو هم نفسی که این قدر کار کند از من سخنی به مجلس یار کند
گر باعث آشنائی من نشود از در و دل منش خبردار کند

محمد صالح شیرازی

دریا طلب آدم سر اجم کردند تعمیر طلب شد مسمراجم کردند
گفتم بنمایید بن خصم مرا هم صحبت آئینه و آبم کردند

ذکی شیرازی

در عالم بے وفاد ویدیم بے بیچاره تر از خوش ندیدیم کسے
تازانہ روزگار خوردیم بدہر از دست دل خوش تر از دستے

ابوالفتح مزاجی

گیرم کہ فلک ہمدم و ہمساز آید ایام نشاط و طرب و ناز آید
یاران موافق از کجا جمع شوند وین عمر گذشتہ از کجا باز آید

مختبر

سودا ز دہ حب وطن میگردی کہ مومن و گاہ برہمن میگردی
ای بر تو ہزار بار باشم قربان تو خود چہ کمی کہ ہمچو من میگردی

بیاض

صبح ست جهان شگفته از باد شمال آفاق ز فیض سحری مالا مال
ز این شیش که دست خود بکالی همی زد برخیز ز خواب و دیده خوش مال

فانی

وادی دادم تو عشوه و من تو دل هستی مستم تو شاد و من خوار و دل
بردی بردم تو دل من من تو غم کردی کردم تو جور و من حبل

شیخ روز بھان صوفی

ای تازہ جوان شنو ازیں پیر کہن یک نکتہ کہ هست مایہ مغن سخن
یارے کہ در و معرفتے نیست مگر کاریکہ در و منفعتے نیست مکن

میر معصوم کاشی

ایخواجه که از عقل به مجنون نرسی نمود اگر شوی بگردون نرسی
ز بهار فرو مرو به دیا که اگر صد سال فرو روی بقارون نرسی

منظف حسین کاشی

ای دل که به آزادی خود دوربند غافل که اسیر خود بصد پیوندی
چون مرغ قفس که با قفس گردانند عالم گشته و پمچیاں دربندی

مرزا بیدل

بر روز ننازی که ز بون سازندت گردن نفرانی که بنید ازندت
ای قلب بلای امتحان در شست بگذار از این پیش که بگذارندت

صدالدین نیشاپوری

گردیدت و ز کار دست و زبان نهام دست رازی مجوی چیره زبانی مکن
با همه عالم بلا فایده کس از کزاف هر چه ندانی مگوی هر چه توانی مکن

غنی کشمیری

بے فهم اگر چشم بد و زوبه کتاب نتواند دید روئے معنی در خواب
کے غور کنند و سخن بے مغز ان غواصی بحر نیست مقدور حباب

غنی کشمیری

ہوش است کہ سرایہ صد و در سراسر فاختہ بال آنکہ از جہاں نیر است
در بیضہ نمی کنند مرغان شیرا ہر چند کہ بیضہ از قفس تنگ تراست

حکیم میرزا محمد

عارف سخن از سر نهان توان واصل صفت وصل بیان تواند
چون قطره پیوسته بدریا گم شد گم گشته ز گم کرده نشان تواند

فیضی هندستانی

چندانکه به حکمت گردی در تری تاملی شمری نجوم بے نور تری
آں کور که تو راه از روی پری اومید اند که تو از و کور تری

فیضی هندستانی

عاشق که غم از جان خرابش نرود تاجان و داز تن تب تابش نرود
خاصیت سیما بود عاشق را تا گشته نگرود و اضطرابش نرود

قادی بندگان

عارف دل جان تو معین سازد خاے که کند بجاش گلشن سازد
کمال همه راز نقص بیرون آرد یک شمع هزار شمع روشن سازد

آزاد بگرامی

شیره با حضرت خورشید گفت چشم مرا کور چه سرامی کنی
گفت ترا طاقت دیدار نیست کور خودی شکوه زرامی کنی

درد

بیمانی رنج و المی باید کرد دل را آباد از غمے باید کرد
فرصت مفت ست لے ترغافل شادی گر نیست مالمی باید کرد

درد

موجود چو در عالم اظهار شدیم آگہ زیمہ نہفتہ اسرار شدیم
اے درد زبیرنگی خود فہم سپیم وقتی کہ بصد رنگ نمودار شدیم

شیخ نظام الدین احمد بکرامی

تا چند پئے خیال بیہوش شوم وز دست ہوا می حرص فرود شوم
از زندگئے چیں طوالم بسیار کو مرگ کہ تابش آسودہ شوم

رضی آرتیمانی

صد شکر کہ نیستم من از بے خبراں گہ مستی و صلح و گہ از ہجراں
دانشمندان تمام گریاں بر من خداں من یوانہ بہ دانشمندان

ڈاکٹر محمد اقبال

جہاں شتِ گل و دلِ حالِ دوست ہمیں یک قطرہٴ خوںِ شکلِ دوست
نگاہِ ماد و میںِ افتاد ورنہ جہاں ہر کسے اندر دلِ دوست

ڈاکٹر محمد اقبال

سحر می گفت بلبلِ باغِ بیاں را دریں گلِ حبِ نہالِ غم نہ گیرد
بہ پیری می رسد خارِ بیا بیاں و لے چوں گلِ جواں گردد بلیرد

بابا افضل کوہی

مردانِ ریست کہ سر معنی دانند از دیدہ کوتہ لطفِ سراں نہانند
ایں طرفہ تراست ہر کہ حقِ ایشنا خست مومن شد و خلق کا فرش میخوانند

کبریتی و یاسالوس

باعث همدانی

زاهد نفسی به دوست همد نشدی در خلوت دل یار محرم نشدی
ملا و حکیم و صوفی و شیخ نشدی این جمله شدی هنوز آدم نشدی

خواجہ علی نعیم

گیرم که هزار مصحف از برداری آزا چه کنی که نفس کا فرداری
سرانبریں چه می نهی بهر نسا آزا بریں بنه که در سرداری

خواجہ علی نعیم

چندانکہ باہل کبر محسوس شوی از رحمت کردگار خود دور شوی
گر باده خوری و بعد از آن تو کینی بهتر کہ کنی من از و محسوس شوی

خواجہ علی نعیم

این پیش نمازیم نہ از روی ریاست حق میدانکہ از ریاست شناست
اینک خوشم افتاد کہ ہنگام نماز پشتم بخلاق است و رویم بخداست

فیضی تربتی

ز اہد تو زمستی سنگریستی ما صرف رہ نیستی شدہ ہستی ما
ماست محتیم و تو مست غرور فرق است زمستی تو با مستی ما

حکیم سنائی

اے گل! نہ بسیم اگر بجانت بخزند چوں بر تو شبے گذشت نامت بند
کہ تیر عزیز و گاہ خوارت شمرند بر سر ریزند و زیر پانت سپرند

آقا حسین خوانساری

مسواک چه سود ز اہد پاک دل صدریشہ فرو بردہ طمع در دل و جا
از ذکر ریائے تو ہر دم تسبیح و نداں ز غصہ میزند بر و نداں

ربیع واعظ

ایں مدعیان کہ راہ نشاختہ اند بر دعوے فقر گردن افراختہ اند
در بر نہ مرقع است ایں طالبہ فرا بر دعوے خویش محضرے سناختہ اند

قدسی

خواری شرف مردم دانا باشد غرت مطلب فروتنی تابا باشد
 با صدر نشینان فشی کز نیراں هر سر که سبک تراست بالا باشد

ابوسعید مہمنہ

در دل ہمہ شرک رو بر خاک چو بانفس لپید جامہ پاک چو سود
 زہر است گناہ تو بہ تریاک و ست چو زہر بجاں سید تریاک چو

خلیفہ سلطان

بگذر ز ریا کہ طور ایماں نبود تخم عمل آں بہ کہ نمایاں نبود
 دانی کہ نزدیک و نہ بختد شرے تا دانه بریر خاک پنهان نبود

رفیقائی یزدی

ایں قوم کہ در پناہ ریش آمده اند
گرگ اند که در لباس پیش آمده اند
برشته ز اسلام به خویش آمده اند
پس رفته و در کماں که پیش آمده اند

عمر خیام

شیخے بہ ز نے فاحشہ گفتا مستی ہر لحظہ بہ دایم و گرے پابستی
گفتا، شینخا! ہر انچہ گوئی ہستم اما تو چنانکہ می نمائی مستی

عمر خیام

آں قوم کہ سجادہ پرستند خرنند زیر اکہ بنیر بار سالوس داند
وین از ہمہ طرفہ ترکہ در دیدہ ہد اسلام فروشند و ز کافر تبراند

عمر خیام

پند و همات اگر بنی آدمی گویش از بهر خدا جامه تزویر می پوش
عجبی همه فرست دنیا یکدم از بهر دمی ملک بدرام فروش

عمر خیام

بر گیر ز خود حساب اگر با خبیری کا دل توجیه آوری آخر چه بری
گوئی بخورم باده که می باید مرد می باید مرد گر خوری ورنه خوری

عمر خیام

با من تو هر آنچه گوی از کیس گوئی پیوسته مرا ملحد و بیدین گوئی
من خود مقوم هر آنچه هستم لکن انصاف بده ترا رسد کیس گوئی

رافی نیشاپوری

در جامه صوف بسته ز نار چه سو در صومعه رفته دل باز چه سو
ز آزار کسان احت خود می طلبی یک احت صد هزار آزار چه سو

شیخ سعدی

اے طبل بلند بانگ و باطن هیچ بے توشه چه تدبیر کنی وقت هیچ
روے طمع از خلق به هیچ ار مردی تسبیح هزار دانه بردست هیچ

مومن نزدی

مومن به بدی نیست کسی مانندت دیں طرفه که خلق نیک میخوانند
عمرے بودی چنانکه خود میدانی یک چند چنان باش که میدانند

مومن نزدی

از کینه دمی بسوی ایمان نشدی وز کرده خوشیتن پشیمان نشدی
از طعنه مردمان شدی سوی حرم حاجی گشتی و لے مسلمان نشدی

مرزا مقیم مہبت

آں قطره کہ از موج سبک تر گردید براوج شد و قناد و گوهر گردید
شدار سبکی بلند و از افتادن گوهر گردید و زیبافسر گردید

بہائی آملی

گفتیم مگر کہ اولیائیم نہ ایم یا صوفی صفہ صفائیم نہ ایم
آراستہ ظاہریم و باطن نہ چنان القصہ چنان کہ می نمایم نہ ایم

بہانی آملی

اے زاہد خام از خدا دوری تو بابا تو چہ گوئیم کہ معذوری تو
تو طاعت حق کنی بامید بہشت رور و تونہ عاشقی کہ فردی تو

میرزا شریف تجرید

اے زاہد خود پرست اوائلیت حال رضاوندی امثالیت
من در طلب رضاے یک کس مرم اے بندہ صد نہر کس حالت چیت

غزالی مشہدی

در کعبہ اگر دل سوئے غیر است ترا طاعت ہمہ فسق و کعبہ یر است ترا
گردل بخدا و ساکن بستکے خوش باش کہ عاقبت بخیر است ترا

بابا افضل کوہی

بگذر ز ولایتی که آن تو نیست زان و نشان ده که در جان تو نیست
از بے خردی بود که با جوہریاں لاف از گہرے زنی که در جان تو نیست

بابا افضل کوہی

گرمست نہ مست نہائی میکن در دزد نہ نہاں ربائی میکن
تا خلق ز اسرار تو واقف نشوند رندی نہائے و پارسائی میکن

شرف یزدی

در چشمہ شرع کج و مچون خنک در بیشہ میں چور و بہم پرینگ
بر منبر علم ہمچو در کوہ پلنگ در ولق کبود ہمچو دریل نہنگ

نجم الدین خوارزمی

گر طاعتِ خو و نقشِ کُرمِ بزبانے و آن نانِ بہمِ پیشِ سگیِ بزخوانے
و اں گسٹا لے کر نہ در زندانے از تنگ بران نانِ نہدِ دنانے

شاہ سہجان خسانی

در راہِ چنان و کہ سلامت نکند با خلقِ چنان می کہ قیامت نکند
در مسجد اگر رویِ چنان و کہ ترا در پیشِ نخوانند و امامت نکند

سحابی اشترآبادی

ہر کس کہ نہ ترک اعتبارِ خود کرد او کارِ خدا نہ کرد کارِ خود کرد
زاری و نیاز و عجزِ منخواہِ عشق کس را نتوان بہ زورِ یارِ خود کرد

سجائی استرآبادی

دانی چه بود سوئے خداوند شدن بیرون جهان و دنیا پیوند شدن
از کعبه روی چه بود سود و خواب مشتاق زن خانه و فرزند شدن

سجائی استرآبادی

ای دل نخیال هرزه تازی تاکه رونه به حقیقت مجازی تاکه
زیر فلک اختران شمر دن تا چند چوں بل بهد مهر بازی تاکه

شیخ عطار

تا بتوانی خسته مگرداں کس را بر آتش خشم خویش متناں کس را
گر راحت جاوداں طمع میداری می بچ همیشه و مرخاں کس را

سرمد

گر متقیم کار بیارست مرا با سبحة و زنا چه کارست مرا
این خرفه شستیمینه که صد فتنه درو بارش نه کنم بدوش عارست مرا

سرمد

آں کسیت که اوز بهد و ریانشنا در مکر و دغا چو مانشناسد
گفتی که مخور باد و چو من زاهد شو ایس را به کسے گو که ترا نشناسد

سرمد

شد حشر کنوں صور و سیرال کحجاست طوق ادب از بهر غزایل کحجاست
از بهر خراب کردن بیت الله شد فیل نمودار ابا بیل کحجاست

حکیم قاتانی

گاهے ہوسن بادۂ زکین دلم گاہ آرزوی وصل نگارین دلم
 کہ سجدت گاہ زنا ربو یارب چه کسم کہیم چه آمین دلم

سلمان ساجی

از بسکہ شکست باز بستم توبہ فریاد ہی کند زدستم توبہ
 دیر وز بہ توبہ شکستم ساغر وامر وز بہ ساغرے شکستم توبہ

سیف الدین باخرزی

کردم بطواف خانۂ یار آہنگ سنگے دیدم نہادہ انجا برنگ
 چوں بود ہی زیار نا کردہ درگ و اگر دیدم شکستہ بن دلنگ

شفیق لمحنی

صوفی که بخرقه و وریش بازار است گرنجیه به فقر خود می زند خوش است
در خواهش طبع دست او جیباند هر بنجیه ورشته اش بت و زیارت است

شحنه مازندرانی

شخه که شکست از خامی خمین ز عیش و نشاط باده خواران شد
گر بهر خدا شکست ای ای بمن در بهر ریاشکست پس واکبوس

القاص مرزا صفوی

چون شیر درنده در شکار تیمم به وایم بهوای نفس یار تیمم به
گر پرده ز روی کار ما بردارند معلوم شود که در چه کار تیمم به

سلطان قاجار

تو می که بزغم مردمان متقینند من هیچ نگویمیت تقی یافتیند
چون میک فیل جلد اندر کریم دزد و دغلند ملحد و شقییند

الفت کردستانی

باز آ که ز عشق سرفرازی کنیم با گردش صرخ سفله بازی کنیم
سازیم زمانه بکام دل خویش یکچند بیازمانه سازی کنیم

مزا ابوالقاسم شیرازی

با فلان ستم اے پسر دیرت جز به تارکی ارچه ناں نخورد
گفت ترسد ز روشنی که مباد سایه اش دست سوی کاسه برد

تاراج اصفہانی

در صومعہ شیخ قصہ تازہ کند در دیرشیش ذکر آوازہ کند
آسودہ کیکہ بر حدیث ہر یک گوش چو در کیے چو دروازہ کند

ہادی ابرقوی

دنیا داراں صلا احساں نہند جز حالت تپناں نفیراں نہند
ایں طائفہ سختی ہچو تنور تا گرم نگردد بکس ناں نہند

منصور امنغالی

در بستر آرزو غنودن تاکے تاکے مرہون نفس بودن تاکے
کیا رہو ہسم سے بالان بر در کہ خلق جہہ سودن تاکے

جامی

جامی تن زن سخن طرازی تا چند افسوں گری و فسانه سازی تا چند
 اظهار حقایق به سخن بیست سال امی ساده دل این خیال بازی تا چند

جامی

آلوده دلی که از هوس پاک نشد آسوده نشد سری که بیاک نشد
 جز آب علف نکر و ضایع صید کاوخت حلقه فتراک نشد

جامی

از شرب مدام دلاف مشرب توبه و ز عشق تیان سیم غنیمت توبه
 در دل هوس گناه و بر لب توبه زین توبه نادرست یارب توبه

خسرو

دایم دل خود به عصیت شاو کنی چون غم رسدت خدا را یاد کنی
دنیا ز تو فرستد و ترا دعوت ترک کنجشک پریده را چه از یاد کنی

رکن صابین

با دعوی زهد فعل عصیان تا چند با معنی کفر لاف ایماں تا چند
بر خیز که دلق زرق را پاره کنم این زهد عیان و فسق پنهان تا چند

رکن صابین

مومن شستم کفر پنهان باقیست جنگ آں شوخ ناپشیمان باقیست
مردیم و نمر نفس کا فرچه علاج آدم گردید خاک و شیطان باقیست

عاشق

مطلب روی فقر اگر ابرام است پس منعم ساده از چه رو بدنام است
 از خلوت زاهد ریائی سپهر اینجاست که در کرد و میدن نام

رودی همقدی

روی بحراب نهادن چه سود دل به بخارا و بتان طراز
 ایزد ما و سوسه عاشقی از تو پذیرد و پذیرد نماز

ابوزراعہ بر جانی

هر آن سیکه نباشد ز اختر اقبال بود همه هنر او خلاق نامقبول
 شجاعش همه یونانگی فصاحت ششونجا گزاف و کریمی فساد و فضل فصول

شاپور

آثار صفا ز اهل تزویر نخواه . بوی عنبر ز طینت سیر نخواه
از زاهد خشاک رفر عرفان مطلب . بنیای از آئینه تصویر نخواه

شاپور

آں فرقه که خویش را دلی میدانند . بیچاره عوام را بخود می خوانند
الله و رسول بر زبانا می رانند . چون در گری خلیفه شیطانند

طالب آملی

سهلست اگر تو به شکستم من بست . گریخ خار زفته بودم از دست
دل بندکنم که توبه هم ساقی نیست . گر حادثه گر شکنش نتوان بست

طالب آملی

در کفر تو تنگم از مسلمان آید رشکم بر کیش بت پرستان آید

سجاده نه از زهد بر آتش منم می ترسم از آن که بوی یاس آید

طالب آملی

آنم که بگام خواهش خوشیستم که سجده بر کشت و گداز بشکنم

ز تارم و در محو معده ز مادوم تبیجم و در سلسله برهنم

طالب آملی

زاهد که بساط انجمن را شکند وز توبه دل توبه شکن را شکند

آن مایه غرور است که گراز خاش سازی خم باده خوشیتن را شکند

طالب آملی

آں باد که دوشِ اہلبِ یورُ خور دیم و نداد روح را نشود
آلودہ توبہ شد لبِ شربِ انو گونی نجمِ سرکہ ز اہد پرورد

ملاح محمد سعید اشرف

گر سفلہ دوس ز اہل تکمیل کرد در حالِ زراہ و رسم پیش کرد
از دولتِ عارضی کند خود را گم مانند پیادہ کہ سر زین کرد

سید شرف الدین اشرفی سمرقندی

دل کسیت کی جانیشت غمت جاں کسیت کی ہوا پر نیست
وین مجلیہ کہ مست غمت روزی چند است آں مد نیست

نقی مکره

جز یا و حق را حاصلت از زندگی شرمندگی حال این بندگی است
ذکر تهمینه فکر گاه و خروقت نماز نه بندگی است اینک خربندگی است

شاه ولایت الله

درویش شدن به پشم پوشی نبود عارف بودن به رزه جوشی نبود
کافی است اشاره از مقام تحقیق در حضرت او باد فروشی نبود

آقا عبدالباقی ندوی

یا عاشق حق گذار می باید بود یا فاسق هرزه کار می باید بود
نی عاشق و نی فاسق پس دنیا از بهر چه کار می باید بود

امیر خسرو

تا کی زبان طاعت اندر دل عالم گرفت لم زین گنہ تقوی نام
در وی بن آور چو می نیست بجا میخواره پخته بہر اصفوی خام

شیخ نجم الدین کبری

فلاش و یہ کلیم و عاشق بودن میخواره و بت پرست فاش بودن
در کج خرابات موافق بودن بہر آنکہ سحر و در منافق بودن

علی حسینی

پرسید ز یار خود کیے از یار کای یار کو چو نہ گفت ایجاں
فرسودہ شد از خوردن نہمت نہا لیک از کلہ پیر و زنیاسود ہاں

سلطان سین مرزا

در عشق تباں بے سر سامان بودا بهمدم همه دم با غم ایشان بودا
رفتن کلیسا و بستن زمار به زانکه به تقلید سلمان بودن

عہدی ساوجی

برہم زدہ گر کے گلہ را چوپاں کو این سیت و بلند و ہر اسوہاں کو
کافر شدہ انبائے زماں نوح کجاست فاسد شدہ اجزای زمین طوفان کو

سحابی استرادی

خوش آنکہ بول خوش و صل شدہ است بیرون از قید سہل و مشکل شدہ است
فخر از غرت مدار و ننگ از خواری کاین خاک بے گل شد و گل شدہ است

مولانا جلال الدین رومی

بدبینی و نیک طبعی داری هم بد باشد سرایے بد کرداری
با آنکه خداوند کریم است و رحیم گندم نهد بار چو جوی کاری

امیرغوث محوی

زانہا کہ بخوشین فردی چہ شدی بنائے بگو کہ در چہ سودی چہ شدی
تا کہ گوی کہ یک در روز بہلت عمری محوی کہ زندہ بودی چہ شدی

خواجہ حسین مروی

ای کافر بد عہد مسلمان نشدی شرمندہ و منفعل ز عصیاں نشدی
عمر تو تمام در ضلالت بگذشت افسوس کہ از کردہ پشیاں نشدی

محمّد اعلیٰ سرخوش

گشتیم بهر کوچه و بازار به در دهر نیافتیم یک منمنفسی
سرخوش چو کتاب بهر کرامی بنیم گوید از خویش و نشود حرف کسی

نواب

کجاست به بزم فقه کاران فتم چندی بدر خرد گزراں رستم
دیدم همه اندیشه دنیا سازیت نواب بکوی دین شعاران رستم

درد

ای درد گهی آبساری و دل سوی شگفتگی نمی آرد و
اکنون بدر میگذرد باید رفتن کاین عقده کشاید مکر از دست ببرد

درد

ای شیخ به خلق از کرامات مگو اخبار پریشان بمبایات مگو
منصور اگر بهیمده گوی باشد دیگر چه کم است این خرافات مگو

درد

یک عمر قدم براه افسانه زدیم یک چند در کعبه و بت خانه زدیم
المنته شد که آخر ای درد در میکده آمدیم و پیمان زدیم

درد

بر هم چو گل ز دست آواغیم آتش زده شرابچاق خودیم
از ماست هر آنچه درد بر ماست ای وای که با این بهشتاق خودیم

در

نختم و خیال خام پیدا کردیم آزاد شدیم و دام پیدا کردیم
یعنی ای درد همچو عتقا از خلق گم گردیدیم و نام پیدا کردیم

در

در ملت عشق خوب زشت گشت هم کعبه دیگر و کنشت در گشت
زاهد تو و گلچینی گلزار بهشت خندیدن یار ما بهشت در گشت

در

اسرار صفا پیش و ناگفتن بیجا است چو گوهر بخایس سفتن
یعنی نرو و کدورت از طبع فی از روی زیر غبار توان سفتن

غالب دہلوی

فرست اگر توست ہد متقنم انگار ساقی و شربی و سرے
ز ہزاراں قوم نباشی کہ فیروز حق را بسجوس و بنی را بدوے

غالب دہلوی

شرط است کہ روی ل غراشم عمر خونابه رخ زویدہ پاشم ہمہ عمر
کافر باشم اگر برگس مومن چون کعبہ سیہ پوش نباشم ہمہ عمر

غالب دہلوی

ہرگز حقیقت خبرے اشتہ است بر خاک رہ بحر سرے اشتہ است
زاہد ز خدا رم بدعوئی طلب شداد ہما ناپسک و اشتہ است

غنی

مستان همه خفته اند و رسائی تاك از گرمی خورشید قیامت بیاك
دنیا گویند مزرعه آخرت است امی شیخ بریزد آنه سبزه نجاك

واقف دهلوی

مستوجب طعنه و مادم ما یسم شایان ملامت و دو عالم ما یم
سوزیم چراغ کعبه در بت خانه بدنام کن دوده آدم ما یم

آزاد ملگرامی

فسق است و فساد کار هر روز ما پُر شد ز حرام کاسه و کوزه ما
می خندد روزگار و می گردید عمر بر طاعت و بر نماز و بر روزه ما

آزاد بلکرامی

ایں قوم کہ تقوٰے ریائی داند دانی زچہ اسباب ورع جمع آزند
مسواک کہ دندان طمع تیز کنند تسبیح کہ عیب مردماں شمارند

گرامی نجابی

شیخیم تقدسیم غازی مائیم از راہ نشینان حجازی مائیم
بے پردہ کہ عجبہ سجد گردان بوم در پردہ امام مہرہ بازی مائیم

ڈاکٹر محمد اقبال

رمیدی از خدا ونداں از رنگ ولے برگور و سجد سجدہ پاشی
بہ لالائی چناں عادت گرفتی ز سنگ راہ مولائے تراشی

ڈاکٹر محمد اقبال

ہزاراں سال با فطرت شستم با پیوستم و از خود گسستم
ولیکن سرگزشتم این و حرفت تراشیدم - پرستیدم - شکستم

بابا افضل کوہی

آں کس کہ درون سنیہ رادل پنداشت گامے دو ز رفتہ جملہ حال پنداشت
تسبیح و سجادہ توبہ زہد و ورع این جملہ رہت خواجہ منزل پنداشت

سحابی استرلابی

گر از نہاں حق تعالیٰ بینند کے سود و زیان خوشتر رانند
خلقے بکمان اہل یقین ہند کوران خود را بہ خواب بنیانند

بے شائبہ نیا و غزلت

ابوسعید مہمند

روزے زپئے گلاب می کر دیم پرمردہ غدار گل در آتش دیدم
گفتم کہ چہ کردہ کہ می سوزندت گفتا کہ دایں باغ وے خندیم

ابوسعید مہمند

گر دشمن مرداں ہمگی حرق شود ہم برق صفت بنوشتن برق شود
گر سنگ بشل درون دریا برود دریا نشود پلید سنگ غرق شود

بابا فضل کوهی

گیرم که سلیمان نبی را پسری بر باد شسته و جهاں می پسری
گیرم که بکام تست گیتی شب و روز بنگریدرت چه برد ما تو چه بری

بابا فضل کوهی

گر بزرگلی نجاک باز آرندت در بر سزمازی به نیاز آرندت
فی الجمله حدیث مطلق از من شنو آزار کن تا که نیاز آرندت

بابا فضل کوهی

گیرم که همه ملک تو پس خواهد بود آفاق ترا زیر گیس خواهد بود
خوش باش که عاقبت نصیب من تو ده گز کفن و سه گز زمین خواهد بود

بابا افضل کوہی

رفتہ بہ سرگور لبست مینی دیدم ہمہ زارعبستان چینی
گفتم کہ چہ حال است شمار اینجا گفتند چہ کوئیم چو آئے مینی

بابا افضل کوہی

گر یار بگام خویش ہدم یابی از عمر مراد خویش آندم یابی
ز بہار غنیمت شمار آں یکدم را شاید کہ دے دگر چناں کم یابی

بابا افضل کوہی

گر حاکم صد شہر و ولایت باشی و در بہرہ فضل نبایت باشی
گر فاسق مطلقے و گر زاہد پاک روزی دوسہ بکر ز حکایت باشی

مومن یزدی

زهر است حضور خلق اگر یک نفس تریاک دهلخی اگر یک عدس است
محتاج به آشنائی خلق نه ایم ما را الم نفس بدخوش لب است

مومن یزدی

داریم زبے ثباتی عمر الم نگذاشت که مادی برایم بهم
از اشپ و زواد هم شب ریاب کین اسپ و اسپه میرود سکودم

قدسی

فرستد بهما لبتم بسم دارد اندیشه در این نکست مرگم دارد
در سایه مرغی چه گزیری قدسی کاو چشم بر استخوان مردم دارد

قدسی

ہر کار کہ در جہاں میسر گردد ہر گاہ بہ پایاں رسد اتر گردد
نیکو نبود هیچ مرادے بہ کمال چون صفحہ تمام شد ورق برگردد

حکیم خاقانی

دانی ز جہاں چہ طرف برستم ہیچ وز حال ایام چہ در وستم ہیچ
شمع طربم ولے چو پشستم ہیچ آں جام جم ولے چو شکستم ہیچ

شہید بلخی

دشمن گزرا قلوبہ ویرانہ طوس ویدم چنے نشستہ جالے طوس
گفتم چہ خبر داری از این ویرانہ گفتا خبر این است کہ افسوس

شہیدِ لمحی

اگر غم را چو آتش دود بویں جہاں تارِ کین دے جاودانہ
دریں سستی سرا سر گریہ کرے خردمندے نیابی شادمانہ

سحابی استر آبادی

دنیا بگذار و بگذار از شور و شرش آلودہ مشو چو مردم بے بصرش
کشتی چو شکست خواجہ را در دریا مشکے پُر باد بہ کہ انبان زرش

سحابی استر آبادی

از خلق جہاں آنکہ خبردار تر است منظر تر و خامش تر و بیکار تر است
در باغ بہ سرو باغبانی میگفت خوش میوہ ترین درخت کم تاب تر است

سحابی استرآبادی

مادام که دست کس به هرودی است کم راه برو که غیر او بودی هست
بر وفق مراد تو از آن نیست فلک تا دریایی غیر تو وجودی هست

سحابی استرآبادی

هر چند زمانه شور و شرمگیند بشکیب و گرنه زان تبرنگیند
نتوان بر موج بحر دست روزه کان دست زدن موج و گرانگیند

سحابی استرآبادی

اے دینے دوش دیں نه داد تو خوش یک سا کن نیست و غم آباد تو خوش
بگرفت لم ز غریت آباد وجود اے مسکن بالوف عدم باد تو خوش

سجالی استر آبادی

تا چند ایسے پرچہ کشن برون بے حال ناخوش و مشوش برون
جز مردن نیست غایت سیریاں نتوان بامید مردنی خوش برون

خفی خواننداری

وزند ہبائل و روئکس فروست کر خلق مجرور و علایق فروست
خورشید کہ بہت عالم آرا حقّی روشن دل از آنست کہ نہاگر بہت

مسعود سعد سلمان

نہ بہت مرا بہ شادوی دسترس نہ گفت تو انم غم خود را بہ کسے
صد غم دارم نہ ہفتہ در ہر نفسے در من نگرید و شکر گوید بے

مستود سعد سلمان

نہ روز مرا ہنیرم نہ شب غن نہیں ہر دو بر آسود مرا دیدن
در بس شدم بہ ہر وقتان من کایں وزم گرم دارد و آنشب روشن

بازید بطامی

کو سوخت کہ سازش ہدم خوش یاد شدہ کہ یا بش محرم خوش
پس ہر دو بین کنج خلوتے نشستم من باتم خوش دارم او باتم خوش

عمر خیام

دوشینہ پئے گلاب میگرددیم و طرب پڑمردہ گلے میاں گلہا دیدیم پر ترچہ
گفتم کہ چہ کردہ چنین مسوز می عاشق گفتم کہ بسی میں چرخ دیدم پس و امن

عمر خیام

آں قصر کہ با چرخ ہمی زد پہلو بر در کہ او شہاں بہاوندے و
دیدیم کہ بر گنجرہ اش فاختے بنشتہ ہمی گفت کہ کو کو کو کو

عمر خیام

آمد سحری نداز میخانے ما کامی زندہ سرا باقی دیوانہ ما
بر خیسنہ کہ پر کنیم پیمانہ زے زان پیش کہ پر کنند پیمانہ ما

عمر خیام

بر خیسنہ و بیابان بہر دل ما حل کن بحال خوشن مشکل ما
یک کوزہ می بیارتا نوش کنم زان پیش کہ کوزہ با کنند از گل ما

عمر خیام

ای دل ز زمانه رسم احسانِ مطلب وز گردشِ وراں سر سامانِ مطلب
 وراں طلبی در دو توافزونِ گردد بار و بساز و هیچ در مانِ مطلب

عمر خیام

ای چرخ فلک خرابی از کینه‌ت بید او گری عادت دیرینه‌ت
 ای خاک اگر سینه تو بشکافند بس گوهر قیمتی که در سینه‌ت هست

عمر خیام

ساقی چو زمانه در شکستِ من هست دنیا نه سراچه‌نشتِ من هست
 گرز آنکه بدستِ من تو جام می هست میدان یقین که حق بدستِ من هست

عمر خیام

گر کار تو نیک است به تدبیر نیست در سر برود نیز به تقصیر تو نیست
تسلیم و رضا پیش کن و شاد بزی چو نیک بد جهان به تدبیر نیست

عمر خیام

ای دل چو نصیب تو همه خوش شدنت احوال تو هر لحظه و گر گوش شدنت
ای جاں تو درین تخم چه کار آمده چو عاقبت کار تو بپوش شدنت

عمر خیام

در هر دشتی که لاله زاری بودت آن لاله زخون شهر یاری بودت
هر گنج نفیشت که زمین می آید خالیست که برنج نگاری بودت

عمر خیام

پیش از من تو لیل و بهاری ^{ست} بود گردنده فلک بر آکاری ^{ست} بود
ز بهار قدم خجاک آهسته نهی کاں مردمک چشم نگاری ^{ست} بود

عمر خیام

ای دل چو زمانه می کند غمتا ^{کت} نا که برو ذرتن روان پاکت
بر سبزه نشین و خوش بزمی و ز چید زان پیش که سبزه بردم از خاکت

عمر خیام

بس خون کسان که چرخ بیاک نخت بس گل که بر آمد از گل و پاک نخت
بر سن جوانی اے پسر مشو بس غنچه ناشگفته بر خاک نخت

عمر خیام

طو رست که صد هزار موسی دیدت دیر رست که صد هزار عیسی دیدت
قصر رست که صد هزار قیصر گذشت طاق رست که صد هزار کسری دیدت

عمر خیام

دنیا دیدی و هر چه دیدی هیچ است و آن نیز که گفتی شنیدی هیچ است
ستر آسرا فاق و دیدی هیچ است و آن نیست که در خانه خریدی هیچ است

عمر خیام

شادی مطلب که حال عمر دمی است هر فردی ز خاک کینبادی و جمی است
احوال جهان و حال این عمر که هست خوابی و خیالی و فیری و دمی است

عمر خیام

ایں کهنه رباط را که عالم نامست آرام که ابلق صبح و شامست
 بزمست که و امانده صد حبشیت قصریت که تکیه گاه بهرامست

عمر خیام

آن قصر که بهرام در و جام گرفت روبه بچه کرد و شیر آرام گرفت
 بهرام که گور می گرفتند و ایم امروز نگر که گوی بهرام گرفت

عمر خیام

چوں عمر یمن و دچه بغداد و چیلخ پیمانہ چو پیر شود چه شیرین و چیلخ
 می نوش که بعد از من و تو ماه بسی از سلخ بغره آید از غره به سلخ

عمر خیام

آنها که کهن شدند آنها که نواند
هر یک براد خوش یک یک بزد
این سفله جهان بس ماند جاوید
فستند و روند و دیگر آیند و روند

عمر خیام

کم کن طمع از جهان بیری خورند
وز نیک بید زمانه بگل پیوند
خوش باش چنانکه این روز فلک
هم بگسلد و نماید این روزی خند

عمر خیام

ایس کوزه گراں که دست در گل دارند
عقل و خرد و هوش بر آں بجا دارند
مشت و کد و طپا نچه تا خندزند
خاکی بدماں مست چه می پندارند

عمر خیام

لب برب کوزہ هیچ دانی مقصود یعنی لب من نیز چو لبهای تو بود
آخر چو وجود من نماند موجود بهیات چنین شود بفرمان دود

عمر خیام

گویند بهشت حوض و کوثر باشد و انجامی ناب شهید و شکر باشد
پر کن قلع باوه و بر دستم نه نقد ز نهر انسیه خوشتر باشد

عمر خیام

افسوس که نامم جوانی طے شد دین تازم بهار شادمانی طے شد
وان مرغ طرب که نامم او بود شبنا فریاد که آمد و ندانم که شد

عمر خیام

افسوس که سرایه ز کف بپوشد در دست ابل بسی جگر ما خوش شد
کس نماند از آن جهان که تا پریم کا حوال مسافران عالم چو شد

عمر خیام

گویند که مرد را هستی می باید یا نسبت عالی پدر می باید
اینها همه در زمان سابق بود بالفعل دیر زمانه زرمی باید

عمر خیام

خوش باش که عالم گزراں خواهد بود روح از پی تن نعره زناں خواهد بود
این کاسه ها که تو بینی بیکند زیر قدم کوزه گراں خواهد بود

عمر خیام

من امن ز بد و توبہ طے خواہم کرد باموی سفید قصد می خواہم کرد
پیامہ عمر من بہتاد رسید ایندم کخم نشاط کے خواہم کرد

عمر خیام

دی کوزہ گری بدیدم اندر بازار بر پارہ گلے کلند ہے زو بسیار
واں گل زباں حال باوی میگفت من بہمچو تو بودہ ام مرا نیکو دار

عمر خیام

عمر تو چہ دو صد و چہ سی صد چہ ہزار زیں کہنہ سربروں بر بندت ناپا
گر باد شہی و گر گدائی بازار ایں ہر دو بیک نرخ بود آخر کار

عمر خیام

لب برب کوزه بردم از غایت آن تا ز و طلبم واسطه عمر دراز
 بامن زبان حال می گفت این را ز عمری چو تو بوده ام می بمان ساز

عمر خیام

مرغی دیدم شسته بر باره طوس در پیش نهاده کله کیکاوس
 با کله همی گفت که افسوس افسوس کو بانگ جر سپاه و حجانا که کوس

عمر خیام

در کار که کوزه گرمی بودم دروش دیدم دو هنر ار کوزه گویا دخموش
 هر یک زبان حال بامن گفتند کو کوزه گرد و کوزه خرد کوزه فرو

عمر خیام

ای چرخ ز گردش تو خرسند نیم آزاد مکن که لایق بند نیم
گریل تو بالے خرد و نال است من نیز چیاں اہل و خرد مند نیم

عمر خیام

محرّم ہستی کہ باتو گویم ہمد م کز اول کار خود چہ بود ست آدم
محنت زدہ سر رشته از گل غم یک چند جہاں بخور و براثت قیم

عمر خیام

غزہ چہ شوی بہ سکن و کاشانہ بر عمر کہ بہت حاصلش امنانہ
ہمخواہ بائے و تو افروزی شمع بر رگہز ریل چہ سائے خانہ

عمر خیام

در کار که کوزه گرمی کردم را در پائنه چرخ دیدم استاد بیا
میکرد سبزو کوزه را دستم مهر از کله بادشاه وار دست کدا

عمر خیام

بر سنگ دم دوش سبوی کاشی سرست بدم که کردم این باشی
این زبان حال می گفت سبو من چون تو بدم تو نیز چون باشی

عمر خیام

ای کوزه گرا بجوش گریه شیار تا چند کنی بر گل آدم خواب
انگشت فریدون و سر سیه بر چرخ نهاده چه می پنداری

عمر خیام

برکوزه گرے زیر کردم کذری از خاک ہی نمود ہر دم تیرے
من دیدم اگر ندید ہری بصری خاک پدم برف ہر کوزه گے

عمر خیام

ای سپنج چہ کردہ ام ترا است بگوئے پیوستہ فکندہ مراد تک و پئے
نام نہی تانبری کونے بکئے آہم نہی تانبری آبے روئے

رضی آرتیانی

ہر چند کہ پوشیدہ ترم عورت ترم ہر چند کہ نزدیک ترم دور ترم
سبحان اللہ! در آن حال از حیرت ہر چند کہ بہشت ترم کو ترم

ملاحسن سیفی

اے آنکھ گماں کنی کہ داری ہمیز اینکڑی از جہاں گزاری ہمیز
یابی باقی اگر ز فانی گذری داری ہمیر چیراگر نہ داری ہمیز

شیخ سعدی

آں گل کہ ہنوز نو بدست آیدہ بو نشکفتہ تمام با دہرشن بو
بیچارہ بسے امید در خاطر داشت امید دراز و عمر کوتاہ چہ سو

شیخ سعدی

چوں حال بدم در نظر دوست نکوست دشمن ز جفا گوزنم برکن پوست
چوں دشمن بے رحم فرستادہ است بد عہدم اگر نہ دارم این دشمن دوست

شیخ عراقی

هر چند که دل را غم عشق آید این است چشم است که آفت دل مسکین است
من بفرم که شاید دل معیست اما چه کنم که چشم صورت بین است

ملاح محمد صادق

آنکس که خلا گفت محاسبت است تا کیست من بید و گوید که بجاست
از کیست و بیرون بر احوال مرا شرمندۀ این طائفۀ امدت بهاست

ملاح محمد صادق

کنجۀ فارغ نشستن از دنیا به از منصبی بقایش استغنا به
دنیا زن زشت طالبان شرکوزد شوئے زن زشت شوئے بامینا به

اشرفی سمرقندی

دل بسته روزگار پر زرقیند یاشیفته بقائے چون بختین

چون مردم اندک آشنا گرداب دستے زدن است عاقبت غم

اشرفی سمرقندی

آنم که ہم حریر پوشیدیم ناسود ز خائیدن شکر دهم

امروز بدلق و لقمه مرهمم اے گردش روزگار کوئے که نم

سرمد

سرمد توزیع خلق یاری مطلب از شاخ برسمه سیاه یاری مطلب

غرت ز قناعت ست خواری طبع با غرت خویش باش یاری مطلب

سرمد

ہر کن جہاں ز پئے نان دست بو یک دست ندیدم ز جاں دست بو
چوں سگت پئے لقمہ ہر در بدوند این ست نشان کہ نام شان دست بو

سرمد

از اشک جگر تمام دریا شدہ ام آشفته و دیوانہ صحر شدہ ام
از صحبت ہمدان بخت قسمت تنہا شدہ ام رفیق عتقا شدہ ام

سرمد

درد ہر اگرہ سرفلاک شوی پستی بگزین کہ عاقبت خاک شوی
آسود گئے جہاں نیر ز دہ جوی دامن افشاں ز حرص تا پاک شوی

سرمد

افسوس که غافل تو ز بهشتی هستی پیوسته ز صهبای غونت مستی
هر خیز شوی بلند چون شعله خس از شامت کشتی در آخر پستی

سرمد

افسوس ز ستر با قدم بوالهوسی اندیشه بکن به بی چرخری کسی
آزاد بشوز و ام غفلت گفتم تا در هو سی - اسیر اندر قفسی

سرمد

افسوس که از کرده خود بیای کی در دست هوس جیب گریبان حاکی
این یک نفس هستی خود هست شما پندار که بر خاک نه در خاکی

ملارشدی رستم واری

ہست این کرہ گل اثر مقبہ گردوں لے برز بر مقبہ
گیتی لحدے و ماہمہ مردہ دراو خورشید چراغے بہ مقبہ

ابن کین

ز روزگار حوادث امید امن مدار کہ در تموز نثار دوسیل برف ہوا
جہاں بختہ سربستہ ماند از تقدیر بروں بزرگ منقش درون زہر ہلا

ابن کین

ہر کرا مال ہست خوردن نیست اوازاں مال بہرہ کے دارو
یا بہ تاراج حادثات رود یا بمیراث خواہ بگزارد

ابن کبیر

تعجب است مرا از طریق اهل خود که خویش را ملک ملک اعتبار کنند
 بی نفعت که ندارند خلق آزارند چون منصبی که نیابند افتخار کنند

ابن کبیر

اقبال را بقا نبود دل بر آں منه عمری که در غرور گزاری هباید
 در نیست با درت زین کنون تو خویب اقبال را چون قلب کنی لا بقا بود

ابن کبیر

شکر افلاک کجاست و اجفا کارا نگویست که مرا تلج و تخت شاهی
 زوی و کینه رباطی و یک و سرگردا زهر که خواه ستان بهر که خواهی

ابن یس

منکر که دل ابن یس پر خوں شد بگر که از یس سر افانی چوں شد
مصحف بکف و چشم بر روی بدو یا یک ابل خند زناں بیرون شد

حافظ شیرازی

گل گفت اگر دستگیر داشته بگر خیمتی اگر چه داشته
با بکینی مرا چنین می سوزند ای دای بمن گر گفته داشته

حافظ شیرازی

گل را دیدم شسته بر تخت شهی گفت بشنواستی از مردی
من طفلم و بکین مرا می سوزد ای دای تو که پیری و پیری

حافظ شیرازی

گویند که فردوس برین خواهد بود فردائے ناب حورین خواهد بود
گرامائے معشوق گزیدیم چه پاک چون عاقبت کار چسب خواهد بود

حافظ شیرازی

از یار وفا که دیدتامن بسیم راحت ز جفا که دیدتامن بسیم
تو عمر منی و بیوفائی چه کنم از عمر وفا که دیدتامن بسیم

شاهنجان خانی

خواهی که ترا تبت ابرار رسد پسند که بر کس ز تو آزار رسد
از مرگ پندیش و غم رزق مخور کان هر دو بوقت خویش ناچار رسد

تکمین شروانی

تکمین دیدی که جمله دیدی گزشت رفتی و رساندی و رسیدی گزشت
نگمین نشومی که واعظت کافر خواند فریاد است که این شیر شنیدی گزشت

عاشق اصفهانی

ای ساقی گل چهره زیبای همه ای سرو سبزی قامت غنای همه
پر کن قدحی که زودخواهی بین خالی بجز این چنین جای همه

منصف قاجار

خواهی که غم زمانه بپشت نکند خیل الم آهنگ شکست نکند
در گردش چشم و لب بران دیده به هشتاد که یک پیاله مست نکند

نصیر الدین اصفہانی

آمد سپہ بہار و شد شکرے بر شاخ نگر شکوفہ چمن و فر کے
زایش کہ خیلے رسد باز پئے در پای گل از دست منہ ساعے

ہدایت طبرستانی

ایں دروچہ در دست کہ دانشست ایں کارچہ کارست کہ سائنست
بسیار بستیم و نشد راہ تمام ایں راہ چہ راہ است کہ پائانشست

امیر ابو اسحق

افسوس کہ مرغ عمر را وانه نماند امید ہرچ خویش و بیگانہ نماند
درد او در یغا کہ دریں مدت عمر از ہرچہ بستیم خرافانہ نماند

امیر ابوالفتح

با چرخ ستیزه کار ستیز و برو با گردش و هر در میا منیر و برو
یک کاسه زهر است که مگرش خواند خوش و دشمن جگر و در جهان نبرد

جامی

گیرم که ز علم و اضع زیج منم فرماں ده روزگار پر پیچ منم
از دیده اعتبار چوں در نگرم دنیا بحیثیت و بیچ در پیچ منم

جامی

آنرا که شراب ناب بشوش کرد از موی سفید پیر و گروش کرد
ایام شباب یک یک آید یاوش چوں خواب خوشی که کس فراموش کرد

ارشدمقندی

کے کروہنر و عیب باز خواہی صبت بہانہ ساز و بختاشراندر آخت
سفال از طیانچہ زدن بیانک بیانک کرد و پیدا شکستگی ز دست

اوحداالدین کرمانی

اوحدا در دل مینری آخردل کو عمریت کہ راہ میری منزل کو
تا کے کوئی ز خلوت و خلوتیاں پنجاہ و دو چلہ داشتی حال کو

اوحداالدین کرمانی

ای پسرخ چو مہر ز مرغیت بردہ گیتی بہ ستم اہل تیغیت بردہ
پروردہ بصد نماز جہانت اول و آخر ز جہاں بصد و لغیت بردہ

پرسی سستانی

تا کے باشی برائے نامے بامید ہر جای دہروری چو قمر منور شد
بازادہ خاطر و غم دینک بساز کایں آبے وان بست و ان ناسفید

بندار رازی

از مرگ خذر کردن دور روز روا نیست روزیکہ قضا باشد روزے کہ قضا
روزیکہ قضا باشد کوشش نہ دہو روزیکہ قضائست و رومرگ روا نیست

بندار رازی

باط میکفت مائے در تب و تاب غم نیست بجوی رفتہ باز آید آب
بط گفت چو من قدیم گشتم تو کباب دنیا پس مرگ کجا چہ دریا چہ سرب

بہار الدین بغدادی

اے طالب دنیا تو کیے مزدوری سے طالب خدا حقیقت دُوری

اے شاہ بہر دو عالم ارجیسی شاہیکہ غمش ندیدہ مغدوری

کمال الدین اصفہانی

چو عادت است کہ ابناء وقت رہبر کرم ملاف ز عہد گزشتہ واکویند

بر آں گروہ بباید گریست کرپس ما حکایت کرم از روزگار ماکویند

نصیر الدین طوسی

گر زانکہ براستخواں نماز گزٹے از خانہ تسلیم منہ بیروں پے

گردن منہ از خصم بود رستم زال منت مکش اردوست شود حامی

نصیر الدین طوسی

ای بخیراں شکل موتهم بحیثیت وین دائره وسط مجسم بحیثیت
خوش باش که دشمن کون فضا وابسته یکدمی و آهنگم بحیثیت

مجربقیانی

گل صمد از باد برآشفست و برخت وز حالت خود حکایت گفت و برخت
بد عهدی عمری که خونین دل من سر بر زد و غنچه کرد و شکفت و برخت

مراد قزوینی

ای مولوی از کبر و ماغت کنده هر که که کند بر تو سلام این بنده
چندان حرکت کین که از روی قیاس معلوم شود که مرده یا زنده

مقیمی

افسوس که گلرخاں کفن پوش شدند و ز خاطر یکید گرفتار اموش شدند
 آنها که بصدر باں سخن گفتند آیا چه شنیدند که خاموش شدند

مقیمی

دنیا خوابی است کس عدم تعبیرت صید اجل است که جوان پیرت
 هم روی زمین پست و هم زیرین این صفت خاک هر دور و تصویرت

یحیی کاشی

یحیی بجاها نمیتوان خدا شد حیف از عمری که صرف زندان شد
 دل زنده کسی بود که چون شمع منرا پیش از مردن مقسیم گورتان شد

یعقوب کے کمان

دنیا کہ در اس ثبات کم می بینم در ہر فرش ہزار غم می بینم
چوں کہنہ رباطی ست کہ از ہر طرفش راہی بہ بیابانِ عدم می بینم

احمد ملاطی

ایام شبابِ فت و خیلِ حشمتش تلخ ست می پیری و من حشمتش
خم گشتہ قدم ز پیری و من رعصا زہ کردہ ام این کمان خوش حشمتش

حاجی

در خواگہ جہان من شیدائی چشمی کہ بکشودم از پئے بینائی
دیدم کہ درو نہو و بیدار کسے من نیز بخوابم از تنہائی

حاجی

تا وز نگری نه سروانده ست بید
 دهقانِ فلک خرمِ عمرِ مارا می پیماید
 کیل ماه و خورشید

لطفی تبریزی

یکچندی کردش افلاک شدیم
 یکچندی دانش وادراک شدیم
 از آمد و رفت خود نمی فهمیدیم
 کز خاک برآیدیم و در خاک شدیم

منظف کرمانی

افسوس که بهرمانِ منوس رفتند
 یارانِ مولوق و مهندس رفتند
 آنانکه بهم شسته بودیم همه
 هر یک به بهانه ز مجلس رفتند

معین شیرازی

ایام بقا چو باد نوروز گذشت روز و شب با بخت و سوز گذشت
تا چشم نهادیم بهم صبح دید تا چشم کشادیم ز هم روز گذشت

مهدی کوکب

چو حال عمر تو فری دو میست بیدار کن گرت بهر دم تمیست
منغور مشو بخود که اهل من و تو گردی و شراری و نیی دو میست

میر تقی

دائم بگناه نفس اغرب بوده قالب عاصی و روح تائب بوده
مکشت سفید و رو سپید هم ننمود این پیری من صبح کاذب بوده

نجم الدین اری

هر بنره که بر کنار جوی رست گوی ز خط فرشته خوی رست
تا بر سر لاله پا بخواری نه نهی کان لاله ز خاک باهروی رست

ملالی

تا کی دولت از چرخ خریس خواهد بود با محنت و درد هیش خواهد بود
خوش باش که روزگار پیش از من تو تا بود چنین بود و چنین خواهد بود

عاقل

یک شیشه ندیدم که تو اش ننگ یک گل شکستم که تو اش رنگ نه
ای مایه داد این چه بیدار گری صلیح نشنیدم که تو اش جنگ نه

شمس الدوله محمد بنی

ہر لاکہ چشم کو ہزارے ہوت صد قطرہ زخوں تاجدار ہوت
میر مقدم بنرہ بتاں گستاخ کان و سمہ ابروی نگاری ہوت

بیدل

گیرم کہ سریت ز بلور و شیم ست سنگش داند ہر آنکہ اورا چشم ست
ایں سند قائم و سمور و سنجاب در دیدہ بوریا نشیناں شیم ست

مشاق

گل روی بت عشوہ فروشی ہوت نرگس چشم پیالہ نوشی ہوت
خاکی کہ دریں چین برومی گذیم پای دسری و چشم و کوشی ہوت

ملایک قمی

بابطمی گفت ماہیے درتب و تا می گشت چو در آتش سوزندہ کبنا
دروا و درینا کہ دریں رخراب کہ بر سر آتشیم و کہ بر سر آب

علی خریں

خورشید علم کو بہاراں ز دوت و لدار و رامید واراں ز دوت
بلبل و ستان نو بہاراں ز دوت گل خندہ بوضع روزگار از دوت

علی خریں

چوں چرخ فلک در اضطرابیم ہمہ در محنت و غم بہ پیچ و تابیم ہمہ
از بہر دور و زہ عمرے یار عزیز بنگر کہ چگونہ در غذا بسیم ہمہ

میر کیاوس بن قابوس

گر مرگ بر آورد زبده خواه تو دو از مردن او شاد چرا گشتی زو
چوں مرگ مرا نیز بنخواهد فرسود از مرگ کسے شاد چرا باید بود

فصاحت خاں ازی

راحت زازل نیست بعالم موجو زیں مہلکہ ہر کس کہ بروں رفت آسو
عمریت بزندان جو دم راضی ورقید حیات تا بکے خواہد بود

عرفی شیرازی

رفتہم بجزاۃ یکے تن کہ منہر صد سال زباغ عیش گل چیدہم
گفتہم کہ بروں برمی ازیں باغ وہا گفتا دل پرخوں کہ تو ہم خواہی

مرزا فصیحی ہروی

دورانِ فلک فروشباں میکند بس دورگذشتِ ہمچنان میکند
از بہر دور روزہ عمر دلتنگ مباد ای غنچِ شکفتہ شو بہاں میکند

مرزا جلال الدین ابوالخیر عاشق

نہ سائیہ بیدونی سخن خواہد ماند نہ حسنِ تباں سیم تن خواہد ماند
ایں عالم ہو فاکہ من نمی بسیم فی نازِ تو نے نیازِ من خواہد ماند

ملا محمد صوفی

ای شاہ نہ تخت و نہ کیس می ماند آخر بتو یک و گز زیں می ماند
صندوقِ خود و کاسہ درویشاںرا خالی کن و پر کن کہ ہمیں می ماند

کمال الدین اسماعیل

ایوان سرِ فلک افراشته گیر دین زیرِ زمین گنج اپناشته گیر
دینِ سیم که جو جو بهمش می آری خرمن خرمن بجا بکذاشته گیر

کمال الدین اسماعیل

ای دل ز رویم را بنیدیش و بخور آن در سپهر غمی از پیش بخور
اندر غم این آن بسر بردی عمر خوردی غم هر چیز و غم خویش بخور

مولانا حسین ندوی

زین توده خاک چون مسجا بگذر از خوابِ خور و سبز و صحراب بگذر
خریتے از آبِ علفِ دستِ بارِ سگ نیستے از جیفه دنیا بگذر

خان اکرم موسوم بغیر کوکا

ایں لچو بود عاریتِ عمر عزیز زہنہار کہ فرشتے کفن الابد و حیر
یا ہنر نگار یکہ پسندید بود یا صحبت یاری کہ بود اہل تمیز

شیخ عطار

وی بر سر خاک دستی بادل ریش میباریدم خون جگر بر رخ خویش
آواز آمد کہ چنہ گریئی بر ما بر خود بگری کہ کار داری و پیش

حاجی محمد خاں قدسی شہدی

زد قافلہ سالار پئے کوچ و دل تو گرم بخوردن می و چیدن گل
بر خیز ز آب بگذران بارت را زان پیش کہ آب بگذرد از سر پل

شیخ احمد غزالی

پاک از عدم آمدیم و با پاک شدیم آسوده در آمدیم و غمناک شدیم
بودیم ز خاک تیره در آتش و آب دادیم بباد عمر و در خاک شدیم

ملا شرف الدین علی یزدی

گر جام طرب ببندهم زده ایم جز باد بدست نیست تا دهم زده ایم
پیداشده عالمی و پنهان گشته تا چشم کشاده ایم و بر هم زده ایم

سلطان سنجری

ما جان بجهاندار سپردیم و شدیم زحمت ز میان خلق بردیم و شدیم
روزی دوسه گر با سپردن جهان مانیز بدگیراں سپردیم و شدیم

میر باقر داماد اشراق

اشراق دل از غم تباں شاد مکن بت خانه رنگ کعبه آباد مکن
این یزفنا را سر آبادی نیست رود رهیل خانه بنیاد مکن

جهانگیر بادشاه

ای آنکه غم زمانه پاکت خور اندوه دل و سوسه ناکت خورده
مانده قطره شبنم زین جا گرم نکرده که خاکت خورده

حکیم رکنائی مسیح

ای خواجه که رخ چو بدر آراسته تا دگر می چو ماه نو کاسته
امروز بش باده که فردا چو گدازد از دامن روزگار برخاسته

فضل جیروانی

فضلی چه بکار خویش حیران شده فرداست که چوں گل از گلستان شده
مانند فراز یکساں بر سر راه تا دگر می بخاک یکساں شده

شیخ رباعی مشهدی

هنگام سپیده دم خروس سحری دانی که چرا همی کند نوحه گری
یعنی که نمودند در آئینه صبح کر عمر شب گذشته تو بخیبری

طالب آملی

این دهر که حاصلش نیز ز بجوی نه موسم کشت است درونه درو
از که نه و نه نصیب احباب درد درد کهن است و بر سرش داغ نو

مرا حنیف امین

تا کہ طلبِ وزی ہر روزہ کنی اسبابِ طربِ ریل و فیروزہ کنی
در چشمہ حیواں اگر آید اجلت ہملت نہ دہد کہ آب در کوزہ کنی

عنایت تیزی

تا چند دلائفِ کس دنیا باشی در فکر زیان و سود و سودا باشی
امروز بخور کہ روزے فردایت فردا باشد اگر تو مشردا باشی

غیوری کاہلی

دریست دلا جہاں پرستی چہ شدی بس طرفِ مال و جاہ بستی چہ شدی
از صحبتِ خلق رو بہ تنہائی کن عمری بچہانیاں شستی چہ شدی

درد

هر خید همه آب زنگ آمده ایم از شیشه دل زیر سنگ آمده ایم
تا که بگر فکلی خاطر سازیم چون غنچه ز وضع خویش تنگ آمده ایم

درد

ای درد ازین بزم اگر با خبری بیهوده چرا بهر طرف بینگری
بر خویش چو شمع چشم بختا کاینجا هر خید ستاده ولی می گذری

درد

کو ز حقیقی که بهتیش نگفت کو گوهر معنی که ایجاد نه سفت
گلزار بهماں طرفه سرای کهن است اسی درد که ام کل که اینجا شکفت

در

تمیز که غیر نقش شوش نیست هر خطه پیرنگی رنگی پیوست
گفتم وحدت چنان کثرت کند دل آمد و پیش ویم آئینه است

در

هر خدی که افلیم لیک اعلایم نگیم و لے کعبه هر بینایم
جز نام دگر ز ما نباید بید مانند گیس جلوه که اسمایم

در

باعث شده بر عروج مایستی ما هشیاری ما فروده ارستی ما
آگاه ز آگاهی خود ساخت عارض شده غفلتی که برهستی ما

درد

چوں دود نه پيچد از چه سود ابدان غم کرده ست جگر غم اجا بهم دماغ
 رستند بخواب بل بزم و مارا باز ست هنوز چشم مانند چراغ

درد

نی آنکه دوا هیچ ندارد اثری موقوف نه زندگی بهر گری
 مشروط به شرط این آن نیست که نبض مرض و شفا بدست دگری

درد

تا که مغرور بادشاهی بودن هنگامه گر جهان پناهی بودن
 امروز بهر چه می توانی می ناز فردا تو بیا و کس نخواهی بودن

درو

شام چو کد ابادل غمناک نشیں بیباک چنیں نہ زیر افلاک نشیں
زاں پیش کہ بان خاک برابر کردی از تخت فرود آو بر خاک نشیں

درو

ای بخود غفلت بچہ فرزانہ شو چشم پر آب همچو پیمانہ شوی
امروز ز افسانہ ترا خواب آمد فرداست کہ میخوابی و افسانہ شو

درو

خلقی در جستجوی مال و جا ہے جمعی تلباش دلبردنخوا ہے
ہر کس بخمال آرزوے دارو مایم و تمنائے دل آگاہ ہے

و ر د

آپرده کشای عالم کیف و کیم پیدا کن جلوه حدوث قدیم
از هستی مانفا پذیر و صورت مانند سراب نقشند عسیم

و ر د

یک عمر گدائی از گرد و گردیم و ز کوری ل نظر بهر دوس کردیم
اکنون که نموده ایم چشمه پیدا مانند حباب کاسه و اثر دوس کردیم

و ر د

سلطان که بر اسباب هوس می نازد بر بال و پر خود چو بکس می نازد
درویش که بی نوای بی پرواست بر خاطر بی نیاز بس می نازد

درد

ای حال تو زندگانی مردن تا چندی حیات فانی مردن
ای غره و هم خود پرستی مری پیش از مردن اگر توانی مردن

درد

خون جگر تهنوز خوردن باقیست یعنی نفسی چند شمردن باقیست
از شکمش هستی آفت بنیاد معلوم نجات تا که مردن باقیست

درد

صد حیف که جمله دوستان رفتند زیر دشت تمام شهسواران رفتند
اکنون من مانده چه سازم چه کنم ای درد کجا این همه یاران رفتند

درد

صد حیف ز چشم گلستانی زلفت در خاک حسن کاروانی زلفت
 در دیدن گاه مانند غبار از پیش نظر بسکه جهانی زلفت

درد

ساز سفری اکابر آراسته اند تا هم بر کاب گر خیز خواسته اند
 ای درد تو هم برای تعظیم کنوں بر خیز که اهل بزم برخاسته اند

درد

گر خاطر تو شاد و گر غمین ست اندیشه کن که حال عالم این ست
 احوال جهانیاں یکی صورت نیست یعنی که جهان عبارت از تلوی است

درد

خلقی بتلاش اینکه میباید خورد جمعی ساعی که توشه باید برد
ای در دمن مرده دل ناکاره میمیرم ازین فکر که میباید مرد

درد

کمبند اگر خلق دگر خواند چه شد نام تو پس از تو بر زبان اند چه شد
بش از افسانه نیست هستی تو در افسانه گز نامند و رماند چه شد

درد

شاهان که براج خیمه آراسته اند مانند فلک شوکت از ان خواسته اند
شام و سحری چند درین دوشکل چون مهر شسته اند و برخاسته اند

در

گر جان علم از ناله برافراشت چه در چشم ز اشک خرم انباشت چه شد
بر دل نگه میکنم و میسر نم کاین آئینه صورتی بخود داشت چه شد

در

آنکس که لباس عشق بر خویش کرد جز گریه ز خویش و خنده از یار ندید
دیدیم به بلغ از سر ساز و نیاز بلبیل نالید و گل سجالش خندید

در

ای درد جوانی از کنار تو رمید پیری بستر سفیدی آوردید
تا چند کنی زبان را ز می پاشم خاموشی به که صبح نزدیک سید

درد

مرے باشی و پاس مروت نبو بزنا لہ درد آہ سروت نبو
افسوس بریں حالت بیدرد می تو صد حیف لے داری درد نبو

درد

بعد از من و تو زمانہ خواهد ماند روز و شب کارخانہ خواهد ماند
بالفعل ہر آنچہ نقد حال من و تست بہر دگر ان زمانہ خواهد ماند

درد

دہلی کہ خراب کردہ اکنون دہش جاری شدہ اشکھا بجای نہش
بودست این شہر مثل وی خوبا چوں خطبتاں بود سواد شہر

درد

ای درد توی چراغ کاشانه دل روشن بود از چشم تو پیمان دل
تو خاک نشین و گوشه گیری جایست یا گوشه خاطرست یا خانه دل

درد

پر مضطربم طرفه بیانی دارم که می طیم و گاه فغانی دارم
در سلخ دهر همچو بسملای درد آرام کجاست تا که جانی دارم

درد

ای درد چو شمشیر اجل کردیم و دیگر ز بهانیاں چه امید و چه بیم
مارا چه خبر چو زین گلستان فتم در باغ سموم می وزد یا که نسیم

درو

افسوس کہ شد صحبت احباب تباً مائیم و غم جوانے و نالہ و آہ
پیری برہم نمود بزم عشرت اسی شمع سحر دید روی تو سیاہ

درو

ہر چند کہ پروماوریدند ہمہ روئے بے پردگی ندیدند ہمہ
افسانہ او کہ گوشہ ہا پر کردہ ورقصہ ما و من شنیدند ہمہ

آزاد بلگرامی

باہر کہ دوستی خود اظہار میکنم خوابیدہ دشمنیت کہ بیدار می کنم
از بسکہ در زمانہ یکے اہل درو اظہار در و خویش بہ دیوار می کنم

آزاد بلگرامی

ای خواجه مکن تا بتوانی طلب علم کاند طلبِ وری هر روزه بانی
روسخری پیشه کن و مطربی آموز تا داد خود از کهتر و بهتر بستانی

آزاد بلگرامی

کس را خبری نیست چه آید فرا نیز گئی قدرت چه نماید فرا
نومید مشوز مرده عالم غیب شب حامله ست تا چه زاید فرا

غالب دهلوی

ای آنکه ترا سعی بدرمان نیست منعم مکن از باوه که نقصان نیست
حیفست که بعد من بپیراث رو ای یک و سه خم که در شبتان نیست

غالب ہوی

در بزم نشاط خستگان اچہ نشاط از عریدہ پای بستگان اچہ نشاط
گر ابر شراب ناب بارو غالب ماجام و سبوشکستان اچہ نشاط

غالب ہوی

در باغ مراد ما زبیداد تکرک فی نخل بجای ماند نے شاخ نہ برگ
چوں خانہ خرابست چہ نالیم زل چوں لست و بالست چہ ترسیم زک

غالب ہوی

ہر خرید توان بیرو سامان بودن باز چہ خوی زشت نتوان بودن
بالہ کہ زدشنہ بر جگر سخت است از کردہ خوشتن لشیماں بودن

غالب ملوی

بازی خور روزگار بودم همه عمر از بخت امیدوار بودم همه عمر
همسایه بفکر سودا ندادم هر جا بے وعده در انتظار بودم همه عمر

غالب ملوی

باید که دلت ز غصه در هم نشود از رفتن زردستخوش غم نشود
ای سیم و زرست خواجه این سیم و زر غم نیست که هر چند خوری کم نشود

غالب ملوی

تا چند به هنگام سلامت باشی تا چند ستکش اقامت باشی
گفتی که نباشد شب سیم و زر حیفست که منکر قیامت باشی

غالب بلوی

ای تیره زمین که بوده بستر من هر خاک که با تست همه بر من
ز بهر کساں و بهر من نه و دام ای مادر دیگران و ما و پدر من

غنی

هوش است که سرایه صد در دست فارغ بال آنکه از جهاں بخیر است
در بیضه نمی کنند مرغای فریا هر خید که بیضه از قفس تنگ است

غنی

تا چرخ فلک چو آسیا هست بگرد چون نداریم غذا جز دم سرد
ما کاس نداریم که در یوزه کنیم در یوزه بر آکاسه می باید کرد

دره اکبر آبادی

گرمابگذشت و این دل زار بهان سرابگذشت و این دل زار بهان
القصه نهر اکر م و سرد عالم برابگذشت و این دل زار بهان

ابن مکین

سیه باد روی سپهر کبود که باکینه جفت ست و با مطلق
بیسئی مریم خرے میدهد بکودن همی میدهد صد براق

آزاد بگرامی

گرمال که ناله می کند وقت گری دانی غرضش چیست ازین نوع گری
یعنی که گری گری شود عمر تو کم پمانه عمر پر شود و تا نگری

رضی اربمانی

اے دل شادی بہ سوز مآتم نیست
بیگانہ عالم غمی - غم این است
دوزخ بہ مکافات تو در مانده و تو
جنت طلبی چرا؟ جہنم این است

سحابی اتر آبادی

تا گردش چرخ و دور می باشد
بس وز بد و حال تبری باشد
جویائے صفائی بکدورت درسا
روشنگر را دست سیہ می باشد

سحابی اتر آبادی

صاحب نظر عشق کہ عالی گہرا
آرا گہش زہر و عالم بد است
عز و نیاز اہل دنیا است ہمہ
قدر کہ دوز کثرت کا و خراست

سحابی استرآبادی

هر کس باشد روی به هر جا دارد او صورت حال خود تمنا دارد
بے منقراں راسوی خود می خواند کوی شایهی کایں همه غوغا دارد

سید احمد حسین امجد حید آبادی

سرشته ننگ نام در کف دارند این مقتدیان امام در کف دارند
منگرب لباس و لوق پوشان کایشان از دانه سجد و ام در کف دارند

سید احمد حسین امجد حید آبادی

دنیاست همه سرب آثار غلط این نقش و نگار هست صبا غلط
مطلب مطلب ز کارگاه عالم کایں نسخه خوش خط است بسیار غلط

سید احمد حسین مجدد آبادی

از دہر اگر دست ہد چشم بہ بند تا چشمت اہل بند کند چشم بہ بند
گر سفلہ رسد بجاہ۔ بگریز ازو چوں گرد بر آسمان و چشم بہ بند

ڈاکٹر سر محمد اقبال

بگو شہم آمد از خاکِ فرارے کہ دزیریز میں ہم می توان سبت
نفس دار و لیکن جاں ندارد کسے کو بر مراد دیگران رست

ڈاکٹر سر محمد اقبال

میان لالہ گل آشتیاں گیر ز مرغِ نغمہ خوان درِ فناں گیر
اگر از ناتوانی گشتہ پیر نصیب از شبابِ ایں جہاں گیر

ڈاکٹر محمد اقبال

قبائے زندگانی چاک تاکے چوموریں آشیاں در خاک تاکے
بہ پرواز آوشا ہینی بیاموز تلاش دانہ در خاشاک تاکے

ڈاکٹر محمد اقبال

زمین خاک در میخانہ ما فلک یک گردش پیماہ ما
حدیث سوز و ساز مادر ازاں جہاں نیا چہ انسانہ ما

ڈاکٹر محمد اقبال

سکندر رفت و شمیر و علم رفت خراج شہر و گنج کان ٹیم رفت
اُمم از شہاں پائندہ ترواں نمی بینی کہ ایراں ماند و جہم رفت

عشق حقیقی

مولانا جلال الدین رومی

ایں ستمی من ز بادۂ حمرا نیست ایں بادۂ بخر و قح سودا نیست
تو آمدۂ که بادۂ من ز نیری من آن مستم که بادۂ ام پیداست

مولانا جلال الدین رومی

در مذہبِ عاشقان قرار دگر است وین بادۂ نابِ اخار دگر است
ہر علم کہ در مدرسہ حال گردد کار دگر است و عشق کار دگر است

مولانا جلال الدین رومی

عشق آمد و شد چون خم اندر گل پست
تا کرد مرا خالی و پر کرد ز دوست
اجزائے وجود همگی دوست گرفت
نایست من بجز باقی بهر دوست

مولانا جلال الدین رومی

انصاف بدو که عشق نیکو کار است
ز انست خلل که طبع بد کردار است
تو شهوت خوش القب عشق نهی
از شهوت تا عشق ره بسیار است

مولانا جلال الدین رومی

دست و و پایت و چشمت و روا
اما دل و مشوق و تائیش خطا
ممشوق بهانه است و مشوق خدا
انکس که دو پنداشت جهود و ترسا

مولانا جلال الدین رومی

آں یار کشید باز دستم امروز از دست شدم دست گسستم امروز
یک مست نیم ہزار ستم امروز دیوانہ و دیوانہ پر ستم امروز

مولانا جلال الدین رومی

من دوش بخوابیدہ بودم قمری زہرہ صفتے عجبائے سیمبرے
امروز بگردہ درے می کردم کز یارک دوشینہ کہ دارد خبرے

خواجہ عبداللہ انصاری

مست توام از جرعه و جام آزادم مرغ توام از دانہ و دام آزادم
مقصود من از کعبہ و بت خانہ تویی ورنہ من ازیں ہر دو مقام آزادم

خواجہ عبدالرزقاری

یارب! از تو آل من گدایم خواهم افزوں ز ہزار پادشا می خواهم
ہر کس زور تو حاجتی می خواہد من آمدہ ام از تو ترا می خواهم

ابوسعید مہنہ

اے روئے تو ہر عالم آراے ہمہ وصل تو شب و روز تمنائے ہمہ
گر بادگراں بہ زمنی وائے من و رہا ہم کس ہجو منی وائے ہمہ

ابوسعید مہنہ

از باد صبا دلم چو بوئے تو گرفت بگذاشت مرا و جستجوئے تو گرفت
اکنون ز غش ہیچ نمی آید یاد بوئے تو گرفتہ بود خوی تو گرفت

ابوسعید مہمند

شب خیز کہ عاشقان شب آرکند گرد و در و بام دوست پروا رکند
ہر جا کہ درے بود بہ شب بر بندند الا در دوست را کہ شب باز رکند

ابوسعید مہمند

اے عشق! بہ در و تو سرے مہباید صید تو ز من قوی ترے مہباید
من مرغ بیک شعلہ کبابم بگذار کایں آتش را سمندے مہباید

ابوسعید مہمند

ز اس پیش کہ طاق چرخ اعلیٰ زدہ اند دیں بار کہ سپہر نیاز زدہ اند
مادر عدم آباد ازل خوش خفتہ بے مار قہم عشق تو برما زدہ اند

ابوسعید مہمند

جسممہ اشک گشت و چشمم گریست در عشق تو بے جسم ہی باید زیست
از من اثرے نماندہ این عشق چاہست چوں من ہمہ معشوق شدم عاشق کجاست

ابوسعید مہمند

راہ تو بہر قدم کہ پونید خوش است وصل تو بہر سبب کہ جویند خوش است
روی تو بہر دیدہ کہ بنید نکوست نام تو بہر زباں کہ گویند خوش است

ابوسعید مہمند

غازی برہ شہادت اندر تک و پست غافل کہ شہید عشق فاعل ترا زو
در روز قیامت ایں بدایں کے اندکسایں شستہ دشمن است و اس کشتہ دو

ابوسعید مہمند

مردانِ ریشِ میل بہستی نکنند خود بینی و خوشی تن پرستی نکنند
انجا کہ مجردانِ حق می نوشند خم خانہ تہی کنند وستی نکنند

ابوسعید مہمند

امی آنکہ دوا می دروندانِ دانی درمان و علاج ستمندانِ دانی
احوالِ دل خوش چہ گویم با تو ناگفتہ تو خود ہنر ارچندانِ دانی

ابوسعید مہمند

در حضرت ما دوستی یکد کہ کن ہر چیز کہ غیر ماست آنرا ملیکہ کن
یک صبح با خلاص بیا بر دین گر کار تو بر نیاید آنکہ گلہ کن

ابوسعید مهنه

ای در دل من اهل تمنایم تو وی در سر من مایه سودایم تو
هر خنده روزگار در می نگرم امروز همه توئی و فردا همه تو

ابوسعید مهنه

عودم چون بود چوب بید آوردم روی سیاه و موی سفید آوردم
خود فرموده آنکه ناامیدی کنست فرماں تو بروم و امید آوردم

ابوسعید مهنه

کین سیم آتش بدل افروخته در خرمن عشق دانه انداخته
در راه وفا چون ساک آتش زده ام شاید که رسم به صحبت سوخته

ابوسعید مہمند

دیرست کہ تیر فقر را آماجم بر طارم افلاک فلاکت تا جم
یک شمع ز مفلسی خود برگویم چندانکہ خدا غنی ست من محتاجم

ابوسعید مہمند

ساقی اگر م می ندہی می میرم در ساغر من ز کف نہی می میرم
پیمانہ ہر کہ پُر شود می سیر پیمانہ من چو پُر تہی می میرم

ابوسعید مہمند

در ویر شدم ما حضری آوردند یعنی ز شراب ساغری آوردند
کیفیت او مرا از خود بے خود کرد بردند مرا و دیگرے آوردند

ابوسعید مہمنہ

دل جزرہ عشق تو بنوید ہرگز جز محنت و درد تو بنوید ہرگز
صحرائی و لم عشق تو شورستان کن تاہر کے درا و نروید ہرگز

ابوسعید مہمنہ

پرسید کی منزل آں مہر گل گفتم کہ دل نیست اور منزل
گفتا کہ دلت کجاست گفتم براؤ پرسید کہ او کجاست گفتم دل

ابوسعید مہمنہ

دردی داریم و سینہ بریانی عشقے داریم و دیدہ گریانی
عشقی و چہ عشق عشق عالم نوری دردی و چہ درد و بیداری

سحابی استرآبادی

ای در دل هر ذره از مهر تو شو چشم خرد از تاب جمالت شده کو
عشقت ز ازل تا به ابد همرو جا باقی همه آشنا و لے تالب گور

سحابی استرآبادی

آنرا که ز هر دو کون استغنائیت در بار که عشق مقدس جانیت
هر جا که گس پر دچ بالا و چه بست جز شیفته و ربوده حلوائیت

سحابی استرآبادی

در یاری نیست هرگز کم کام و طرب جز یاس دل یار که این است ادب
و عشق دوتی راه ندارد یعنی یا خاطر خویش یا دل دوست طلب

سحابی استرآبادی

بگرفتہ زبس عشق سراپائے مرا نگذاشتہ در خاطر من جائے مرا
امروز چہاں پرست از ادیں ^{تنگ} کاجانبو درہ غم فردائے مرا

سحابی استرآبادی

ہر یار اگرچہ یار و گیر دارد یار ازلی اعتسبار و گیر دارد
پر برتن مرغ نیست بیکار کے اما پر وبال کار و گیر دارد

سحابی استرآبادی

عاشق کہ نہ خانہ نہ دکانی دارد از عالم لامکاں نشانی دارد
از تن برمد دلے کہ اوزندہ ^{ست} در کو رخسید آنکہ جانے دارد

سجالی استرآبادی

گر مرکبِ عشق نیکوانِ عاقلی ناخت با سوختگی چو شمع میباید ساخت
دانی ز چه شد شاهد هر بزمی شمع کاسایش جمع حُبّت خود را بخت

سجالی استرآبادی

عشق آمد و ساخت چاک بچست مرا وز عالمِ حُسم و جان و نِ جُست مرا
از چشمه دید آبِ حقیقت جوشید و ز گردِ مجاز خوش فروشت مرا

سجالی استرآبادی

از فرق سرم تا بقدم دیده شود روزی که جمال تو مرا دیده شود
در من نگری همه تنم جاں گردد در تو نگرم همه دلم دیده شود

سجالی استرآبادی

دوشینہ رسوزگریہ در تاب شدم چند آنکہ ز پای تاب سر آب شدم
دل از تنم تو سرگذشتی سر کرد آسودہ چنان شدم کہ در خواب شدم

سجالی استرآبادی

ای عاشق وز اہداز تو بانالہ آہ نزدیک تو دور تر احوال تباه
کس نیست کہ از تو جاں تو اندر بیاو این ابہ تغافل کشتے آنرا نگاہ

سجالی استرآبادی

عاشق شوی وز ترک جاں اندیشی دزدی کنی وز پاسباں اندیشی
دعوی محبت کنی اے دانشمند وانکہ ز زیاں این آں اندیشی

سحابی اتر آبادی

ہر چید کہ از عشق برون میت کسے راہ وصلش نیافت ہر بواہو سے
خوشید بہر طرف کشد دامن سیر اما نرسد بدانش دست کسے

جامی

بادر دہ ساز چوں دوائے تو منم در کس منکر کہ آشنائے تو منم
گر بر سر کوی عشق ماکشتہ شوی شکرانہ بدہ کہ خونہائے تو منم

جامی

از پنج کسی بہ گنج وصلت نرسید ویں طرفہ کہ بی پنج کس آں گنجید
ہر کس کہ دوید گوز گرفت بشس لیکن نگرفت گوز خبر آں کہ دوید

جامی

ای عشقِ دوروزه را دلا باز گذار کز عشقِ دوروزه بر نمی آید کار
ز اسان عشق گزین که در روز شما آسان گیری قرار در دار قرار

جامی

غره مشو که مرکبِ مردان مرد را در سنگلاخ بادیه پیا بریده اند
نومید هم مباش که زندان جرعه نوش ناگه بیک ترانه بمنزل رسیده اند

جامی

تا کی سرموی از تو هستی باقیست آئین و کانِ خود پرستی باقیست
گفتی بت پندار شکستم رستم آں بت که ز پندار پرستی باقیست

جامی

در صورت آب و گل عیاں غیر تو کیست
 در خلوت جان و دل نهان غیر تو کیست
 گفتی که ز غیر من سپرد از دولت ای جان جهان رود جهان غیر تو کیست

جامی

دو شتم سوی خویش خواند و منت نگذاشت
 در چشمم ترم نگاهِ حسرت نگذاشت
 گفتم که مگر در دلی عرض کنم خلوت بمیان آمد و فرصت نگذاشت

جامی

مجنون زبان حال و ایم و درشت
 لیلی گویاں چوں کرد با دمی مسکشت
 می گشت همیشه بر زبانش لیلی
 لیلی مسکشت تا زبانش می گشت

جامی

آنرا که نه عاشق است از یار چه خط و آنرا که نه مشتاق ز دیدار چه خط
 نابینا را چو چشم عالم بین نیست ز الوان چه تمتع و از انوار چه خط

جامی

چشم که سرشک لاله کو آ ورده بر هر مژه قطره طمأنینه خوں آورده
 فی فی به نظاره اش دل خوش شد هم از روزن دیده سر بر دل آورده

مومن زیدی

دل تخم هوای حلد و رضوان میکشت عشق آمد و جامی آرزو میچند
 مستغرق عشق آرزو سوز شدم دوزخ باشد کنون تنامی هشت

مومن زیدی

ای عشق چه دلہا کہ پریشاں کر دیا یلے کہ ہزار خانہ ویراں کر دی
ای شاہ گذاشتے مسلم نہ گدا پستی و بلندی ہمہ یکساں کر دی

حکیم قانی

دوشینہ قنادم بر شست و خرا از نشاء عشق اونہ از باد و فتاب
دانست کہ عاشقم ولے می پرسید این کسیت کجائیت چرا خوردہ شتاب

حکیم قانی

آراتہ جفتے کہ این وی من بست افروختہ دوزخی کہ این خوی من بست
شمشیر جہاں سوز بہادر شررا دزدیدہ کہ این کمانِ ابروی من بست

حکیم قاتانی

تا قبله بروی تو ای یار کج است محراب دل و قبله احراج است
ما جانب قبله دگر رو نه کنیم او قبله ما است گرچه بسیار کج است

حکیم قاتانی

در میکه مست از مئے نابم کردند سرست ز جرعه شرابم کردند
اے دوست به چشمهای مست تو قسم جامے دوسه دادند و خرابم کردند

حکیم قاتانی

گر چرخ جفا کرد چه می باید کرد و ترک وفا کرد چه می باید کرد
مینخواست دلم که بر نشاں آیتیر چوں تیر خطا کرد چه می باید کرد

حکیم قاتانی

بگزار که تاملی خورم و مست شوم چون مست شوم به عشق پابست شوم
پابست شوم کجلی از دست شوم از دست شوم عیبت شوم مست شوم

سرمد

باز آ باز آ ز فکر باطل باز آ از وهم و خیال خام ای دل باز آ
خوشنود مشوز فکر دنیا هرگز نه وصل نماید و نه واصل باز آ

سرمد

سرمد غم عشق بوالهوس راندند سوز دل پروانه مگس راندند
عمری باید که یار آید به کنار ای دولت سرمد همه کس راندند

سرد

سرد۔ اگرش وفاست خودمی آید و آندش رواست خودمی آید
بیہودہ چرا در پئے اومی کردی بنشین اگر او خداست خودمی آید

سرد

در سلخ عشق جز کورانہ کشند لایعزقتاں ورشت خود رانہ کشند
گر عاشق صادق ز کشتن بگریز مر داری بود ہر آنکہ اورانہ کشند

سرد

سرد۔ گلہ اختصار می باید کرد یک کار ازین دو کار می باید کرد
یاتن بہ رضای دوست می باید یا قطع نظر زیار می باید کرد

سرمه

در کوی مناس موسم گل منزل کن خود را بدر جنوں بزن غافل کن
این خرقه پشمینه که بارت و بال از دوش بنه - فراغته حال کن

سرمه

سرد دروین عجب شکسته کروی ایماں بفدای چشم مسته کروی
با عجز و نیاز جمله نفست خود را رفتی وفدای بت پرستی کروی

سرمه

سرمه کله او نشد نکوشد که نشد لب بیهوده گونشد نکوشد که نشد
منت کش و هری شدی آخر کار کاریکه نکوشد نکوشد که نشد

عرفی شیرازی

اے مرگ مرا زیار شرمندہ مکن نومیدم از اں گوہر از زندہ مکن
یار آید و جان رو و خدایا نفسے بہلت دہ و در قیامت ز زندہ کن

عرفی شیرازی

عرفی دمنوع ست وہاں مستی تو آخر بچہ مایہ بار برستی تو
فراست کہ دوست نقد فردوس جو یای متاعت و ہمیدستی تو

عرفی شیرازی

تا کے گوئی کہ گوی اقبال کہ برد تا کے گوئی کہ ساغر عیش کہ خورد
اینہا چہ فسانہ است می بایدت اینہا چہ بہانہ است می باید مرد

نعمت الشکرمانی

آب است که در شیشه شرابش خوانند با گل چو قری شود گلابش دانند
وز قیدِ گل و مل چو محبّه گردد اهل بصر بصیرت آبش دانند

نعمت الشکرمانی

زند آں باشد که میل هستی نکند وز خویش گزشتہ خود پرستی نکند
در کوی خراباتِ معناں زندان مے نوش کند مدام وستی نکند

نعمت الشکرمانی

هر باد که از ساغر الله دهند بے منت ساقی بسحر گاه دهند
خواهی که کمال معرفت دریابی از خود بگذر تا بخودت راه دهند

نعمت الشکرانی

بلبل سخن از زبان گل میگوید مست است و حدیث جام دل میگوید
دریاب رموز نعمت الله که او جزواست و لے سخن ز گل میگوید

نعمت الشکرانی

تا داری دردم سبب در باشد پستیم بندی شد و کفر ایمان شد
جان دل و تن هر سه حجاب بود تن دل شد و دل جان شد و جان جانان شد

نعمت الشکرانی

دانستن علم دین شریعت باشد چون در عمل آوری طریقت باشد
گر علم و عمل جمع کنی با اخلاص از بهر رضای حق حقیقت باشد

نعمت اندکرامانی

ما عاشق ندیم رطامات پیرس از ما بجز اسرار خرابات پیرس
از زاهد بسیار کرامات طلب مستقیم زما کشف و کرامات پیرس

نعمت اندکرامانی

ماسوخته ایم و بار ماسوخته ایم وین خرقه پاره پاره ماسوخته ایم
هر شعله کز آتش زنده عشق جید و را گیر و از آنکه ماسوخته ایم

نعمت اندکرامانی

باشد بخدا که ما خدا میدانیم اسرار گدا و پادشاه میدانیم
سرپوش بکنده ایم بر روی طبق ستریت درین طبق که ما میدانیم

نعمت شکرمانی

در ذات همه جلالِ اومی بنیم در حق همه جمالِ اومی بنیم
بنیم همه کائنات در حد کمال این نیز هم از کمالِ اومی بنیم

سلطان قبا جبار

در محضرِ دوست بنیوالی خوشتر در خدمتِ بادشہ گدائی خوشتر
چوں کار نہ بر وفقِ رضایِ مہر^ت تسلیمِ قیمتِ خدائی خوشتر

سلطان قبا جبار

بے وصل تو مرگ از حیاتم خوشتر در ہجر تو خنفل از بناتم خوشتر
زہرے کہ تو بخشی از حلاوتہا بہ قیدے کہ تو خواہی از نجاتم خوشتر

سلطان قاجار

چندے زگناه رویه بودم و شوم یک چند مر از بد و ورع گشت روم
 تر وید و تلون زد و زنگی ست لا یانگی زنگ باش یارومی وم

محمد علی

گفتم و لا تو چندیس بر خوشین چچی بایک طبیب محرم این از در میان
 گفتا که هم طیبی فرموده است با گر مهر یار واری صد مهر بر زبان

مجدالدین بغدادی

فرا که شود مدت عالم کم و کاست سر با همه از خاک بر آید چپ است
 بیچاره تن شهید من غرقه بنجول از خاک سر کوی تو بر خواهد است

مجدالدین بغدادی

از شبنم عشق خاکِ آدم گل شد صد فتنه و شور در جهان حال شد
صد شتر عشق بر گِ روح زوند یک قطره فرو چکید و ما مشرب شد

خواجہ معین الدین چشتی

عاشق همه دم فکر رخ دوست کند معشوق کرشمه که نیکوست کند
ماجرم و خطا کنیم او لطف و عطا هر کس چیزیکه لایق اوست کند

سلطان ولد

گر یک ورق از کتابِ ما بر خوانی حیرانِ ابد شوی ز بهی حیرانی
در کنفی بد رسِ دل نبشینی استادِ آنرا بد رسِ خود نبشانی

ابو الحسن بیگانه

دیوانگی از صبر و تیرا اولی تر بیگانگی از یار و یار اولی تر
اسباب دو کون عرضه کردم دل گفت اے بے درد! در دیار اولی تر

وقوعی سمنانی

مغشوقه وصال جاودانت ندید ره جانب خویش ایگانت ندید
بلند ز حدیث وصل کاین چو نشین تا جاں ندی ز خود نشانت ندید

قاسم الانوار تبریزی

هر خد ترا از اهل ایمان دارم در معنی این سلسله بر ماں دارم
گر عشق خدا نباشد تو دل و جان من کافر مرا ترا مسلمان دارم

اہلی شیرازی

تا دینِ ماخوں بود اندر گروست از دوست نخواہیم مراے جز دوست
بستن بہ متاعِ این جہاں نہ بخوست کاینہا ہمہ فانی اند و باقی ہمہ است

حقّی خوانساری

وامان وصالِ دوست در چنگم یکروشدہ و یکدل و یکزنگم ہیں
در ہر دو جہاں نگنجد و در دل من گنجیدہ فراخی دل تشکم ہیں

محمد سعید سکیم تنہا

تا دل بہ رموزِ عشق محرم نشود یک ذرہ بہ غیر حاجت کم نشود
یک جو بہ خدا مجتہد پید اکن تا میل بہ کذمت چو آدم نشود

محمد قاسم مشهدی

عشق است یکی نقطه و عالم پرکار هر دایره را بود برین نقطه مدار
در دایره مرکز محیط است یکی باشد ز محیط ره به مرکز بسیار

سعدالدین جموی

دل وقت سماع ره بیدار برو جاں ره به سرا پرده اسرار برو
این نغمه چو مرکبیت و روح ترا بر دارد و خوش به عالم یار برو

سعدالدین جموی

گر باغم عشق سازگار آید دل بر مرکب آرزو سوار آید دل
گر دل نبود کجا وطن سازد عشق در عشق نباشد بچه کار آید دل

شرفِ جرجانی

اے حسن! ترا بہر مقامے نامے سے از تو بہر دل شدہ پیغامے
کس نیست کہ غیت بہرہ و راز تو ^{لیک} اندر خود خود جب سر عہ یا جامے

عجمی بیکِ ذوالقادر

در مذہب عشق شاہ و در شین ^{کیمیت} شیرینی نوش و تلخی منش کیمیت
در کفہ میزان خرد بیش کم است آنجا کہ بود عشق کم و بیش کیمیت

نقہ کمرہ

در وادی عشق جملہ نار است و نیا طے میشود اینجا ہمہ اوضاع مجاز
ہر سوئے در آں کوی تو آن ^{مسجد} در کعبہ زہر جہت تو اں کرد نماز

شاه بدخشان

در مدرسه آنچه صحبت یاران است در صومعه آنچه برگزفتاران است
زانگاه که مهر تو گزیدم دیدم کایں با همه کارهای بیکاران است

نشاط اصفهانی

فارغ ز غم سود و زیانم کردی آسوده ز محنت جهانم کردی
ای عشق! ترا چه شکر گویم که چنانکه مینخواستم آخر آنچه نامم کردی

فیضی دکنی

بر تن منفر که نفس کشش گردد بر عقل متن که طبع ازاد خوش گردد
در آتش عشق سوز تا نار شوی پروانه غذای روح آتش گردد

ابوالوفا خوارزمی

من از تو جدا نبوده ام تا بودم این ست دلیل طالع مسعودم

در ذات تو ناپدیدم در نور تو ظاهرم اگر موجودم

اخگر کرمانی

مردان سوی عالم حقیقت رانند نامردان در بهانه جوی مانند

یک نکته بگویم گراز من شنوی آن بر دبه دوست که او را خواند

عنایت الله خاں آشنا

کم ظرف ز عشق خرم هستی سوخت پر حوصله نور زندگانی اندوخت

کاهید خرد ز عشق و افروزد جنوں از باد چراغ مرد و آتش افروخت

غزالی مشهدی

سلطان گوید که نقدِ گنجینه من صوفی گوید که دلقِ شمشیر من
عاشق گوید که داغِ دیرینه من من انم و من که حسیتِ ریشه من

سایر اردو بادی

کس در ره عشق محرم راز نه گشت سائر چو تو به چکس نه میو دایر گشت
عاقل به کنار آب تا پل محبت دیوانه پا برهنه از آب گذشت

بجائی عالمی

تا از ره در رسم عقل بیرون نشوی یک درّه از آنچه هستی افروں نشوی
یک لعل ز روی لیلیت بنمایم عاقل باشیم اگر تو مجنون نشوی

ابن مین

ہیچ دانی کہ در شکستنِ چوب از وجودش چرا طراق آمد
 نزد اہل حسد دستوں بود کیں طراق از غنیم فراق آمد

حافظ شیرازی

من نہیں آں کسم کہ شوقے دارد برگردن خود عشق طوقے دارد
 تولدت عشق و عاشقی کے دانی این بادہ کسے خورد کہ ذوقے دارد

حافظ شیرازی

عمری ز پئے وصالِ خوابانِ جہاں گردیدم و این تجربہ کردم آساں
 یک احتِ صد نہرِ محنت و صلت یک محنت و صد نہرِ راحتِ ہجران

شاه سنجان خانی

جمعه تشکند و قومه یقین یک قوم و گرفتاده اندر پنے دیں
ناگاه منادے بر آید ز کیس کاے بے خبراں اہ نہ آنستہ ایں

فیض کاشانی

دریں پردہ اسرار بسر می بردیم خفته بودیم و زیہامی تو بیدار شدیم
شراب لعل لببت بود شفا می لای بعثت مازے نسخہ عطار شدیم

فیض کاشانی

بامن بودی منت نمیدانستم یا من بودی منت نمیدانستم
چوں من شدم از میان ترا دانستم تا من بودی منت نمیدانستم

فیاض لاهیجانی

وقت است که ترک پیر و استاد دیم آموخته ما را همه از یاد و هسیم
 با جام مے دو ساله در میکده ما ناموس هزار ساله برباد و هسیم

فدائی لاهیجی

از دار بقا قاده در دار عذاب آدم زپے گندم و من بهر شراب
 مرغان بهشتیم عجب نیست اگر اواز پے دانه رفت ممران پے آب

میر مخدوم نشا پوری

در دائرہ وجود موجود یکسیت از کعبہ و اندکشت مقصود یکسیت
 بر صفحہ کائنات خطے ست بیی کاے سالکے عابد و مہبود یکسیت

دلی دشت بیابی

وصل تو بجا غم سیریدن مشکل وز دیدن تو طمع بریدن مشکل
گفتی که میرتا بوسلم برسی مردن آسان لے رسیدن مشکل

والہ لکڑی دا غستانی

من زنج بد و ستم منیرم ہرگز منغزے بے پوستم منیرم ہرگز
ہر کس کہ نہ اوست مردہ اش دازد من خود ہما و ستم منیرم ہرگز

ہدایت طبرستانی

مار از جہاں جملہ لقای تو خوش است ہم لطف تو ہم جور و جفای تو نیست
ناخوش نبود از تو بجز ہجرت یہیچ والہ ہم چو دران رضای تو نیست

هدایت طبرستانی

که پسرخ به بند دور و که بکشاید که و هر بجا هذر و که بفسراید
این آمدن و شدن نه در دست کسی باشد چه دور و چه آید آید

ملک شمس الدین کمیت

با دشمن من دوست چو بسیار نشست با دوست نشایدم و گرازشست
پیرهنیر از آن سل که باز هر آیمخت بگیریز از آن کس که برار نشست

ابوسعید پرغش شیرازی

ای دوست ز جمله نیک بدگذاشتم کافر بودم کنون مسلمان گشتم
هر چیز که آن خلاف رای تو بود گر خود همه دین است از آن گشتم

ابو الحسن خرقانی

آن دوست که دیدنش بیارایدیم بے دیدنش از گریه نیاسایدیم
 مارا ز برای دیدنش باید چشم گردوست نه بنید بچکار آید چشم

ابوالفرح رونی

در عشق تو خوشدلی ز من بیزار است روشاد نشین که بر مرادت کار است
 تو کشتن من می طلبی وین سهل است من وصل تو می جویم و این شوار است

اوحالدین کمانی

چشمی دارم همه پُر از صورت دوست این دیده مرا خوش است چو دل دوست راوست
 از وین دوست فرق کردن بنگوست یا اوست درون بیک یادید خود اوست

اوصالدین کرمانی

ای زندگئے من تو انم ہستہ تو جانی ودلی ای دل و جانم ہمہ تو
تو ہستی من شدی ازانی ہمہ من من نیست شدم در تو از انم ہمہ تو

انوری ایوردی

تا کے زغم تو رخ بنخوش شوید دل آزار و جفای تو بجان جویدل
بخشای کز آسماں نمی بار جلا رحم آر کہ از زمیں نمی رویدل

جمال الدین اصفہانی

در راہِ دلم ز عشق تو صد اُمست امید من بوختہ دل بس خالمست
آنرا کہ توئی یارِ چہ بے یار کس است و آنرا کہ توئی دوست چہ دشمن کس است

حمیدی لکنی

کے پست شود آنکہ بلندش تو کنی شاداں بوداں دل کہ نترندش تو کنی
گردون سفر آشته صد بوسہ دہد ہر روز بدایاں پای کہ بندش تو کنی

ہاتف اصفہانی

ہاتف تو کہ جسم ناتوانی داری چوں شمع بلب سیدہ جانی داری
از داغ غم یار چہ آمد بستر تقریر بکن تو ہم زبان داری

طالعی

زاد بصلاح وز ہد خود می نازد عاشق بروست نقد جاں می نازد
دارند امید نظر این ہر روز دوست تا دوست بسوی کہ نظر اندازد

فوقی نردی

تانیست کردی رهت ندهند وین مرتبه باهمت لست ندهند
چون شمع قرار سوختن تاندهی سرشته روشنی بدست ندهند

منه‌ی زواری

برخیز که ساقی و شرابست آمد و اندر شب تیره آفتابست آمد
تو کرم شب افروز طلب می کردی خورشید بخانه خرابست آمد

زائر

از یار بهر طرف بهای داریم ما هیچ نبوه ایم وای داریم
پندار تو هم دوتی کرد خراب یعنی ما ایم و کار و بای داریم

صائب

صفای وی ترا از نقاب می بینم به ماه می نگریم آفتاب می بینم
 نژاد کوهر من از محیط کیمیاست بیک نظر همه را چون حباب می بینم

میرزا جلال امیر

ای دل در تنگ عشق بازی تا که ای خون شده لاف نونیازی تا که
 بودن هدف تیر ملامت تا چند بیچاره بخون خویش بازی تا که

میرزا جلال امیر

میگریم و دیده غافل ست از ارم می نالم و ناله نشنود آواز ارم
 دیر است که زندانی دشت ستم عمر است که صید قفس پرواز ارم

قاسم

هر چند که در ملک خدا مستانیم ملک جهان را بجوی نستانم
 مرکب بسر کوی یقین می رانیم اسرار ازل تا به ابد می دانیم

قاسم

سودای تو اندر دل دیوانه است هر جا که حدیث تست افسانه است
 بیگانه که از تو گفت آن خوش مست خوشی که نه از تو گفت بیگانه است

قاسم

دوشینه شدم دل حزینم گرفت اندیشه یار ناز نسیم گرفت
 گفتم به سرو دیده روم بر در تو اشکم بدوید و استغینم گرفت

تمام

خواهم که همیشه در رضا تو زیم خاکِ شوم و زیر پائے تو زیم
مقصود من هست ز کونین توئی از بهر تو میرم و برائے تو زیم

تمام

ماطل معانہ دوش میاک زدم عالی علمش بر سر افلاک زدم
از بهر کی منجی می خوان صد بار کلا و توبه بر خاک زدم

بخشی

بخشی از فراغ بیرون هست غم دل جز چسراغ دل نبود
دل فارغ نشان بیکاریست عاشقان را فراغ دل نبود

بخشی

گراز خودی خویش بروں آئی تو در پرده توحید دروں آئی تو
 دراز روش چون و چرا بر گزری از خود شده بی چرا و چوں آئی تو

عمر خیام

خواهی ز فراق در فعال دارم خواهی ز وصال شادمان دارم
 من با تو نگویم که چنان دارم ز انسان که دل تست چنان دارم

عمر خیام

این لعل گراں تو ز کانے دگرست و آن ریگانه را نشانی دگرست
 اندیشه این مآں خیال من تست افسانه عشق را ز بانی دگرست

عمر خیام

با هر بد و نیک راز نتوان گفتن وایم سخنی دراز نتوان گفتن
حالی دارم که شرح نتوانم داد رازی دارم که باز نتوان گفتن

عمر خیام

ای وای بر آن دل که در و سوزی نیست سودا زده مهر دل افروزی نیست
روزی که تویی باده بسر خواهی برد ضایع تر از آن روز تر از روزی نیست

عمر خیام

گویند بهشت حور عین خواهد بود و آنجای ناب و انگیس خواهد بود
گرامی و معشوق پرستیم و است چون عاقبت کار چنین خواهد بود

عمر خیام

گویند بجز گفتگو خواهد بود وای یار غریز تند خو خواهد بود
از خیر محض حسرت نکوئی نماید خوش باش که عاقبت نکو خواهد بود

عمر خیام

اسرار ازل باده پرستان دارند قدری و جام تنگستان دارند
گر چشم تو حال من بدان چو عجب شک نیست که حال مستان دارند

عمر خیام

خشت سرخ زمیلت بجم بهتر بوی قح از غذای مریم بهتر
آه سحر زیننه خساری از ناله بوسعید وادهم بهتر

عمر خیام

بایار چو آرمیده باشی همه عمر خوابی باشد که دیده باشی همه عمر
هم آخر عمر خلعت باید کرد لذات جهاں چشیده باشی همه عمر

عمر خیام

ای بر همه سروران عالم فیروز دانی که چه وقت می بود روح فروز
کیشنه و دو شبنه و سه شبنه و چار پنجشنبه و آدینه و شنبه شب و روز

عمر خیام

ایدوست بیا تا غم فردا نخوریم وین یک دم نقدر اغنیت شیرم
بحکمت نیست هر گناهی که مرا پس مانعم آئیده بهر چه بخوریم

عمر خیام

ہاں تا بخرابات خروشنے نزنیم بر سیکدہ بگذریم و نوشے نزنیم
دستار و کتاب را فروشیم بے بر مدرسہ بگذریم و جوشے نزنیم

عمر خیام

آں بہ کہ ز جام و بادہ دل شادیم و ز آمدہ و گذشتہ کم یاد کنیم
ایں عایتے روان زندانی را یک لحظہ ز بند عقل آزاد کنیم

عمر خیام

مسکین دل دروند دیوانہ ہشیار شد ز عشق جانانہ من
روزیکہ شراب عاشقی می دادند در خون جگر زوند پیمانہ من

عمر خیام

ای دیدہ بیا لقاے منظور ہیں آن جنبہ و آن جمال و آن نور ہیں
 در وادی المین محبت بگذر ہم موسیٰ و ہم درخت و ہم طور ہیں

عمر خیام

ای آنکہ توئی حیات جانِ جانم در وصف تو گرچہ عاجز و حیرانم
 بنیائی چشم من توئی می بسیم و انائی عقل من توئی می دانم

محمود

گر عشق نبودے و غم عشق نبودی چندیں سخن خوب کہ گفتی کہ شنودی
 در باد نبودی سر زلف کہ ربودی رخسارہ معشوق بعا شق کہ نمودی

هلالی

هر که که می عشق بجاش کردند از دُر دُر می درو تلخ کاش کردند
گو یا همه غمهای جهاں در یکجا جمع آمده بود عشق نامش کردند

راهب

راهب بن آں ستیزه خو یار نشد و ز ناله من دلش خبر دار نشد
آمد بر رحم پس آن مردن من تا دیده سخت بخت بیدار نشد

ابو سلک گرگانی

خون خود را اگر بریزی بر زمیں به که آب روی ریزی در کنار
بت پرستیدن به از مردم سیت پند گیر و کار بند و گوش دار

فرخی

تا در طلب دوست همی بشتابم عمرم بکجا رسد و من در خواهم
گیرم که وصال دوست نخواهم یافت این عمر گزشتہ را کجا دریابم

فرخی

هر کس که رخ تو دید حیران ماند در لعل لب تو لب بندگان ماند
آن کس که سر زلف پریشان تو دید کافر باشم اگر مسلمان ماند

علاء الدین ابوجندی

ای آنکه زلف شام و لعل رخ سحر مانند سحر کنی مرا پرده در می
تو طعن زنی به مفاسد ما ما مفلس از آنیم که تو سیبری

نساخ

ای نور مجسم چو رخسار پر نور است از جلوۀ نور تو جهان مهور است
شد گرد ریت سرمه چشم خورشید هر سنگ هست غیرت کوه طور است

نساخ

سودائی آن چشم کیمیت که نیست آشفته شرکان و نگه کیمیت که نیست
نساخ بزیر چرخ مانند کتا دل چاک از آن وی چو کیمیت که نیست

نساخ

این قصه درد و غم نمی باید گفت این حالت پرالم نمی باید گفت
باغیر چه حاجت است گفتن زرق نساخ بیار هم نمی باید گفت

نسخ

در سینه من کینه ندیدست کسے آئینه نما سینه ندیدست کسے
جز پر تو حسش کہ بدل می بینم خورشید در آئینه ندیدست کسے

اسکندر

ای دل ز شراب وصل بهوش مشو وز بادہ قرب مست و مدہوش مشو
ہر خیزد دوست بیشتر بنی ناز در عرض نیاز کوش و خاموش مشو

صدر

آن غیت رہ وصل کہ انگاشته ایم و آن غیت جہان جاں کہ پنداشته ایم
آن چشمہ کہ خور و خضر از آب لقا در خانہ ماست لکن انباشته ایم

قاضی عبداللہ

در مملکت وجود فرماں از تست دریاں لے بے سروسا ماں از تست
ما را بدوائی در دِل کار نمیست دل از تو و درواز تو و دریاں از تست

غزلی کاشی

ایدوست میان با جدائی تا کے چوں امن تو ام ایمن من مائی تا کے
با غیرت تو مجال غیر تو نما ند پس در نظر ایمن غیر نمائی تا کے

فائض

فائض سخن راست ز ما باور کن شرکان بندامت گناہی تر کن
پروانه شبی بخواب ما آمده گفت شب رفتہ چہ مروتہ چراغی بر کن

متین اصفهانی

بگذار طلب به تخت شاهی نشین در سایه رحمت الهی به نشین
خلوت بنود گوشه نشینی تنها بنمود شود هر کجا که خواهی به نشین

نامی

در مذہب با بجمه یکساں می باش در دائرہ کفر با یماں می باش
ایست طیر تو عشق جانانہ ما ز نار بگردن و مسلمان می باش

شیخ نظام الدین کنجوی

کہ دیدہ بدیدنِ جمال تو خوشست گاہی دل مسکینِ خیال تو خوشست
ہیچ از تو بجز فراق تو ناخوشست آں نیز بامید وصال تو خوشست

ملاحیان کیلانی

با آه خوشم که آشنای دلماست بانالہ کہ انہم از برای دلماست
با گفت و شنید درد و غم نیز خوشم کاں کہنہ حدیث ماجرای دلماست

حضرت شاہ نعمت اللہ ولی

چوں یوسف باغ در چین می آید بوی ز زلیخا سے من می آید
یعقوب دلم نعرہ زناں می گوید فریاد کہ بوی پیرہن می آید

ابوالقوارس شاہ شجاع مقضی

جاں و طلب وصل تو شیدا می شد دل و زخم کیسوی تو سودا می شد
اند طلبصال تو گرد جہاں بیچارہ دلم بگشت و ہر جا می شد

سلطان یارید

از واقعه ترا خبر خواهم کرد و آن ابد و حرف مختصر خواهم کرد
با عشق تو در خاک فرو خواهم شد باشوق تو سر خاک خواهم کرد

عبدالرحیم خان خاں

دل حسرت که در سر و فایت نشود جان کسیت که کیسه جفایت نشود
بر گردم از آن پس که بغارت نی بنیر ارم از آن جان که فدایت نشود

عبدالرحیم خان خاں

میرفت وز دیده اشکباران میکرد گریان گریان و داع یاران میکرد
آنجا ز وصال مرده را جان میداد اینجا ز فراق زنده بیجان میکرد

علی قلی خان والہ

چشمان تو ترک می پرستی نکنند اندیشہ زخوں زری وستی نکنند
کوتا ہے زلف از خدا خواستہ تا اہل ہوس و راز وستی نکنند

علی قلی خان والہ

چشمیت نفیسوں شکار ما خواہد کرد بسمل نہیکے ہزار ما خواہد کرد
ا بروی تو خوں عالمی خواہد نچیت اس تیغ برہنہ کار ما خواہد کرد

بیرم خان خاناناں

تا کی صنما یار تو اغیار شود در بند جدائی چو من زار شود
ہر کس کہ مرا از تو جدامی خواہد یارب بہ بلائی بد گرفتار شود

قرباش خاں مرحوم

در محفل ناز یار با منتظرانند در باغ گل و هنر ار با منتظرانند
ای در و بدار دست از پایی آید در کوچه یار خار با منتظرانند

فریدالدین احوال سفرانی

دل را به کرشمه چشم او نبده کند جان الب او عاشق یک خنده کند
این طرزه که هر کراکشد از غمزه باز شن سبکی بوسه ز لب نده کند

ملاحسین زیدی

در صفحه دهر آیت عشق نماند در سیج زبان شکایت عشق نماند
تا گرم کند سرده را بدی یک سوخته در ولایت عشق نماند

ملا حسین ندوی

آز اکمال سرفرازے دادند ویں ابو فور مال بازی دادند
 مارا کہ بدریوزہ دیدار شدیم عاشق کردند و بے نیازی دادند

محمد قلی سلیم

صبح ست و نوای لبے می آید زان طره نسیم سنبلی می آید
 ہنچو قرہ درویدہ ماجا دارد خاری کہ از و بوی گلی می آید

مولانا تونی

ز اہد غم زمانہ محسرون فکا ما از غم یار این چنین زار و زار
 شک نیست کہ ہر دور کشد آخر کا اورا غم روزگار و مارا غم یار

ملکوتی

ایم دلی و سوز آں مایہ ناز چشمی گریاں و شعلہ آہ و نیاز
یک قطرہ خون اینہمہ درد و مشتے خاشاک ایں ہمہ سوز و کد

کمال الدین ایل

گر جاں خواہد زن ہمہ جان ہمیشہ در عمر گرامی طلبد آں ہمیشہ
چیز کیہ جہان من نخواہد تن آں بہ کہ بدست خود بد آں ہمیشہ

مجنوب

روز کیہ سب پریش این دلش جانی کہ تو دادہ کنم تحفہ خویش
شاہے کہ بکلب گدائے کدو از مال خودش باحضر آرنڈیش

عطار

گر قلب نبرد بایدت اینک دل در عاشق فرد بایدت اینک دل
 گر کعبه شوق بایدت اینک جان در قبله درو بایدت اینک دل

عطار

جانان نظری بر دل رویشم یا چاره جان چاره اندیشم
 ای میدانم که خاک می باشد گر خاک کنی خاک و خوشم کن

شیخ منبری

ای مهر رخ تو مهر خسته دل گنجی ست نهان عشق تو دیرینه دل
 جز عشق تو نیست یار دیرینه جا جز درد تو نیست یار دیرینه دل

حکیم سنائی

دل سوختہ جمال اومی بنیم جان شفیثہ وصال اومی بنیم
چنداں کہ دین ارہ برمی گروم نقصان خود و کمال اومی بنیم

شیخ سعدی شیرازی

آن دست کہ دیدنش بیار آیدم بے دیدنش از گریہ نیاساید چشم
ما را ز برائے دیدنش باید چشم در دوست نہ بنیم کچہ کار آید چشم

شیخ سعدی شیرازی

کردیم بے جام لبالب خالی تا بو کہ نہیم لب براں لب خالی
ترسیدہ ازینیم کہ ناگاہ زجاں بی وصل لبست کنیم قالب خالی

جمال الدین عبد الرزاق

بی دیدن دست دیدگان را چہ کنم چون نیست امید وصل جان را چہ کنم
جانم ز برائے وصل آدمی بابت بی جان جہاں جان جہاں را چہ کنم

لطف علی بیگ سامی حرس

کہ بخود و کہ خراب و کہ مست دلم کہ بیدہ گرد و گاہ پابست دلم
آں وز کہ ہر کس کے داؤد فریاد زخم کہ داؤد از دست دلم

عین القضاہ ہدانی

از دامن دست دست کوتاہ کن و رتیر زند بر جگر ت آہ کن
یک لخط زیاد دوست غافل نشین او خواہ ز تو یا و کن خواہ کن

امیر خسرو دہلوی

از عشق کہ کردای دل ابد تو به تاسن کنم از جمال آں مه تو به
شب تیرہ می روشن غلصہ صل او حاضر من عاشق و آنکہ تو به

شیخ عماد الدین فضل اللہ

در حضرت دوست تحفہ جان بیری دردت چو دہند نام درمان بیری
بیدار ز درد دوست نالان گشتی خاموش کہ عرض رومندان بیری

میر شوقی نیرودی

شوقی غم عشق و لستانی دارے گر پیر شدی غم جوانی داری
نمشیر کشیدہ قصد جانہا دارد خود را بر ساں تو نیز جانی داری

حاجی محمد جان قندی

خوشنود بثرده وصالم کردی ناآمده شتاق جالم کردی
وہل چوتوی مر نیاید باور دیوانہ سودای خیالم کردی

مولانا ایزدی بزمی

امی ساقی بادہ محبت جامے دی قاصد غمرہ نہاں پیامے
تاکی ہدف تیر تغافل باشم قہری لطفی تبسوی دشنامے

طالب آملی

برقِ نفسم خرمین افلاک بسوخت اشکم دامان لالہ در خاک بست
سرزد و زلم آہے کز گرمی آں کیفیت بادہ در گرتاک بست

طالب آملی

در سینه نفس یوسف ندان غمست در دیده نگاه پیر کنعان غمست
 اینک چوں لاله در بیابانِ لم هر پارہ دل بر سر پیکان غمست

طالب آملی

شبهه کبرم دوست پیما نه کشم وز ر وزن سینه آه متانہ کشم
 تا شمع خشن غیر نه بسند ہرم خاکستر دل بحشم پروانہ کشم

طالب آملی

در وادی عشق مست و محنوں میڑ ہر گام بصد و جلہ و جیوں میرو
 ایں باد یہ را نشاں پائے بنود منزل منزل بر اثر خوں میرو

طالب آملی

عاشق لب دل بعیش خندان نکند سوز و زلال و یاد نسیان نکند
صد گلشن اگر به تحفه آرند برش غیر از گل اشک خود بدمان نکند

طالب آملی

آنم که زیاں گر طلبم سود شود بر شعله اگر فتنم دود شود
گر مرهم داغ خود به دریا فکنم بایه بیه آب نمک سود شود

طالب آملی

در گریه نمک سود کنم پاره دل الماس بروں هم نه فواره دل
زاں گونه سیه و لم که گر کار افتد در دیده کشم سرمه نظاره دل

گرامی پجاری

ماز فرسج گلشن لاهوتیم اقتاده بدام فتنہ ناسوتیم
نے عقل نہ عشق نے تصرف نہ اثر پیچیدہ بجویش مردہ در با تویم

آزاد بلگرامی

اے گل ہر چید خالی از رنگ نہ آخر تو ہماں غنیہ دلتنگ نہ
اے شیشہ مزین لاف نزاکت امروز انصاف کن آخر تو ہماں سنگ نہ

آزاد بلگرامی

عشق است کہ ہموارہ نمایاں ماند با وصف ہزار جامہ عریاں ماند
پوشیدن عشق نیست در دل نمکن بر تخت جلوس شاہ پنہاں ماند

درد

هر خید نشد دل ز حقیقت آگاه پای طلبش هست همان بر سر راه
یارب تو ز خود نشان هی بانی ما ایم و همی نام تو الله الله

درد

کیفیت چشم تو بخاطر جا کرد مستغنیم از کشمکش صوب کرد
بر دل چون نظر فدا از خود رفتم این شیشه مگر نشاء ی پیدا کرد

درد

ای درد چگویم ار چه گویم باتو خود بخیرم خبر چگویم باتو
او باطن محض گشته از فطر خصو ظاهر تر ازین دگر چگویم باتو

درد

آس جلوه که از طاق شعورم افکند
 بر خرمن هوش برق طورم افکند
 تا پرده راز اقربت نه درد
 نزدیک شد آنقدر که دورم افکند

درد

درد آنکه از گرمی صدف محفل بود
 روزی دوسه زین میشد منزل بود
 رو بر سر تیش بجان آگاه
 کین مشت غبار در زمانی دل بود

درد

آس جلوه بیدیه یار خواهد گردید
 رازش همه آشکار خواهد گردید
 مآی نه ایم و خود پرست نگا
 ناچار باد و چار خواهد گردید

درد

اکنون من این گوشه زندان جنوں آباد کنم خانه ویران جنوں
 سودا می کسی نبود زین شیر ما شد زلف تو ام سلسله خندان جنوں

درد

گرداغیه محیط دارد سیلت خار و خس این دست نگیرد یلت
 چون قلمه نما اگر چه گردانندت باید که بسوئے یار باشد سیلت

درد

ای درد اگر ز اهل فرغت خیر دریاب که تفصیل با جمال است
 در آدم بود ذریاتش نهان در تخم خیا که برگ و برستتر است

درد

از عقل بمیدان خون باید تا وز عرضه و هم خود برون باید تا
عمریت که از خویش جدا می نام هر چند ندانم اینکه چون باید تا

درد

ای در دنیا بی تو صبوری ازوی بعد است بقرب هم ضروری ازوی
دنیا چه و عقی چه و دنی هجران است انجا هم اگر تویی تو دوری ازوی

درد

از بس ز جدائی کسان سوخته ام خرم خرم ز حسرت اندوخته ام
یاد ایام فتنه مد نظر است چون سوزن چشم بر قفا دوخته ام

درو

اسرار نہاں کہ در بیاں می آرم شمع سست کہ در بزم جہاں می آرم
ای درو چو شعلہ جلد نوری باشد من سوز دلے کہ بزباں می آرم

درو

عشق سست کہ دارد ہمہ جا دست سی کردست گذر آسمان نیز بے
ایں شکل ہلال نیست پیدا چرخ ناخن بدل سپہر ز حسن کے

مومن دہلوی

عشقی خواہم کہ جاودانی باشد یاسے خواہم کہ کامرانی باشد
عمری خواہم کہ بدتر از مرگ بو مرگی خواہم کہ زندگانی باشد

مومن دهلوی

یارب نظری بجشم خونبارم کن رجمی بدل سوخته زارم کن
گر در خور آتشم بد و زنج میسار یک شعله ز برق طور در کارم کن

مومن دهلوی

امروز که از خاک سری برزده ام لرزان لرزان قدم بچشم برزده ام
بر سر زدنم رواندای یارب دستی که بدامان پیمبر زده ام

مولوی یوسف علی

دارم ستری شکفت در پرده دل حاشا که شود سماء و اخترش حامل
اظهار بود قاتل و انجاء هلاک گویم مشکل و گرنه گویم مشکل

کوکب کشمیری

مارا بنود دلی کہ کار آید ازو جز ناله کہ درومی نہر آید ازو
چنداں کریم کہ کوچہا گل کردو فی روید و نالہا زار آید ازو

نامی بھکری

در عشق خدا مشق جنوں باید کرد جاں را بطریق رہنمون باید کرد
چون شیشہ تمام پر زخوں باید شد وانکہ زرہ دیدہ بروں باید کرد

باتو لکھنوی

بیاریم آہ بی شفا افتادہ است در دین زار بے دوا افتادہ است
بگذشتہ زمن مرا گذارید بین کار میں جستہ با خدا افتادہ است

شاقب کاکوری

من در طلبش بهر دریو ستم از دست کسی ندادم طلب دتم
یک جذب ز دوست کار من که تمام المنت شد که ز منت رستم

شنائی کشمیری

ز اس حسن بد ام شور غوغا شدنی ست ز اس زلف دراز فتنه برپا شدنی ست
از قامت او قیامت در عالم امروز اگر نه گشت فردا شدنی ست

حافظ جالندهری

جانان و مرنوع دیدنی هست بیا احوال دلم شنیدنی هست بیا
ای داده رخ تو آب و رنگ گل را زنگ رخ ما پریدنی هست بیا

ڈاکٹر محمد اقبال

شنیدم در عدم پروانہ می گفت دے از زندگی تاب و تبخش
پریشاں کن سحر خاک ترم را لیکن سوز و ساز یک شبمخش

ڈاکٹر محمد اقبال

سحر در شاخسای بوستانے چه خوش می گفت مرغ نغمه خوانے
بر آور هر چه اندر سینہ داری سروسے، نالہ آہے فغانے

ڈاکٹر محمد اقبال

چو ذوق نغمہ ام در جلوت آرد قیامت افکنم در محفل خویش
چو می خواہم دے خلوت بگیم جہاں را کم کنم اندر دل خویش

ڈاکٹر محمد اقبال

چہ می رسی میانِ سینہ دلچسپیت خردچوں سو پیداکر دل شد
دل از ذوقِ تیشِ دل بو دین چو یک دم از تیشِ افتاد گل شد

ڈاکٹر محمد اقبال

خرد گفت۔ او بچشم اندر گنجد نگاہِ شوق در امید و بیم است
نسب کرد و کہن اسانہ طور کہ در ہر دل تمنائے کلیم است

ڈاکٹر محمد اقبال

کنشت و مسجد و بہت خانہ و در خراںِ مہشت گلے پیدا نکردی
ز حکمِ غیر نتوان جز بدلست تو اے غافل و لے پیدا نکردی

ڈاکٹر محمد اقبال

گدائے جلوہ رفتی بر سرِ طور کہ جان تو ز خود نامحسوس
قدم در جستجوئے آدمی زن خدا ہم در تلاشِ آدمیست

ڈاکٹر محمد اقبال

ز رازی معنی قرآن چہ پری ضمیر با آتش دلیل است
خرد آتش فروزد، دل بسوزد ہمیں نفسِ نرود و خلیل است

ڈاکٹر محمد اقبال

من از بود و نبودِ خود خموشم اگر گویم کہ ہستم خود پرستم
ولیکن ایس نوائے سادہ کھیت؟ کسے در سینہ می گوید کہ ہستم

ڈاکٹر محمد اقبال

تو اے شیخ حرم شاید ندانی جہان عشق راہم محشرے بہت
گناہ و نامہ و میزان ندارد نہ اور اسلے نے کافرے بہت

ڈاکٹر محمد اقبال

کرا جوئی چرا در پیچ و تاب؟ کہ او پیدا است تو زیر نقابی
تلاش او کنی جز خود نہ بینی تلاش خود کنی جز او نیابی

ڈاکٹر محمد اقبال

چہ پرسی از کجا بیم پستم بخود پیچیدہ ام تازیت من
دریں دریا چو موج بقیارم اگر بر خود نہ پنجم یستم من

ڈاکٹر محمد اقبال

بیا اے عشق، اے رفِزول، بیا اے کشتِ اے صِل
کہن گشتند این خاکی نہادوں دگر آدم بنانِ ازل

سخن خاموشی

بہالی آملی

آنکس کہ بدم گفت بی اوسیت و آنکس کہ مرا گفت کو خود نیست
حال مستکلم از کلاش سیدیت از کوزه همان وں ترا دو کہ در او

خواجہ عبداللہ انصاری

اند رہ دیں تصرف آثار کن چشم بد خود بے عیب کس باز کن
بتر دل ہر سنبہ خدامی داند خود را تو در این میانہ انباز کن

رضی اریمانی

از دوری راه تا به کے آہنی از رہ رو رہن طلب آہ کنی
یارب! چه شود کہ بر سرتی نش یک گام نہی و قصہ کوتاہ کنی

شیخ سعدی

آنکس کہ خطای خویش منید کہ روا تقریر مکن صواب نزدش کہ خطا
آنرے نمایدش کہ وطنیت او آئینہ کج جمال نماید راست

بابا اہل کوہی

کم گوئی و بخر مصلحت خویش گوئی چیزیکہ نہ پرند تو خود پیش گوئی
گوش تو دوا داند و زبان تو یکے یعنی کہ دو بشنود کی پیش گوئی

بابا فضل کوہی

آنانکہ مقیم حضرت جانان اند یادش چو کنند بر زبان کم رانند
وانانکہ مثال نالے بانسانند دور اند از وازراں بہ بخش خوانند

بابا فضل کوہی

بادل گفتم کہ اے دلِ عریبہ جو صرف سخن باش و سخن کمتر گوئی
خواہے کہ ترا آب بیاید ورجو بادوست نشین و نیکی دشمن گوئی

عین القضاۃ ہمدانی

بستر دنی است آنچہ ننگا شستہ ایم انگزدنی است آنچہ بفرشتہ ایم
سودا بودہ است آنچہ پنداشتہ ایم در دایکہ بہ ہرزہ عمر گذاشتہ ایم

سحابی استرآبادی

آنرا که شراب معرفت نوش کنند از هر چه بخواهست فراموش کنند
آنرا که زبان دهند دیده دهند و آنرا که دهند دیده خاموش کنند

سحابی استرآبادی

عاقل که سلامت است خوش جان ^{تنش} اینچ سخن رنج بردن نیست فاش
گردان گفت آن سخن پندی بو و نادان گفت خود چه باشدش

سحابی استرآبادی

هزل است و فسانه ترا قدر کن جز آنکه ضرورت است آنرا گفتن
در خلق نفاق و شیر و غوغاوتن ز آنست که از اندازه بر رفت سخن

سحابی استرآبادی

یک کس که از ولوی جود آید نیست
یک حرف که از روی شهود آید نیست
هر چند در اوضاع جهان می گم
چیزی که با و دلم فرو آید نیست

خاک شیرازی

چند س پے علم و مذمت کیش شدم
یک چند و گر طالب رویش شدم
دیدم که دل است مبداء هر فیضی
برگشتم و طالب دل خویش شدم

احمد باقی اصفهانی

بس مرد که لاف میزد از مردی جویش
در پرده زنی دیدم از مردی بیش
انبای زمانه دیدم اغلب باقی
مردند دلی بالی با بلیت بیش

فیاضی لاهی

اسرارِ نہاں فاش نہاید گفتن جز حیرتِ سامعِ نفاذِ گفتن
ہر خد کہ آئینہٴ جدانیتِ عکس لیک آئینہٴ راعکسِ نشاید گفتن

حکیم سنائی

از خلقِ زراہِ تیرہوشی نہی وز خود زراہِ سخنِ فروشی نہی
زین ہر دو بدیں و دگر کبوشی نہی از خلقِ وز خود جز پنجوشی نہی

حکیم سنائی

در صورتِ ہر مسیتِ چرائی مدہوش در حسرتِ ہر مسیتِ چرائی بجزویش
ایں ہر دو یکی کن و بخور ہمچویش پس لب بہ کلوخ مالِ بشویش

میرزا مهدی عالی

شاد از سخن آدمی و غمناک شود پید از سخن جوهر ادراک شود
کافر که نمی شود بعد دریا پاک بحیرت و سخن به یک سخن پاک شود

قتالی خوازمی

از دفر عشق راه میخوان و گوی مرکبے این طائفه میر و گوی
خواهی که دل و دیں سلامت بیبری می بین و مکن ظاهر و میدان و گوی

محمد صوفی

صوفی! زاهدی تنگ موصله از صحبت ما دور بعد مرحله است
معنی بلند گوش و شنیدست آنکه دراز گوش این فایده است

رَسِيعِ وَاعِظِ

کم گو کہ سخن بود چو درِ مکنون گردد ز کمی قیمت این رافزون
یتگی ز دهن از آن پسندیده بو تا حرف از آن شمرده آید برون

مومن یزدی

مومن به بدی نیست کسے مانند و بس طرفه که خلق نیک می خوانند
یکچند چنان بدی که خود میانی یکچند چنان باش که میدانند

امیر خسرو

خواهی ز وصال شادمان دارم خواهی ز فراق در فغان دارم
من هیچ نگویم که چنان دارم ز انسان که تو خواهی آنچنان دارم

خواجہ الالدین محمد ترکہ

سلطانی و گیر و دار عالم سہل است وین سبذ رنگار عالم سہل است
 ز بہار کہ فکر کار عالم نکنی عالم سہل است و کار عالم سہل است

طہیر فاریابی

وی شب خردم نصیحتی نہی گفت در گوش دلم گفت و دلم با جان گفت
 با کس غم دل لگوی زیراکہ نماید یک دوست کہ با او غم دل توان گفت

علی خریں

در گلشن دہر محرم راز نہ بود در بزم زمانہ نغمہ پر و از نہ بود
 تنہا نتوان ز فرمہ پردازی کرد بستیم زبان کسی ہم آواز نہ بود

مرزا جلال الدین حسین صلیبی شهبازی

ای نخت اگر مرا گل از عید دهد یک صبح وصال از شب میدود
گیرم ز رخس ز خیره کز پس مرگ تا حشر بنحاکم همه خورشیدود

مومن الدوله اسحق خان

ای دل همدار تا شربت نبرد ای دیده نگهدار که آبت نبرد
آس بنده نواز و وعده دارد آ^{مشب} ای نخت خدا کند که خوابت نبرد

حکیم رضائی کاشمی

مردم که ز یکدگر جگر ریش ترازد جمعی بیشتر جماعتی پیشتر اند
در غربت مرگ بیم نهائی نیست یاران غریز آس طرف بیشتر اند

حکیم کنانی کاشی مسیح

این زمره ناخلف که از بوالبشرند بیگانه چرا به یکدگر می نگرند
گر آدمیاں تمام از یک پذیرند پس هر چه این قدر ز خود بخیراند

امیر محمد یوسف شاری هراتی

ایدل شتم و شمت سلطان گذرد روز و شب در ویش پریشان گذرد
می نوش غمیں مشو که هر کار که هست آسان گیری بخوش آسان گذرد

شیخ نظام الدین گنجوی

رفتم بسر کور شهنشاہ مین شد دست بروں کرد مین و کفن
گفتا که ازین سخا و تم عیب مکن کز دار فنا ہمیں رسیدست مین

حاجی محمد جان قندی

آز رده دلم ز صحبت خلق لبی جز تنهایی دلم ندارد و هو سے
ہم ای نفسان یک نفسم گزاید شاید کہ بجام دل بر آرم نفسے

درد

کہ ناله دل مرادای چنگ گاہی دلم از نوای نی و تنگ
از غم و شکر و شکوہ افسیت گزید تا آتار نفس سست بہر آہنگ

درد

ربطی تو بہر گدا و شاہے دارد گر حال خوشی و کرتباہی دارد
یعنی کہ بساں دہانہای تسبیح ہر دل در خود نہفتہ راہے دارد

درد

ای کرده خراب عمر چون چرا عارف نه شدی اگر چه گشتی مُلا
از ما بجز اقبال نه بینی گاهی هر چند که ایراد نمائی بر ما

درد

زندان هم عمر هست آماده تا پرورش خاطر آزاده کنند
خالی ز خیالاتِ دو عالم باشند پیمانه زندگی پُر از باده کنند

آزواج ترک و اہوس

مولانا جلال الدین رومی

یک دم غم جاں بخور غم نان تاکے در پرورشِ این تنِ ناز و اتاکے
اندر رہِ طبلِ شکم و نائے گلو ایں رقصِ زنجِ بصرِ بیتاکے

مولانا جلال الدین رومی

مارا سگِ نفس از پئے حرص و ہوس ہر خطہ دواند بد زنا کس و کس
سگِ اہوس کنند از بد نفسی در گردن ما کردہ سگِ نفس مریس

مولانا جلال الدین رومی

غمہائی مانہ را چو پایانی نیست احوال جہاں اسر و سامانی نیست
چندیں غم بہیودہ بخود راہ مدہ کیں مائیہ عمر نیز چندانی نیست

مولانا جلال الدین رومی

خواہے کہ درین مانہ فردی کرد یا در رہ دیں صاحب درد کردی
این سخن از صحبت مردان مطلق مردی کردی چو کرد مردی کردی

فیاض لاہی

ہر دل کہ ہوائے عالم راز کند باید گرہ علاقہ را باز کند
وام است تعلقات دنیا دنی در دام چگونہ مرغ پُر از کند

فیاض لاهیجی

دنیا چاهست نزدانا بته طول اهل است ریمان این چه
هر خیز بود جامه عمر تو دراز بر قامت طول اهل آید کوه

نصرت

افسوس! که آنچه برده ام با خفت
انداخته ام هر آنچه باید بر داشت
شناخته ام تمام شناخت
بر داشته ام هر آنچه انداخت

میرزا خلیل

ز دوست درین بانه پر آشوب باشد ز غم حادثه وایم منکوب
نزدیک برگ حرص ز پیران افزدون گردد چو سایه زلفت غروب

حسنِ بلوی

دایم دل خود به معصیت شاد کنی چون غم رسد تخیل ایا کنی
دنیا ز تو رفته و ترا دعوی ترک کنجشک پرین را چه آزاد کنی

حکیم سنائی

روگرد سرا پرده اسرار مگرد شوخی چه کنی چو هستی مرد و نبرد
زندگی باید ز هر دو عالم شد فرد تمامی بخورد به جای آب نان

مومن یزدی

که بترلف نامچو زنجیر شدم که از گنجی نشانه تیر شدم
آزادی هر دو کون میخواستم در بند گنجه نفس و هوا پیر شدم

مون یزدی

از ره مروی به جد گیسو از زن مار سیاه است هر سوز از زن
از پهلوی مرد زن برو آورد یعنی که تہی باست پهلوان زن

مون یزدی

با آنکہ یکے گام بہ منزل دارم صد تخم ہوس ہنوز در گل دارم
در خاک نہ دانم کہ چہاں می گنجم بایں ہمہ آرزو کہ در دل دارم

ابراہیم از وبادی

ہر زندہ و لیکہ اوز اہل درد است دانستہ ترا سباب تعلق فردا است
ہر پیر زنی مرگ طبیعی دارد مردیکہ بہ اختیار میرد مردا است

بابا فضل کوہی

باداودہ قناعت کن و بادادہ بزی در بند تکلف مرو آزاد بزی
در بہ ز خودی نظر مکن غصہ مخور در کم ز خودی نظر کن شاد بزی

بابا فضل کوہی

رو دیده بدوز تا دلت دیدہ شود زان دیدہ جهانی دگرت دیدہ شود
گر تو ز سر پسند خود برخیزی احوال تو سر پسندیدہ شود

شیخ عطار

خود را چو ز خوابِ خورمیداری بآ پس چہ تو چہ شور در پردہ راز
آخر ز وجود خوشین شرمست معشوق تو بیدار و تو خوش خفتبنا

شیخ عطار

نہ در رہ اقرار قرایے داری نہ در صف انکار کنایے داری
می پنداری کہ کار تو سرسری است کوتہ نظر ادر از کایے داری

میر محمد باقر اشراق

اشراق غمیں دل از تباں شاکن بت خانہ زنگ کعبہ آبادکن
ایں دیر فنا را سر آبادی نیست اندر رہ سیل خانہ بنیادکن

جامی

یارب از دو کون بے نیازم گرداں و زافتر فقر سرفرازم گرداں
در راہ طلب محرم رازم گرداں ز اں رہ کہ نہ سوی تست بازم گرداں

جامی

در راه اگر تو خود فروخته باشی در طاعت و بندگی نکو باشی
تا کبر و حسد ز سینہ بیرون کنی گر خرقہ بایزید پوشی

رفیع واعظ

اے آنکہ تمام آرزو و ہوسِ طفلی مستیِ محبتی خود چہ کسی
گفتی کہ بہ پیری چو رسم تو بہم رسم کہ جوان وی بہ پیری

رفیع واعظ

با خشم و شرہ ہمال تا کی باشی انبارِ سگ و شغال تا کی باشی
با نفسِ چہ کنی در این تن ای جا با خرس در این حوال تا کی باشی

ملا مظفر حسین

از حیلہ نفس اگر رہی استادی و زکوہ ہوائے خود کنی فرمادی
آزاد نہ بختن ای مرغ از دام از دانه اگر می گذری آزاد

خواجہ علی نعیم

در خاطر من اعیانِ جانیت ز آنست که از هیچ کسمر پروا نیست
از منتِ کائنات فارغ شده ام بالاتر ازین بهشت در دنیا نیست

اوحد کرمانی

اوجدا دیدی که ہر چہ دیدی ہیچ است ہر چیز کہ گفتی و شنیدی ہیچ است
ستراسر آفاق و دیدی ہیچ است ایں ہم کہ بگوشہ خریدی ہیچ است

وحشت نخبیاری

بافس جهاو کن شجاعت این است . برخویش امیر شو امارت این است
انگشت به حرف عیب مردم مگذار . مفتاح خراین سعادت این است

بهائی آملی

هر تازه گلے که زیبای گلزار است . گریبنی گل و گریبنی خار است
از دور نظاره کن مردیش که شمع . هر خپد که نور می نماید مار است

بهائی آملی

ای غم که حجاب صبر بشکافت . بنیائی ز دیده کبر تاافت
شب تیره و یار و کس مونسیت . ای هجر بخش که بسکیم بافت

نطقی نیشاپوری

آہنا کہ مجر داند از دنیاے در عالم دل کنند ملک آرائی
عریاں بزمانرا بہ حقارت منکر در برہنگی ست تیغ را برائی

ابوسعید نہنہ

آتش بہ دو دست خویش در خرمن خویش خود برزده ام چہ عالم از دشمن خویش
کس دشمن من نیست منم دشمن خویش ای ای من دست من دشمن خویش

ابوسعید نہنہ

ما بامی مستی سر تقوی داریم دنیا طلبیم و میل عقبی داریم
کے دنیا و دیں بہر دو بہم آید است این است کہ مانہ دین دنیا داریم

عبد اللہ انصاری

گرا زپے شہوت و ہوا خواہی رفت از من خبرت کہ بینوا خواہی رفت
بنگر چہ کسی و از کجا آئے می داں کہ چہ می کنی کجا خواہی رفت

سحابی استرآبادی

تا بندِ طلسم آسمانی وزیں برگنج وجود کے توانی شد میں
گفتی کہ زہر و کون نو مید شدم خاموش کہ امید ہمیں است ہمیں

سحابی استرآبادی

گر مردِ خیر و عاقبت میں می بُو قوتِ دنیا ش قوتِ دین میں می بُو
طفلی میگرد گریہ گا ہی پے کام بلغ شد و گفت آہ اگر میں می بُو

سجائی استرآبادی

ہر خید کہ ہست دولت از نعمت و باریت گراں چہ شد برون از سخت
بسیاری مال و جاہ مرآفت او ابنوہی میوہ بشکند شاخ درخت

سجائی استرآبادی

در دور فلک کہ برون و تخت است ہر اوج پئے حنیص و تراختن است
غافل باشد کہ رفعت خود داند برداشتنی کہ بہر انداختن است

سجائی استرآبادی

ایں فرقہ کہ محو کردگار ندہمہ بر عرش بلوغ جای دارند ہمہ
وین خلق کہ باہستی خود منور اند چون طفل بر سپہ نی سوار ندہمہ

سجالی استرآبادی

زیر مردم صد رنگ سیه پوشی به زیر خلق فرومایه فراموشی به
از صحبت ناتمام بے حال شا تهنائی و گوشت و خاموشی به

نجم الدین ازمی

ای دل! تو اگر مست نهی پشیمانی زایش که بگذری جهان بگذار
کم خست بوقت صبح کاند پئے تست خوابی که قیامتش بود بیداری

میرزا محمد تقی نصیری

زابل صورت هر آنکه او در پیش است از گردش چرخ بشیر دلش است
هر گندم کا و بزرگتر گشته بقدر از گردش آسیا شکستش بش است

محمّد صوفی

البیس گزشته در بدی افشا بیچاره سگیست بر در جانانه
گر بسیند اهل آشنا مانع نیست مانع شود آنرا که بود بیگانه

عما و کرمانی

با دشمن باد دوست میکن بیداد زهر کسی گنجل می کن
غافل نشین که عالم اسباب است اسباب نگه دار و توکل می کن

قتالی خوارزمی

یا قوت پیل مور می باید بود یا ملک و کون مور می باید بود
ای طرفه نگر که عیب هر آدمی می باید دید و کور می باید بود

قتالی خوارمی

آنم که دل از کون مکان بکنم و ز خوان جهان به لقمه خورندم
کندم ز سر کوه قناعت سنگی آوردم و بر رخنه آزا فلکندم

رضی آریمانی

تا کنگلون اشک و چهره کماهی نشود دل مشرق انوار آلهی نشود
ساکت ز سر خویش که واقف گرد او عارف اسرار کماهی نشود

شیخ سعدی

یاروی به کنج خلوت آدرش و زو یا آتش عشق بر کن و خانه بسوز
مستوری و عاشقی بهم ناید راست گر پرده نخواهی که درد دید بدو

میر ابو طالب تشرینی

آنحس که ہمیشہ دیدہ تر دارد از خرمین عمر بیشتر بر دارد
از گریه ایام جوانی بگذر باران بهار فیض دیگر دارد

بایزید سبطامی

خواهی که رسی به کام بر دار دو گام یک گام ز دنیا و دیگر گام ز کام
نیکو مثلے شنو ز پیر سبطام از دانه طمع بپر که رستی از دام

سرمد

باید نه کشتی ز خلق منت گفتم گر صاحب فطرتی و بهت گفتم
اینست خیال خام هرگز نه کشتی بر پرده عنکبوت صورت گفتم

سمر

سلطان نهم و منت سلطان کشتم از بهر دواں منت دواں کشتم
 نفسم چو سگ ست و من مثال سگها از بهر سگے منت سگها کشتم

سمر

خواهی که رسی بکام نمی جیستی آسوده شوی باز دامت کشتی
 با صبر بساز با قناعت خو کن از دست هوا و هوس در کشمی

حافظ شیرازی

باشاد شوخ و شنگ و باری بطن کنج و کباب و یک شیشه
 چوں گرم شود ز باد و مارا گپ و منت نبرم بیک جواز حاتم

ابن کین

چو خاک پای لیمان می آتش صحر شود به باد همه آبر و چو نشو
 غلام خاطر آنم که همت عایش بهین منت اینامی بیرون نشو

سعید کیلانی

آنی که سریت آسمان پایو بر ملک جهان عدل تو پیرایو
 تا هست خدا تو نیز خواهی بود زیرا که همیشه ذات با سایه بود

سعید کیلانی

بر خود در مدح و ذم نمی باید زد بیرون از حد قدم نمی باید زد
 عالم همه آتش حسین از لیست می باید دید و ذم نمی باید زد

هدی اصفهانی

با حکم قضاستیزه نتوان کردن با دست علاج نیزه نتوان کردن
تدبیر کجا علاج تفتیدیر کند آهمن با موم ریزه نتوان کردن

نسخ

در میکده دهر که ستم ساقی از دست قبح بگیرد ستم ساقی
وی ساغرمی شکست او من امروند خم بر سر محنت شکست ستم ساقی

عمر خیام

بیگانه اگر وفا کند خویش من است در خویش جفا کند بداندیش من است
گر زهر موافقت کند تریاک است در نوش مخالفت کند نش من است

میر باقر داماد

از خوان فلک قمر جمعی شبنم خور انگشت عسل مخواہ دو صد شیر مخور
از نعت الوان شہان دست بدآ خون ل صد ہزار درویش مخور

علی خریں

ای سوختہ جاں سپند یاد تو بخیر وی درد کش تزنند یاد تو بخیر
آوارہ کیستی کجائی چو نے آہ ایدل مستمند یاد تو بخیر

علی خریں

بخزید کیے خواجہ غلامی بہوں پر سید ازاں بندہ پاکیزہ نفس
کائی بچہ کار تا ہمانت پیرم گفتش کہ ہمیں بکار آزادی ہیں

ملاحسن یزدی

دارم سخنن یا دز فیثاغورس گویم تو گزرا کنه بمن داری حس
از خلق کج چهار کس رنجه مشو بیاد غریب روزه دار و مفلس

شیخ نجم الدین کبری

دنیا طلبان ز حرص مستند همه موسی کش و گو ساله پرستند همه
هر عهد که با خدا بستند همه از بهر درست ز شکستند همه

عبیدزاکانی

باد و سرم زین ل سو داپیشه کورا نبود بخر تمنا پیشه
پیرانه سرش از روی بزمیت فریاد ازین پیرک بزنا پیشه

حکیم مغفور لاهی

ناداری این جهان ز دارائی به دلق نماز اطلس دارائی به
آسود ز شغل هر دو عالم بود صدره ز سکندری و دارائی به

خواجہ حسین وی

مردی ز مقدمات واهی تاکی ذکر طرب و فکر مناهی تاکی
سودای جوانی و جوانان تاچند باموی سفید و سیاهی تاکی

ملا محمد رضانوی جنونی شانی

که چون خم بادده ام بکوش آوری که چون لب توبه در خروش آوری
ایام سلامتی بستی دادی هنگام ندامت بکوش آوری

آغا عبدالباقی بہاؤدی

یارب ممنون آشنایان نکنی شرمندہ این غلط نمایان نکنی
ہر چیز کہ میکنی بکن امر از تست محتاج بنویس گدایان نکنی

درد

از حرص گر آتیش فشانند دل ما چوں شہ چہ عجب کہ حکم راند دل ما
اے درد ہزار سلطنت مفت بود جمعیت اگر بہم رسانند دل ما

درد

بر دوش ہوا بستہ نفس محل ما حیف ست کہ سجد ہوئی دل ما
حل ہمو جواب گرچہ کر دیم ولے جہیج نہ داشت در گرہ مثل ما

درد

هر چند کند زمانه کار خود را از دست مده تو اعتبار خود را
از پای قتاده چوں سایه ولے بر کس نفکندد ایم بار خود را

درد

با اهل دول تندی خو پیدا کن در گلشن مسکنت نو پیدا کن
تا کی ز هوا زنی بغرت آتش در خاک نشین و آبرو پیدا کن

درد

گر مست شبایم خراب شبیم در محو هنر تمام صرف عیشیم
ستار عیوب نیست جز پرده غیب مشتاق لقای پرده پوشن شبیم

درد

هر چند هزار جلوه پیدا کردیم آخر همه را بنحویش اخفا کردیم
چون کاغذ آتش زده دریا پوشید خیر که بصیحه شمع تماشاکردیم

درد

ناچار ایدر در جهان بایست هر چند که شد زیت گران بایست
مردن برادر خودی سرگرفت چندی برادر دیگران بایست

درد

نیاست اگر سر نیازست اینجا جامست اگر دیده بازست اینجا
این محل درد جای بدست نیست هشدار که بزم امتیازست اینجا

درد

ای مرد طرب باش و خوش و آسود
 رنجی مبر از فکر جهان. بیهوده
 چنداں منما غور در افلاک و نجوم
 کاین گنج سبب در ز کسی نکشوده

درد

ای درد ترانه منهنشینی باید
 یار و ندیم نه قیری باید
 کنو کنشسته درین کلبه ترا
 چشم و دل و اشک و آستینی باید

درد

ای مرد رسیدت اگر از خلق آزا
 رنجی مبر از ذلت و خواری زنها
 اگر بر سر تو نهند پامردم دهر
 تو از ره انحصار سر بر پا دار

در

تاکی بتلاش مال خواهی کوشید باهر بد و نیک و هر خواهی جوید
پوشیدن جامها مگر رشداست اکنون از خویش چشم باید پوشید

در

چون آمده بعالم امکاں باش دیدی کن و بر وضع جهان خندان باش
انجای در و خودصلای عام است یکنچند درین خانه تو هم مهابا باش

در

نی مال مرا باید و نی فوج و سپاه از قطع تعلقم بود حشمت و جاه
ترک اسباب به جمع اسباب کرد دولت فقر هر گداگر و دشا

درو

در سرنه هوای مال و جایی دارم در دل نه غم نه روپا ہے دارم
صاحب نظرے توجہ کرکند چوں آئینہ چشم کینک گاہے دارم

درو

گرم دم محتاج ز غم می گریند زان بیشتر ارباب نعم می گریند
وقت است که از دست زمانه کنو چوں بر همه اهل کرم می گریند

درو

ای خبیث اتفاق می باید کرد یا کید گرا اتفاق می باید کرد
از و هم خودی نفاق خیر و غافل از خود گذر اتفاق می باید کرد

درد

سربزنگشت هیچ گردانه حرص آباد نکردید گهی خانه حرص
چون طرف شکسته باز خالی گردد هر چند که پُر کنند پیمانہ حرص

بخیر بگرامی

شناخت کسی بواقعی مطلق را این سرخ و سپید و سبز و استبرق را
بفتاد و دو فرقه را که گوئی بابل برحق دانی اگر تو دانی حق را

غالب ملوی

گر دیدن زاهدان بجنبت گستاخ وین دست درازی به ثمر شاخ بستاخ
چون نیک نظر کنی ز روی تشبیه ماند به بهایم و علف زار فراخ

واقفِ بلوی

ز ایدِ گلگشتِ باغ می باید کرد کسب فرح از ایام می باید کرد
اصلاحِ فراح از ضروریات است یک تنقیه و مانع می باید کرد

واقفِ بلوی

ز اهلِ دول مدار چشمِ انعام جوشند اگر با توبه گری تمام
و کیسه شان غیر تهیدستی نیست بدنام خزانہ اندامچوں حمام

سید محمد حسین امجد حید آبادی

مسک همه خونِ دل صد چاک خورد یک لقمه بصداله غمناک خورد
بدنخت ز کسبِ مال نفی نبرد افی برگنج ماند و خاک خورد

سید احمد حسین امجد حید آبادی

مسک پئے مال چوں کد امی گردد بر ز بہر ار جاں فد امی گردد
طامع ز حصول مال طمع شود چوں دانہ بیابد آسیا۔ می گردد

سید احمد حسین امجد حید آبادی

از دست نخیل زرقاد ن معلوم از بطن عقیقہ طفل زادن معلوم
از دوس نشان کامروائی مشکل از ناخن پا کرہ کشادن معلوم

ڈاکٹر سر محمد اقبال

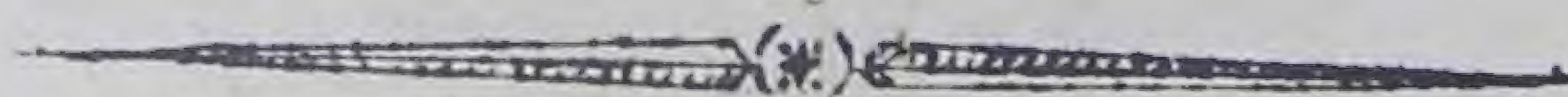
جہان مشت گل و دل حال بہت ہمیں یک قطرہ خون مشکل بہت
نگاہ ماد و بی اقتاد ورنہ جہان ہر کسے اندر دل بہت

ڈاکٹر محمد اقبال

سر کی قیاد۔ اکیلے جسم خاک کلیسا و تستان و حرم خاک
ولیکن من ندانم گوہر چمچیت نگاہم بر ترا گردوں تنم خاک

آزاد بلکرامی

اے دل تو دے بیا و سجاں زنی و زغل بد خویش پشیاں نشدی
واعطاشدی دشیخ شدی و قاضی ایں جلد شدی و لے مسلمان زنی

طاعت و عفو و لطف و کرم

رضی آریمانی

صد حیفای دل! که مرد ویدارنه واقف ز تجلیات اسرارنه
 قانع به بهی که دو چشمیت باز است خرگوش صفت و لیک بیدارنه
 رفیع و اعظ

آں کو بدش بیم گنبد کیا است گرد عوی دل کند یقین کناب است
 اندک گنبد خراب سازد دل را در خانه آئینه نمی سیلاب است

اہلی شیرزی

گر در پئے قول و فعل سنجیدہ شوی در دیدہ خلق مردم دیدہ شوی
با خلق چیاں مکن کہ گرفتار ترا ہم با تو عمل کنند رنجیدہ شوی

سحابی استر آبادی

نہ ہر کہ نحوست دوست میباید بود بدرابر مغر پوست می باید بود
یعنی سہل است دوست بودن با دوست با دشمن نیز دوست می باید بود

سحابی استر آبادی

خواہی کہ ترا تہ ابرار رسد پسند کہ کس را تو آزار رسد
از مرگ مفیدیش و غم عشق مخور کایں ہر دو بوقت خویش ناچار رسد

سجائی استرآبادی

گر خلقِ جهان همه به طاعت خیزند صد گونه عطا کنند و خیر بگیرند
چون نیک نظر کنی به مینی خرایا کارِ بحر به بحرِ شست آبی ریزند

سجائی استرآبادی

ای بنده حرص کرده جسم و جان مغدوری اگر بخوی آزادان را
چیزیکه غنی را سوی درویش برد لطف و کرم است و تونداری آنرا

سجائی استرآبادی

سلطانی و کبر و عجب و متی است درویشی و فقر و تنگدستی سهل است
خود را برسان بجای جاویدانی ورنه دوسه روز هر چه می آید

جامی

ای مرد گنهگار در توبه کشاوست انواع نعم بهر تو آماده نهادست
 بشتاب سوی توبه که از مایه گیتی از گردن تا خیر بے واقعه زادست

جامی

یا سیمه ز عمر در بطالت بگذشت یک نیمه به تشویر و خجالت بگذشت
 عمری که وی از وجهانی ارزو بنگر بچه حیل و چه حالت بگذشت

باب اول کوهی

ای آنکه خلاصه چهار ارکانی بشنو سخنی ز عالم روحانی
 دیوی و دوی و ملکی انسانی در تست هر آنچه غالبانی آتی

باب اول کوهی

ایدل بچه غم خوردنت آید پیشه و زمرگ چه ترسی چو درخت از تیشه
وانکه که بنا خوشی بر دنت زینجا خوش باش که رستی از هزار اندیشه

سرمد

یارب ز کرم بخش تقصیر مرا مقبول کن ناله شبگیر مرا
پیری و گناه ماجرا نیست عجیب لطف تو کند چاره تدبیر مرا

سرمد

افسوس که مخلوق پرستی کردم وز همت پست روبه پستی کردم
ایس باده خمار داشت هشیار شدم ایام شباب بودستی کردم

